

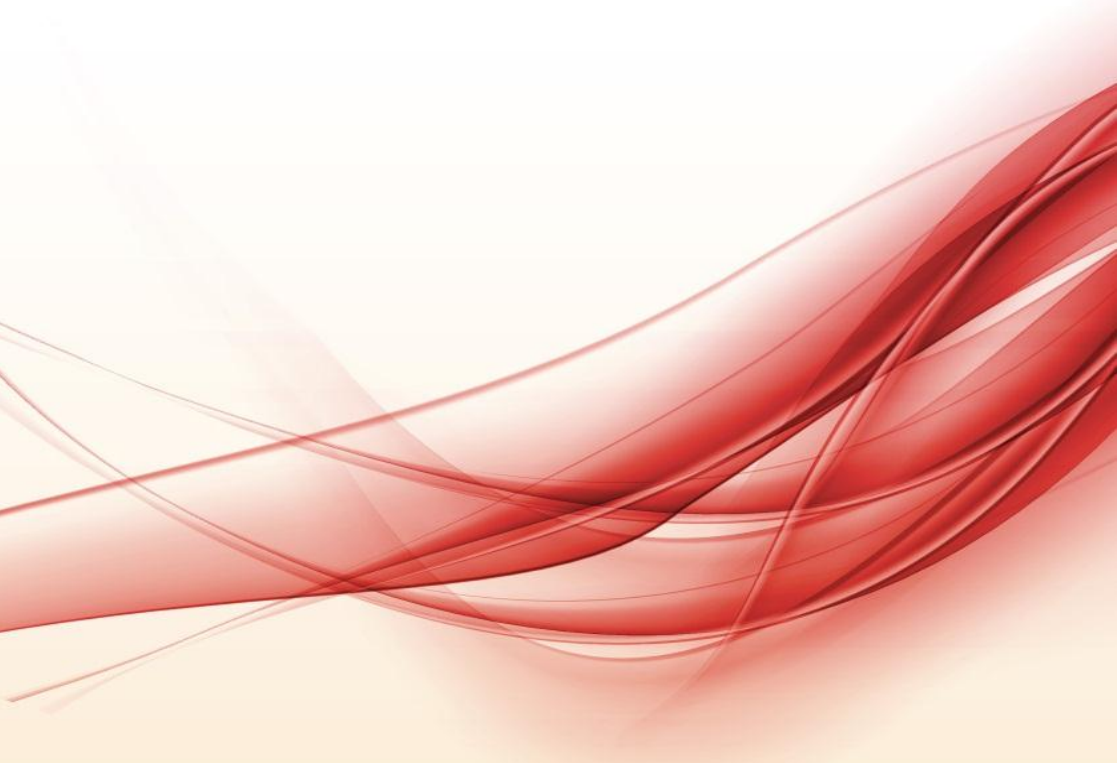

รังสิตสารสนเทศ

วารสารวิชาการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2560

ISSN 0859-1814

วารสาร รั้งสิตสารสนเทศ

ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2560

ISSN 0859-1814

เจ้าของ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
ที่ปรึกษา ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์
ผศ. ดร.นเรศวร์ พันธราธร
ดร.พงศ์ภัทร อนุมติราชกิจ
รศ. วิสูตร จิระคำแข็ง
ดร.อรรณวิทย์ อุไรรัตน์

บรรณาธิการ ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ

กองบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
	รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ ชื่นวัฒนา	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลภัศร์ วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญฤดี พิศาลพงศ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
	ดร.จอมขวัญ ผลภาณี	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วศิน ชูประยูร	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิท รพีพิศาล	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ดร.สุนทพงค์ ไทยอุบลัมภ์	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ดร.ณกมล จันทน์สม	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา	มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยบรรณาธิการ นางพัชรา หาญเจริญกิจ
นางนฤมล พุกษศิลป์
นางสาวรัตนภรณ์ กาศโอสถ
นางดาวรัตน์ แท่นรัตน์
นางกาญจนา เพ็งคำศรี
นางสาวสุรียัตยา บุญแสนแผน
นางสาวลมัย ประคองสี
นางสาวประทีป ชินบดี
นางสาวพรศรี สุขการค้า

- วัตถุประสงค์**
- ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารบรรณศาสตร์
 - ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านวิชาชีพ และวิชาการ บรรณารักษศาสตร์

กำหนดเผยแพร่ กำหนดออกปีละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม)

ข้อมูลการติดต่อ กองบรรณาธิการวารสารรังสิตสารสนเทศ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000
โทรศัพท์ 02-997-2200 ต่อ 3463 โทรสาร 02-997-2200 ต่อ 3473
อีเมล rsulibjournal@rsu.ac.th เว็บไซต์ <http://library.rsu.ac.th/journal/>

จัดพิมพ์ ฝ่ายงานผลิตเอกสารและสิ่งพิมพ์ สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

- วารสารรังสิตสารสนเทศยินดีเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน โดยผู้อ่านทุกท่านสามารถส่งบทความได้ที่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

-
- วารสารนี้มีชื่อปรากฏในฐานะข้อมูลการอ้างอิงวารสารไทย กลุ่ม 2 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)
 - บทความทุกเรื่องได้รับการพิจารณาความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่านตอบบทความ
 - ข้อความและข้อคิดเห็นในบทความเป็นความคิดเห็นส่วนตัวและเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน ไม่ใช่เป็นความคิดเห็นหรือความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ
 - การนำบทความใดๆ ในวารสารไปพิมพ์เผยแพร่ ขอให้ติดต่อขออนุญาตกับผู้เขียนโดยตรง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความในวารสารรังสิตสารสนเทศ
ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2560

_____ ■ ■ _____ ■ ■ _____ ■ ■ _____ ■ ■ _____ ■

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภา ไพรมสมิทธิ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลภัศน์ วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ ชื่นวัฒนา	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ดร.อารีย์ ธัญกิจจานุกิจ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.ปัญญา จันทโคต	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.ศิริกาญจน์ โพธิ์เขียว	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วศิณ ชูประยูร	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิท รพีพิศาล	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.ชุนหงษ์ ไทยอุบลัมภ์	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.ณกมล จันทร์สม	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.มลิวลัย ประดิษฐ์ธีระ	มหาวิทยาลัยรังสิต

บทบรรณาธิการ

สวัสดีค่ะผู้อ่านทุกๆ ท่าน กลับมาพบกันอีกครั้งกับวารสารรังสิตสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2560 ยังคงแนบไปด้วยเนื้อหาและสาระทางวิชาการเหมือนเดิม กองบรรณาธิการได้คัดเลือกผลงานที่มีคุณค่าทางวิชาการ ประกอบไปด้วยบทความวิชาการและบทความวิจัย ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาประถมศึกษา อาเซียน โดยการเรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic 2) การพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐ 3) ระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดการทำดัชนีพันธกิจ วิจัยนิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 4) การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดหนังสือขึ้นชั้น ด้วยระบบสัญลักษณ์ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 5) แนวทางการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 6)ฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัล วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ 7) ความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในสายสนับสนุนการวิจัย และอีก 1 บทความพิเศษเรื่อง บทปริทัศน์หนังสือ

ทั้งนี้ กองบรรณาธิการได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากท่านผู้ประเมินบทความทั้งภายในและภายนอกที่ได้สละเวลาอ่านบทความและให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้บทความดังกล่าวมีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทางกองบรรณาธิการขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่สละเวลาในการเขียนบทความเพื่อเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ขอเชิญชวนผู้สนใจสามารถส่งบทความวิชาการและงานวิจัย เพื่อเผยแพร่ในวารสาร รังสิตสารสนเทศ โดยสามารถอ่านคำแนะนำในการตีพิมพ์ในท้ายเล่ม หรือจากเว็บไซต์วารสาร : [http:// library.rsu.ac.th/journal/](http://library.rsu.ac.th/journal/)

กองบรรณาธิการ

รังสิตสารสนเทศ

ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2560

ISSN 0859-1814

สารบัญ

หน้า

❖	บทบรรณาธิการ	
❖	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาประชาคมอาเซียน โดยการเรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ.....	7
❖	การพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ศิริพร แซ่อึ้ง.....	21
❖	ระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดการทำคู่มือ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พิรพร เขียวเงิน และ สำรวย กมลายุตต์.....	35
❖	การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รุ่งเรือง สิทธิจันทร์.....	59
❖	แนวทางการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สุกัญญา ตวยญ.....	74
❖	ฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัล วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ สิทธิชัย บวชไธสง.....	99

❖ ความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ ในสายสนับสนุนการวิจัย	เยาวรัตน์ บางสาละ และ พิมพรีาไพ เปรมสมิทธิ์.....	116
---	--	-----

บทความปกิณกะ

❖ บทปริทัศน์หนังสือ	ศิริวรรณ มนอัคระผดุง.....	138
---------------------	---------------------------	-----

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาประชาคมอาเซียน

โดยการเรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic

The Academic Achievement of ASEAN Community of

Undergraduate Students by Creating Infographic

ธัญรัช วิภาติภูมิประเทศ¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic และกลุ่มเรียนรู้แบบปกติ และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนของนักศึกษาจากการผลิตสื่อ Infographic กับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้การทดลองแบบ Posttest-Only Control Group Design ซึ่งเก็บข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชา GE140 ประชาคมอาเซียน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำนวน 2 กลุ่มเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติ (66 คน) ในภาคเรียนที่ 2/2558 และ กลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic (60 คน) ในภาคเรียนที่ 1/2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ Independent t-test และ One sample t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) กลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน,

E-mail: Thuntuch@pit.ac.th

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประชาคมอาเซียน อินโฟกราฟิก ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare undergraduate students' academic achievement in ASEAN Community between creating infographic group and traditional learning group; and 2) to compare their academic achievement after creating infographic with a criterion of 75%. The posttest-only control group design was used in this study by collecting the data from Dhurakij Pundit University students who enrolled in "GE140 ASEAN Community" course which were divided into one control group (n= 66) in the second semester of the academic year 2015 and one experimental group (n= 60) in the first semester of the academic year 2016. Research instruments consisted of the achievement test and plans of learning activities. The data then was analyzed by using Independent t-test and One sample t-test. The results indicated that: 1) Academic achievement of the students in the creating infographic group (experimental group) was statistically significantly higher than those in the traditional learning group (control group) (p-value< 0.05); and 2) Academic achievement of creating infographic group was statistically significantly higher than the criterion of 75% (p-value< 0.05).

Keywords: academic achievement, ASEAN Community, infographic, constructionism

บทนำ

แนวทางการเตรียมความพร้อมของประชาชนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น นอกจากจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะในการปรับตัว รวมถึงได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้านแล้วยังจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554; สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2555)

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้เปิดสอนวิชา GE140 ประชาคมอาเซียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้นักศึกษา โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน ประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก อันได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน ผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อประเทศไทย และการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนที่ผ่านมาส่วนใหญ่มักจะเป็นการบรรยาย ซึ่งทำให้การเรียนรู้เรื่องอาเซียนของนักศึกษาอย่างจำกัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะมีการปรับวิธีการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism)

ทฤษฎี Constructionism เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ แนวคิดหลักของทฤษฎี คือ การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนเห็นภาพความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (ทีศนา แหมมณี, 2555, น. 96-97)

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานมาประยุกต์ใช้โดยให้นักศึกษาผลิตสื่อ Infographic เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ สื่อ Infographic หมายถึง สื่อที่แสดงข้อมูลหรือความรู้ที่ผ่านการสรุปย่อแล้วเป็นแผนภาพ เพื่อให้เนื้อหาหรือข้อมูลที่ต้องการนำเสนอสามารถอ่านและเข้าใจได้ง่าย (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนา

คุณภาพเยาวชน, 2555) โดยผู้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักศึกษาที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic และนักศึกษาที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ซึ่งสุดท้ายแล้วจะนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในวิชาดังกล่าวเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้แก่นักศึกษาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic และกลุ่มเรียนรู้แบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนของนักศึกษาจากการผลิตสื่อ Infographic กับเกณฑ์ร้อยละ 75

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic ในวิชาประชาคมอาเซียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนรู้แบบปกติ
2. นักศึกษาที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic ในวิชาประชาคมอาเซียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75

นิยามศัพท์

1. การเรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียน ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา GE140 ประชาคมอาเซียน โดยการค้นคว้าข้อมูลจากสื่อต่างๆ เพื่อนำมาผลิตเป็นสื่อ Infographic

2. การเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา GE140 ประชาคมอาเซียน โดยเรียนรู้ผ่านการสอนแบบปกติหรือเน้นการบรรยายเนื้อหาจากผู้สอน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียน ซึ่งวัดได้จากข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านตัวอย่าง: งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชา GE140 ประชาคมอาเซียน หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวน 2 กลุ่มเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติจำนวน 1 กลุ่มเรียน (66 คน) ในภาคเรียนที่ 2/2558 และ กลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic จำนวน 1 กลุ่มเรียน (60 คน) ในภาคเรียนที่ 1/2559

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย: ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็น 2 แบบ ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการผลิตสื่อ Infographic และการเรียนรู้แบบปกติ ส่วนตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้ คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา GE140 ประชาคมอาเซียน ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในภาคการศึกษาที่ 2/2558 และ ภาคการศึกษาที่ 1/2559 ประกอบด้วยนักศึกษาชาวไทย 4 กลุ่มเรียน และนักศึกษาชาวจีน 1 กลุ่มเรียน รวมทั้งสิ้น 334 คน ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มเรียนที่เป็นนักศึกษาชาวไทยเท่านั้นที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนจำนวน 2 กลุ่มเรียน โดยกำหนดเป็น 1 กลุ่มเรียนที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2558 จำนวน 66 คน เป็นกลุ่มควบคุม (กลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติ) และ

อีก 1 กลุ่มเรียนที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2559 จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง (กลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบความรู้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้

แบบทดสอบความรู้ของวิชา GE140 ประชาคมอาเซียน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2556; รัญธัช วิภัติภูมิประเทศ, 2557ก; รัญธัช วิภัติภูมิประเทศ, 2557ข; รัญธัช วิภัติภูมิประเทศ, 2557ค; ประภัสสร เทพชาตรี, 2554; พรทิวงคคุณ, 2555; สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2555; อรรพรรณ สีสวานิช, 2554; Indraswari, 2013; Thompson & Thianthai, 2008) และให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งพบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทั้งนี้ แบบทดสอบความรู้ มีลักษณะเป็นคำถามให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน รวม 30 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.68 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.23-0.77 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์แบบทดสอบความรู้ของบุญชม ศรีสะอาด (2556, น.96-97) ที่เสนอว่า ค่าความยากที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกจะต้องไม่ต่ำกว่า 0.20

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

ผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียน” ซึ่งอยู่ในบทที่ 1-3 ของวิชา GE140 ประชาคมอาเซียน และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรวมถึงแก้ไขรายละเอียดของแผนการจัดกิจกรรมก่อนที่จะนำไปใช้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการ

สร้างสรรค์ชิ้นงาน (ทิสนา แหมมณี, 2555) ซึ่งผู้วิจัยให้นักศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียนเพื่อนำมาผลิตเป็นสื่อ Infographic และนำมาอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน ส่วนการเรียนรู้แบบปฏินัน เน้นการบรรยายเนื้อหา โดยผู้วิจัยเป็นหลัก

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการทดลองแบบ Posttest-Only Control Group Design (ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555; Johnson & Christensen, 2004) คือ การเปรียบเทียบ Posttest ซึ่งในที่นี้ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง สำหรับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีดังนี้

1. กลุ่มทดลอง

1.1 ในสัปดาห์ที่ 2-7 ผู้วิจัยสอนเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียน โดยให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อดังกล่าวแล้วสรุปในรูปแบบ Infographic ภายหลังจากเรียนจบแต่ละหัวข้อ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอนวิธีการผลิตสื่อ Infographic โดยใช้เว็บไซต์ <https://www.canva.com>

1.2 ภายหลังจากการให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic แล้ว ผู้วิจัยให้นักศึกษาทดสอบหลังเรียน (Posttest) เพื่อวัดระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียน

2. กลุ่มควบคุม

2.1 ในสัปดาห์ที่ 2-7 ผู้วิจัยบรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียน

2.2 ภายหลังจากการเรียนรู้แบบปกติแล้ว ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) เพื่อวัดระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกในอาเซียน และประเทศคู่เจรจาของอาเซียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้สถิติ Independent t-test นอกจากนี้ในส่วนของการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการเรียนของกลุ่มทดลองกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ใช้สถิติ One sample t-test

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนของนักศึกษาภายหลังการเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้โดยการผลิตสื่อ Infographic (กลุ่มทดลอง) และกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ (กลุ่มควบคุม) โดยใช้สถิติ Independent t-test ในการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มทดลอง (Mean = 24.30, S.D. = 3.85) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม (Mean = 20.22, S.D. = 3.81) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 5.959$, Sig = 0.000) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	จำนวน	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.	t	p-value
กลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic (กลุ่มทดลอง)	60	30	24.30	3.85	5.959	0.000
กลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติ (กลุ่มควบคุม)	66	30	20.22	3.81		

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนของนักศึกษา กลุ่มทดลอง กับเกณฑ์ร้อยละ 75

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนภายหลังการเรียนของ นักศึกษากลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic (กลุ่มทดลอง) กับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้สถิติ One sample t-test พบว่า นักศึกษามีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 3.621$, Sig. = 0.001) ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนภายหลังการเรียนของ นักศึกษากลุ่มทดลอง กับเกณฑ์ร้อยละ 75

กลุ่มที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic (กลุ่มทดลอง)	จำนวน	เกณฑ์ร้อยละ 75	Mean	S.D.	t	p-value
หลังเรียน	60	22.5	24.30	3.85	3.621	0.001

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลโดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาที่เรียนรู้จากการผลิตสื่อ Infographic (กลุ่มทดลอง) มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นไปตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (ทิตนา แชมเมณี, 2555) กล่าวคือ ทฤษฎีนี้อธิบายว่า การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี ซึ่งในที่นี้หมายถึง สื่อ Infographic จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและมองเห็นภาพเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะส่งผลทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สูงกว่าการเรียนรู้แบบปกติ (กลุ่มควบคุม) เช่นเดียวกับ Biggs (2003) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้ผ่านการสร้างสรรค์ชิ้นงานของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากกว่าการสอนแบบบรรยาย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อาเซียน (ASEAN Literacy) ของ สำลี ทองธิว (2555) ที่อธิบายว่า ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เลือกสรรเนื้อหาสาระจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภชัย สมนวน และรุ่งฟ้า กิติญาณสุนต์ (2556) ซึ่งพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี Constructionism มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษากลุ่มที่เรียนรู้โดยการผลิตสื่อ Infographic (กลุ่มทดลอง) มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชาคมอาเซียนภายหลังการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบ Constructionism (บุปผชาติ ทัพพิกรณ์, 2551) ที่อธิบายว่า ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ผ่านการสร้างชิ้นงานนั้น คือ การให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกทำในสิ่งที่ตนสนใจ ทำให้เกิดชิ้นงานที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การมีความหลากหลายในกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนด้วย เช่นเดียวกับ TKI, Ministry of Education, New Zealand (2012) อธิบายว่า การให้ผู้เรียนได้สร้างสื่อดิจิทัล เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้บูรณาการระหว่างเครื่องมือหรือเทคนิคต่างๆ ในการ

ผลิตสื่อ และเนื้อหา ซึ่งจะมีส่วนช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ กมลชนก เชื้อเมฆ, ศรีณย์ ภิบาลชนม์ และสพลณภัทร์ ศรีแสนยงค์ (2559) และ พิระยุทธ สุขสำราญ, ภัทรกร ชัยประเสริฐ และสพลณภัทร์ ศรีแสนยงค์ (2559) ที่พบว่า ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎี Constructionism มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อการนำไปใช้

1.1 เนื่องจากการจัดกลุ่มในการเรียนรู้โดยการผลิตสื่อ Infographic ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ให้นักศึกษาจัดกลุ่มกันเอง ดังนั้น ผู้สอนจึงควรจัดให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มมีความหลากหลาย เช่น การจัดให้มีนักศึกษาที่มีผลการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยอาจพิจารณาจากคะแนนหรือผลการเรียนของนักศึกษาที่ผ่านมา ทั้งนี้เพราะการมีความหลากหลายในกลุ่มนักศึกษาจะช่วยให้นักศึกษาสามารถพึ่งพาและเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่มเดียวกันได้ดีกว่านักศึกษาที่มีความสามารถเหมือนกัน

1.2 ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการผลิตสื่อ Infographic ไปประยุกต์ใช้วิชาอื่นๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่นักศึกษา

1.3 ผู้สอนควรหาโปรแกรมอื่นๆ ที่ใช้การผลิตสื่อ Infographic ให้มากขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกที่หลากหลายให้แก่นักศึกษาในการผลิตชิ้นงาน

2. ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยโดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้โดยการผลิตสื่อ Infographic และการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ

2.2 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยการผลิตสื่อ Infographic เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์

2.3 ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาเสริมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการให้ผลิตสื่อ Infographic

เอกสารอ้างอิง

กมลชนก เชื้อเมฆ, ศรัณย์ ภิบาลชนม์ และสพลณภัทร์ ศรีแสนยงค์. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา และเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(4), 171-182.

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). ASEAN Mini Book (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: Page Maker.

พิศนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2557ก). ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 33(5), 191-198.

ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2557ข). เจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. BU Academic Review, 13(2), 61-71.

ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2557ค). ผลของการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่มีต่อความรู้เรื่องวัฒนธรรมอาเซียนของนักศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(1), 54-62.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

บุปผชาติ ทัพพิกรณ. (2551). *การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

ประภัศร์ เทพชาติ. (2554). *ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.

ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล และสุภาพ นัตรารณ. (2555). *การออกแบบการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิวา คงคุณ. (2555). ความรู้ ทักษะ และความพร้อมต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 5(2), 38-50.

พระยุทธ สุขสำราญ, ภัทรพร ชัยประเสริฐ และสพลณภัทร์ ศรีแสนยงค์. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดอภิปัญญาวิชาชีววิทยา เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18(3), 189-201.

ศุภชัย สมนวน และรุ่งฟ้า กิตินาณสันต์. (2556). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 9(1), 119-133.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559*. สืบค้น 18 กรกฎาคม, 2556, จาก <http://www.nesdb.go.th /Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน. (2555). *Infographic เครื่องมือเล่าเรื่องพันธุ์ใหม่*. สืบค้น 8 สิงหาคม, 2559, จาก <http://www.qlf.or.th/Mobile/Details?contentId=300>

ลำลี ทองวิ. (2555). หลักสูตรอาเซียนเพื่อการเรียนรู้อาเซียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(3), 95-106.

สุรินทร์ พิศสุวรรณ. (2555). อาเซียน รู้ไว้ ได้เปรียบแน่. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

อรวรรณ สीलวานิช. (2554). ความพร้อมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Biggs, J. (2003). *Aligning Teaching for Constructing Learning*. Retrieved January 5, 2017, from http://www.heacademy.ac.uk/assets/documents/resources/resourcedatabase/id477_aligning_teaching_for_constructing_learning.pdf

Indraswari, R. (2013). *Higher Education's Contribution to ASEAN Community*. Retrieved December 16, 2013, from [http://www.icird.org/publications?task=file&action=download&path=\[DIR_PUBLICATIONS_PAPER\]05_ratihindraswari_fullpaper.pdf](http://www.icird.org/publications?task=file&action=download&path=[DIR_PUBLICATIONS_PAPER]05_ratihindraswari_fullpaper.pdf)

Johnson, B. & Christensen, L. (2004). *Educational Research: Quantitative, Qualitative and Mixed Approaches*. Boston, Massachusetts: Pearson Education.

Thompson, C. E. & Thianthai, C. (2008). *Attitudes and Awareness toward ASEAN: Findings of a Ten Nation Survey*. Retrieved August 8, 2013, from <http://www.aseanfoundation.org/documents/Attitudes%20and%20Awareness%20Toward%20ASEAN.pdf>

TKI, Ministry of Education, New Zealand. (2012). *Digital Technologies: Create a Digital Media Outcome*. Retrieved January 5, 2017, from http://technology.tki.org.nz/content/download/36264/179254/file/LO%20IOPs%2023%20DTG_%20Create%20a%20Digital%20Media%20Outcome.pdf

การพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ The Development of Public University Librarians' Competenics

ศิริพร แซ่อึ้ง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง 3 กลุ่มงาน คือ งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และงานบริการทรัพยากรสารสนเทศ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ($\bar{X}=4.30$) ด้านทักษะ ($\bar{X}=4.08$) และด้านความรู้ ($\bar{X}=4.00$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. บรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยให้ความสำคัญในเรื่องขั้นตอนและกระบวนการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ รู้วิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ของห้องสมุด ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบัน การสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานและเพื่อการสื่อสาร บรรณารักษ์ควรมีความรับผิดชอบ/ซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและผู้ใช้บริการ มีความอดทน อดกลั้น และมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

2. บรรณารักษ์งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยให้ความสำคัญในเรื่องความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน ความรู้พื้นฐานการใช้อินเทอร์เน็ตในการ

¹ นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ติดต่อสื่อสาร การจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ การให้หัวเรื่อง การให้คำสำคัญ (key word) การลงรายการครั้งที่พิมพ์/รายการพิมพ์ลักษณะ/รายการหมายเหตุ การใช้เว็บไซต์และฐานข้อมูลออนไลน์

3. บรรณารักษ์งานบริการทรัพยากรสารสนเทศมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยให้ความสำคัญในเรื่องความรู้เกี่ยวกับประเภทของทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด กฎระเบียบ ข้อบังคับของห้องสมุด แหล่งข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ การสืบค้นสารสนเทศ ทักษะการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศบรรณารักษ์ควรยึดมั่นในจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบ/ซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติงานและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและผู้ใช้บริการ

คำสำคัญ: ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา บรรณารักษ์ สมรรถนะ

Abstract

Research the development of public university librarians' competencies, The results are as follows:

The researcher elicited germane data from public university librarians working in all three library sections, viz., information resources development, information resources analysis, and information resources services. It was found that these librarians overall exhibited opinions toward competency development at a high level. In regard to the aspects considered, it was found that all aspects were shown to hold at a high level in the following descending order: individual characteristics ($M=4.30$), skills ($M=4.08$), and knowledge ($M=4.00$).

Details of these findings are more closely considered as follows:

1. Information resources development section librarians exhibited opinions toward the competency development of public university librarians overall and in all aspects at high levels. Attention was paid to steps and procedures in acquiring information resources; being cognizant of vision, mission and library strategies; having knowledge of the curricular in addition to instruction and study at one's university; having knowledge of the retrieval of information resources data via the Internet; and adapting the use of information technology (IT) to work and

communication. Librarians should be responsible and honest in work performance and maintain good human relations with colleagues and service users. They should show tolerance, while being consistently committed to self-development.

2. The librarians in the information resources analysis section evinced opinions vis-à-vis the competency development of public university librarians overall and in all aspects at a high level. Attention was paid to using one's knowledge of information technology (IT) in work performance; having basic knowledge of the Internet for purposes of communication (ICT); being able to classify resources; being able to provide titles; being able to provide key words; being able to list the number of printings of works; being able to provide data concerning imprints and for notes; being able to use websites; and being able to utilize online databases. Librarians should be responsible and show honesty in work performance. They should have good human relations with colleagues and service users. They should respect and comply with rules and regulations.

3. Information resources service section librarians displayed opinions concerning the competency development of public university librarians overall and in all aspects at a high level. Attention was paid to having knowledge of types of information resources; rules and regulations; providing information resources services; showing competence in information retrieval; providing information resources skills services; and providing information retrieval services. Librarians should adhere to professional ethics in addition to being responsible, and honest in work performance. They should have good human relations with colleagues and service users.

Keywords: higher education libraries, librarians, competency

บทนำ

การแข่งขันทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและเท่าทันกับ
ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคม (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556) ดังนั้นการเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ
เฉพาะทาง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และสมรรถนะของการรู้เท่าทัน เป็นตัวแปรสำคัญที่สร้างทักษะ
เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพแห่งองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ

ด้านและสมรรถนะของการปฏิบัติงาน เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้สำหรับการดำรงชีพในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลง (Mishra, P. & Kereluik, K., 2011) สมรรถนะของบุคลากรจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานและการแข่งขัน ที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อนำไปสู่การพัฒนารองค์กร (ชูชัย สมิตธิไกร, 2552, น. 28)

บรรณารักษะยุคใหม่จึงต้องมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญ คือ (1) ความสามารถหรือทักษะในระดับต้น (สายปฏิบัติ) ประกอบด้วย สามารถยอมรับความเปลี่ยนแปลง สามารถแก้ไขปัญหาด้านเทคโนโลยีแบบเบื้องต้น สามารถเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี และสามารถรวบรวมความรู้ด้านเทคโนโลยีกับเครือข่ายห้องสมุด และ (2) ความสามารถหรือทักษะในระดับสูง (สายการบริหาร) ประกอบด้วย ทักษะการบริหารจัดการโครงการ สามารถตอบคำถามและการประเมินงานบริการห้องสมุด สามารถวิเคราะห์หาความต้องการของผู้ใช้บริการ มีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนภาพลักษณ์ห้องสมุดแบบเดิมไปสู่การเป็นห้องสมุดที่ใช้สื่อออนไลน์ สามารถหาจุดเปลี่ยนด้านเทคโนโลยีและเปรียบเทียบเทคโนโลยีด้านต่างๆ และสามารถขยายองค์ความรู้หรือนำเสนอห้องสมุดได้ (Farkas, 2006)

ดังนั้นห้องสมุดและบรรณารักษ์จึงต้องเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทันยุคทันสมัย เหตุการณ์ โดยห้องสมุดจะต้องมีความทันสมัย บรรณารักษ์จะต้องเป็นผู้ที่รอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการตลอดเวลา (สุนิดา บุญญานนท์, 2554)

จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านอินเทอร์เน็ต ที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศ ดังนั้นเพื่อให้ห้องสมุดยังเป็นสถานที่สำคัญและมีความจำเป็นสำหรับผู้ใช้บริการ บรรณารักษ์ต้องมีการทบทวนบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและมีการพัฒนาสมรรถนะในการทำงานต่อไป เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้ห้องสมุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ในด้านสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้ครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อบรรณารักษ์รุ่นใหม่ในการพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนและพัฒนาทักษะได้อย่างเหมาะสม และยังสามารถนำผลการศึกษาไปปรับปรุงหลักสูตร วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อให้บัณฑิต นักศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ได้มีโอกาสพัฒนาสมรรถนะในการทำงาน และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1.1 ประชากร คือ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ แบ่งเป็น (1) มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ จำนวน 103 คน (2) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 259 คน (3) มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 199 คน และ (4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 47 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 806 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จากประชากร 806 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน แบ่งเป็น (1) มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ จำนวน 72 คน (2) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 63 คน (3) มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 102 คน และ (4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 23 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง 3 ด้าน คือ (1) ด้านความรู้ (knowledge) (2) ด้านทักษะ (skill) และ (3) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (attributes) เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีโอกาสเสนอแนะนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและนำมาคำนวณค่า IOC โดยคัดเลือกข้อที่มีค่ามากกว่า 0.5 ไว้ และปรับปรุงเนื้อหาของแบบสอบถามให้ได้คุณภาพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 260 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาและคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์จำนวน 235 ฉบับ ซึ่งเป็นจำนวนที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีมหาวิทยาลัยที่สังกัด กลุ่มงานที่สังกัด ระดับการศึกษาสูงสุดและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ในกรณีที่ผลการทดสอบความแปรปรวนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของบรรณารักษ์ 3 งาน คือ (1) งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (2) งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และ (3) งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ ที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.08$) และด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.00$) โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1. บรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

1.1 ด้านความรู้ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้ขั้นตอนและกระบวนการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ รองลงมา คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของห้องสมุด รู้เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบัน มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์และงานวิจัยทั้งภาษาไทย/ภาษาต่างประเทศ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บทบรรณานิการ บทบรรณานิตยน์และบทวิจารณ์ รู้เกี่ยวกับการร่างหนังสือราชการ เช่น การขออนุมัติจัดซื้อ การติดตามข้อมูลข่าวสารในแวดวงวรรณกรรมและธุรกิจเกี่ยวกับวงการตลาดหนังสือ

1.2 ด้านทักษะ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ต รองลงมา คือ การปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร เช่น การส่ง mail การส่งข้อความ เป็นต้น การคัดเลือกและประเมินคุณค่าทรัพยากรสารสนเทศ และการเข้าถึงแหล่งจัดจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การซ่อมและบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ

1.3 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรับผิดชอบ/ซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและผู้ให้บริการ มีความอดทน อดกลั้น การพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้าง

ศักยภาพ และเคารพปฏิบัติตามกฎระเบียบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีภาวะผู้นำ/กล้าตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของงาน และการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา

2. งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ

2.1 ด้านความรู้ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ความรู้พื้นฐานการใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร เรื่องการจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ หลักการกำหนดเลขเรียกหนังสือ และหัวเรื่องภาษาไทย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การลงรายการตามแบบมาตรฐานการลงรายการสารสนเทศสื่อดิจิทัล (RDA) รู้เกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรสารสนเทศระดับนานาชาติและรู้เกี่ยวกับเมทาเดตา

2.2 ด้านทักษะ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้หัวเรื่อง รองลงมา คือ การให้คำสำคัญ (key word) การลงรายการครั้งที่พิมพ์/รายการพิมพ์ลักษณะ/รายการหมายเหตุ การใช้เว็บไซต์และฐานข้อมูลออนไลน์ และการลงรายการเพิ่มชื่อบุคคลหรือชื่อนิติบุคคล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การลงรายการตามแบบมาตรฐานการลงรายการสารสนเทศสื่อดิจิทัล (RDA) การลงรายการตามแบบมาตรฐานการลงรายการข้อมูลบรรณานุกรม (AACR 2) และการลงรายการตามแบบมาตรฐานการลงรายการระเบียนบรรณานุกรม (MARC 21)

2.3 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรับผิดชอบ/ซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและผู้ให้บริการ เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีความอดทน อดกลั้น และการทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีภาวะผู้นำ/กล้าตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของงาน และการนำความรู้ทางวิชาชีพมาบูรณาการ

3. งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ

3.1 ด้านความรู้ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้เรื่องประเภทของทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด รองลงมา คือ รู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของห้องสมุด รู้เรื่องแหล่งข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ รู้เรื่องพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้ และรู้เรื่องการสื่อสาร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รู้เรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์ ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด และรู้เรื่องทรัพยากรสารสนเทศประเภทอ้างอิงทั้งภาษาไทย/ภาษาต่างประเทศ

3.2 ด้านทักษะ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสืบค้นสารสนเทศ รองลงมา คือ การให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การสื่อสารภาษาไทย เทคนิคการซักถามความต้องการของผู้ใช้บริการ และการใช้ Search engine เช่น google, wikipedia เป็นต้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสื่อสารภาษาอาเซียน การสื่อสารภาษาอังกฤษ และแนะนำการเขียนบทคัดย่อหรือสารสังเขป

3.3 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ยึดมั่นในจรรยาบรรณทางวิชาชีพ รองลงมา คือ มีความรับผิดชอบ/ซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและผู้ให้บริการ เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบ และมีความอดทน อดกลั้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีภาวะผู้นำ/กล้าตัดสินใจ การคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา และการนำความรู้ทางวิชาชีพมาบูรณาการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาอภิปราย พบว่า บรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากความก้าวหน้าทางนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีที่ไร้พรมแดน และภาวะที่โลกกำลังมีทรัพยากรจำกัด ซึ่งจากสถานการณ์ปัจจุบัน บรรณารักษ์ควรมีความสามารถในการใช้คุณลักษณะส่วนบุคคล ทักษะ และความรู้ที่เน้นทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Tanloet and Tuamsuk, 2011) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (พงศ์พิชญ์ ต่วนภูษา และเมทินี ลิขิตบุญฤทธิ์, 2556) บรรณารักษ์ต้องมีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อที่จะให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ผู้ใช้ ให้ผู้ใช้ได้สิ่งที่ต้องการมากที่สุด ซึ่งจะนำผลการศึกษามาอภิปรายในแต่ละด้าน ดังนี้

1. งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล คือ มีความรับผิดชอบ/ซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงานและต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและผู้ให้บริการ ส่วนด้านทักษะ คือ การสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และการคัดเลือกและประเมินคุณค่าทรัพยากรสารสนเทศ และด้านความรู้ คือ รู้ขั้นตอนและกระบวนการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ รู้วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของห้องสมุด และรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐดานันท์

ยอดเมืองชัย (2557) เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า บรรณารักษ์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และระเบียบวิธีปฏิบัติที่กำหนดในงานจัดซื้อ เพื่อให้ได้แหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณค่า ทันสมัย ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และให้ได้แหล่งจำหน่ายหรือแหล่งผลิตทรัพยากรสารสนเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการศึกษาของ นุจรินทร์ ปทุมพงษ์ (2558) เรื่อง การพัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิของประเทศไทยสำหรับวิชาชีพสารสนเทศ พบว่า นักวิชาชีพสารสนเทศ ต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตบริการ มีทักษะด้านเทคโนโลยี มีทักษะทางภาษาและการสื่อสาร ความรู้เกี่ยวกับแหล่ง และความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและจริยธรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภวรรณ แสนวา (2555) เรื่อง บทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปัจจัยด้านผู้ใช้บริการ ปัจจัยด้านทรัพยากรสารสนเทศ ปัจจัยด้านนโยบายของห้องสมุด ปัจจัยด้านนโยบายของสถาบันอุดมศึกษา

2. งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล คือ มีความรับผิดชอบ/ซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและผู้ใช้บริการ เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ส่วนด้านทักษะ คือ การให้หัวเรื่อง การให้คำสำคัญ (key word) และด้านความรู้ คือ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน ความรู้พื้นฐานการใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารการจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ หลักการกำหนดเลขเรียกหนังสือและหัวเรื่องภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พันพันธ์ ปิลกศิริ (2555) เรื่อง ความคาดหวังของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่อสมรรถนะเฉพาะตำแหน่งบรรณารักษ์ พบว่า บรรณารักษ์งานวิเคราะห์และจัดทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ ควรมีจิตบริการ เพิ่มพูนทักษะในการให้หัวเรื่อง และการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ภัทรธนา วาญบุตร (2557) เรื่อง คุณลักษณะของบรรณารักษ์งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พบว่า คุณลักษณะของบรรณารักษ์งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการมากที่สุด คือ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Choi & Rasmussen (2009) เรื่อง คุณสมบัติและทักษะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งงานของห้องสมุดระดับอุดมศึกษาที่มีรูปแบบเป็นห้องสมุดดิจิทัล พบว่า คุณลักษณะที่ต้องการมากที่สุดคือ เรื่องเทคโนโลยีและการจัดการสำหรับความรู้ทางเชิงเทคนิค ทักษะความรู้ที่จำเป็น คือ ความรู้และความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาและสร้างเว็บไซต์ ทักษะด้านการสื่อสารและการสื่อสารระหว่างบุคคล

3. งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐด้านทักษะ คือ การสืบค้นสารสนเทศ การให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การสื่อสารภาษาไทย เทคนิคการซักถามความต้องการของผู้ใช้บริการ และการใช้ Search engine เช่น google, wikipedia เป็นต้น ส่วนด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล คือ ยึดมั่นในจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ/ซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและผู้ใช้บริการ เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบ และด้านความรู้ คือ รู้เรื่องประเภทของทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด รู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัญมณี ศรีวัชรินทร์ (2553) เรื่อง สมรรถนะตามสายงานบริการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า สมรรถนะส่วนบุคคลที่ต้องการพัฒนาในระดับมาก คือ ความสามารถทางด้านการสื่อสาร และสอดคล้องกับการศึกษาของ เยาวลักษณ์ แสงสว่าง (2557) เรื่อง การรับรู้บทบาทหน้าที่ของผู้ให้บริการห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ได้มีการพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาเทคนิคการค้นคืนสารสนเทศ มีความยุติธรรมกับทุกคนโดยไม่หวังผลตอบแทน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความเป็นมิตรกับผู้ใช้บริการ

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยจำแนกตามมหาวิทยาลัยที่สังกัด กลุ่มงานที่สังกัด ระดับการศึกษาสูงสุดและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน สรุปได้ดังนี้

1. บรรณารักษ์ที่สังกัดมหาวิทยาลัยต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่สังกัดกลุ่มงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีระดับการศึกษาสูงสุดและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านความรู้ จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 3.86$) มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้แตกต่างจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสาขาอื่นๆ ($\bar{X} = 4.20$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. สมรรถนะของบรรณารักษ์ทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล มีความสำคัญในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการพัฒนา คือสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรบรรณารักษ์ จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน
2. การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลต่อการทำงานของบรรณารักษ์ ดังนั้นสถาบันการศึกษา ห้องสมุด และสมาคมวิชาชีพ ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและหลักสูตรการศึกษาอย่างต่อเนื่องและอื่นๆ เพื่อเพิ่มการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจะต้องมีการจัดบุคลากรให้ทำงานตรงตามสายงาน ภาระงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้สอดคล้องกับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิธีการและรูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ในแต่ละสายงาน
2. ควรศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ในสังกัดห้องสมุดประเภทอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเฉพาะ เป็นต้น
3. ควรศึกษาความร่วมมือในการพัฒนาสมรรถนะของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

เอกสารอ้างอิง

- ชูชัย สมितिไกร. (2552). การสรรหาการคัดเลือก และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐดานันท์ ยอดเมืองชัย. (2557). แนวทางการพัฒนาการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยพะเยา (รายงานผลการวิจัย). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นิสดารค์ เวชยานนท์. (2550). *Competency model* กับการประยุกต์ใช้ในองค์กรไทย. กรุงเทพฯ: กราฟิโกซิสเต็มส์.
- นุจรินทร์ ปทุมพงษ์. (2558). การพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิของประเทศไทยสำหรับวิชาชีพสารสนเทศ. (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พงศ์พิชญ์ ต่วนภูษา และเมลินทร์ ลิขิตบุญฤทธิ์. (2556). บรรณารักษ์ยุคใหม่ (CYBRARIAN) ต้องมีบุคลิกภาพแบบนี้. สืบค้น 22 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.libraryhub.in.th/2011/09/22/cybrarian-must-be-characteristics/>
- พันพันธ์ ปิลกศิริ. (2555). ความคาดหวังของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่อสมรรถนะเฉพาะตำแหน่งบรรณารักษ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรรัตน์า วาญบุตร. (2557). คุณลักษณะของบรรณารักษะงานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เยาวลักษณ์ แสงสว่าง. (2557). การรับรู้บทบาทหน้าที่ของผู้ให้บริการห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภรชตรา แสงวา. (2555). บทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนิดา บุญญานนท์. (2554). ห้องสมุดในยุคปัจจุบันเป็นมากกว่าที่อ่านหนังสือ. นิตยสารบรรณารักษ์, 4(2), 45-46.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1-2. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2557, จาก <http://www.addkute3.com/wp-content/uploads/2013/05/การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่-211.pdf>

อัษฎมณี ศรีวัชรินทร์. (2553). *สมรรถนะตามสายงานบริการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Alsop, Justine; et al., (2007). Multiple Roles of Academic Librarians. *Electronic Journal of Academic and Special Librarianship*. Retrieved September 17, 2016, from http://southernlibrarianship.icaap.org/content/v08n01/alsop_j01.htm

Choi & Rasmussen. (2009). What qualifications and skills are important for digital librarian positions in academic libraries? A job advertisement analysis. *The Journal of Academic Librarianship*, 35(5) p. 457–467.

Farkas, Meredith. (2006). *Skills for the 21st Century Librarian*. Retrieved December 10, 2015, from <https://meredith.wolfwater.com/wordpress/2006/07/17/skills-for-the-21st-century-librarian>.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and psychological measurement*, 30, 607-610.

Matin, Jim & Zaghloul, Raik. (2011). Planning for the acquisition of information resource management core competencies. *New Library World*. 112, 313 - 320.

Mishra, P. & Kereluik, K. (2011). *What 21st Century Learning? A review and a synthesis*. In M. Koehler & P. Mishra (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference Chesapeake, VA: AACE*.

Tanloet, P., & Tuamsuk, K. (2011). Core competencies for information professionals of Thai academic libraries in the next decade (A.D. 2010–2019). *International Information & Library Review* . 43(3), p.122-129

Thomas, V. K., Satpathi, C., & Satpathi, J. N. (2010). Emerging challenges in academic librarianship and role of library association in professional updating. *Library management*, 31(9), 594-609.

ระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์
และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

The Development of an Information System for Tracking Progress on
Dissertations, Theses and Independent Studies for Doctoral and Master's Degrees
in the Information Science Program, School of Liberal Arts,
Sukhothai Thammathirat Open University

พิรพร เชี่ยวเข็น¹

สำรวย กมลายุตต์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีกลุ่มผู้ใช้งาน จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ เป็นผู้ดูแลระบบ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และนักศึกษา ระบบครอบคลุมส่วนนำเข้าข้อมูล ส่วนประมวลผล ส่วนแสดงผลลัพธ์ และส่วนรักษาความปลอดภัย

วิธีการพัฒนาระบบสารสนเทศใช้วิธีวงจรพัฒนาระบบ เริ่มต้นจากการศึกษาความต้องการใช้ระบบเบื้องต้น ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และนักศึกษา การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การพัฒนาระบบ การทดสอบและประเมินระบบ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบ ได้แก่ โปรแกรม Apache ระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL โปรแกรมMacromedia Dreamweaver และภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม ได้แก่ ภาษาโปรแกรม PHP ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระบบ คือ แบบสอบถาม เพื่อสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เป็น

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,

E-mail: pirapornkwk@gmail.com

² รองศาสตราจารย์, แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,

E-mail: sumruay.kom@stou.ac.th

ผู้ใช้งานระบบผลการวิจัยนี้พบว่า ระบบสารสนเทศสามารถบันทึก แก้ไข ค้นหาข้อมูล และเรียกดูรายงาน ติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาได้ ส่วนการประเมินระบบพบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก ด้านการประมวลผล และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ด้านภาพรวมของระบบ ด้านส่วนประสานงานกับผู้ใช้ ด้านการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ ด้านการประมวลผล และด้านการแสดงผลลัพธ์และรายงาน

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบสารสนเทศ ระบบสารสนเทศ การติดตามความก้าวหน้า วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ

Abstract

This study was research and development. The purpose of this research was to develop an information system for tracking progress on dissertations, theses and independent studies for doctoral and master's degrees in the Information Science Program, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University. There are 3 user groups: Office Secretary (system administrator), Advisor and Student. The system covers data input, data processing, output and security.

The System Development Life Cycle methodology was used to develop the system. Analyzing basic system requirements by interviewing the sample group (Office Secretary (system administrator), Advisor and Student) was followed by system analysis, system design, system development, system testing and evaluation, system installation and finally system implementation. The system development tools used were Apache, database management system with MySQL, Macromedia Dreamweaver and the programming language PHP. The system evaluation tool used was a questionnaire to survey the satisfaction of the sample users.

The results of this research are as follows. It was found that the information systems can save, edit, search and view reports for tracking the progress, management and planning of the dissertations, theses and independent studies. For system evaluation, we found that the users were satisfied with the system overview, user coordination, importing data, processing data, and results and reporting, all at a good level.

Keywords: information system development, information system, tracking progress on dissertations, theses, independent study

บทนำ

ปัจจุบัน แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ หน่วยเลขานุการกิจบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ดำเนินการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล จำนวน 2 รูปแบบ ประกอบด้วย ข้อมูลฉบับพิมพ์ จัดเก็บอยู่ในแฟ้มเอกสาร และข้อมูลฉบับอิเล็กทรอนิกส์ จัดทำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟต์เวิร์ด (Microsoft Word) และไมโครซอฟต์เอ็กเซล (Microsoft Excel) ที่มีไฟล์เป็นจำนวนมากและแต่ละไฟล์มีหลายเวิร์กบุ๊ก (Work Book) จัดเก็บอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ แขนงวิชาฯ (พัชรวารธรณ เสนหา. 21 กรกฎาคม 2557) โดยข้อมูลที่จัดเก็บทั้ง 2 รูปแบบ พบว่า มีข้อจำกัดและปัญหาหลายประการเมื่อนำมาใช้ติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษา ประกอบด้วย ใช้ระยะเวลานานในการค้นหาข้อมูลทั้งฉบับพิมพ์และฉบับอิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถเรียกใช้ข้อมูลได้ทันต่อความต้องการของอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นักศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ข้อมูลที่ค้นหาได้อยู่กระจัดกระจายกัน และเป็นข้อมูลดิบประเภทปฐมภูมิที่ยังไม่ผ่านกระบวนการประมวลผลส่งผลให้ไม่สามารถนำไปใช้งานได้ทันที เนื่องจากต้องใช้เวลานานพอสมควรในการรวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำเป็นรายงาน (ชุดิมา สัจจนันท์. 21 กรกฎาคม 2557: สัมภาษณ์) อีกทั้งข้อมูลฉบับพิมพ์และฉบับอิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถใช้งานร่วมกันในช่วงเวลาเดียวกันได้ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นักศึกษา และเจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ เนื่องจากข้อมูลฉบับพิมพ์จัดเก็บอยู่ในแฟ้มเอกสารซึ่งเอกสารมีเพียงฉบับเดียวใช้งานได้ครั้งละคน และข้อมูลฉบับอิเล็กทรอนิกส์จัดเก็บอยู่เฉพาะในเครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์เท่านั้น ไม่ได้อยู่บนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (นำทิพย์ ภิภาวิน. 22 กรกฎาคม 2557: สัมภาษณ์) ข้อมูลฉบับพิมพ์มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกภาคการศึกษาของแต่ละปีการศึกษา ดังนั้นทางแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องการจัดหาแฟ้มเอกสารเพื่อจัดเก็บเอกสารรวมทั้งจัดหาพื้นที่เพื่อจัดเก็บแฟ้มเอกสารเหล่านั้นเช่นกัน รวมทั้งในกรณีที่เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมจัดเก็บข้อมูลลาออก และมีเจ้าหน้าที่คนใหม่มารับผิดชอบแทนต้องพบกับอุปสรรคทางด้านการจัดเก็บและค้นหาข้อมูล (พัชรวารธรณ เสนหา. 21 กรกฎาคม 2557: สัมภาษณ์) เมื่อพิจารณาจากข้อจำกัดและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ

ที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำดัชนีพันธกิจ วิจัยพันธกิจ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยบริหารจัดการติดตามความก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาเรื่องของการเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น โดยระบบที่พัฒนาขึ้นมาจะอยู่ในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชัน สามารถใช้งานร่วมกันได้ในช่วงเวลาเดียวกัน โดยผู้ใช้งานระบบสารสนเทศฯ ทั้ง 3 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และนักศึกษา และยังช่วยให้สามารถติดตามและจัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานสรุปต่างๆ ได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น (สำรวกมลายุตต์. 22 กรกฎาคม 2557: สัมภาษณ์)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำดัชนีพันธกิจ วิจัยพันธกิจ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยระบบสารสนเทศฯ ที่พัฒนามีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. สามารถปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานของตนเองได้
2. สามารถเพิ่ม ปรับปรุง และแก้ไข ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำดัชนีพันธกิจ วิจัยพันธกิจ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาได้
3. สามารถบันทึกข้อมูลความก้าวหน้าของดัชนีพันธกิจ วิจัยพันธกิจ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาได้
4. สามารถสืบค้นข้อมูลชื่อนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และชื่อเรื่องของดัชนีพันธกิจ วิจัยพันธกิจ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาได้
5. สามารถเรียกดูรายงานความก้าวหน้าของดัชนีพันธกิจ วิจัยพันธกิจ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาแต่ละคนได้

วิธีดำเนินการวิจัย

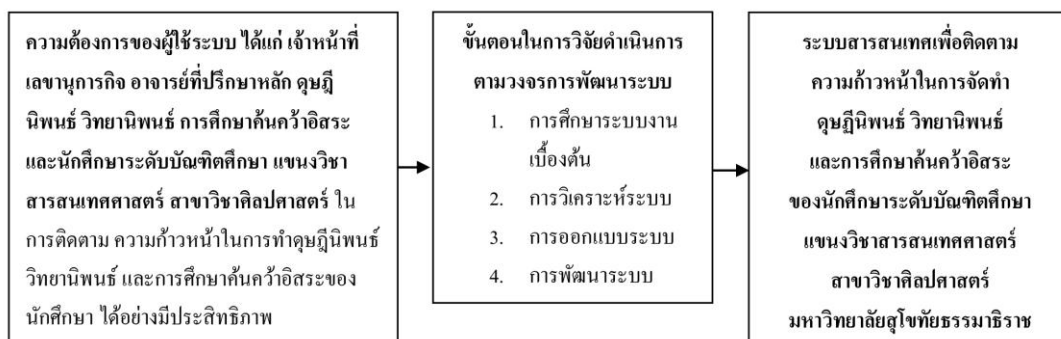
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความต้องการของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำดัชนีพันธกิจ วิจัยพันธกิจ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระบบสารสนเทศ ได้แก่ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ได้แก่ แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram) แผนผังโครงสร้าง (Structure Chart) ฮาร์ดแวร์มีคุณลักษณะประกอบด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลรุ่น Intel® Core™ i5 ความเร็วหน่วยประมวลผลกลาง 2.00 GHz หน่วยความจำหลัก 2 GB. อุปกรณ์บันทึกผล ฮาร์ดดิสก์ ขนาด 250 GB. Network Adapter เชื่อมต่อสัญญาณเครือข่าย และซอฟต์แวร์ประกอบด้วย ระบบปฏิบัติการวินโดวส์ Window 8 เว็บเซิร์ฟเวอร์ Apache ภาษาโปรแกรม PHP โปรแกรมระบบฐานข้อมูล Microsoft SQL Server 7.0 และเครื่องมือในการจัดการ phpMyAdmin

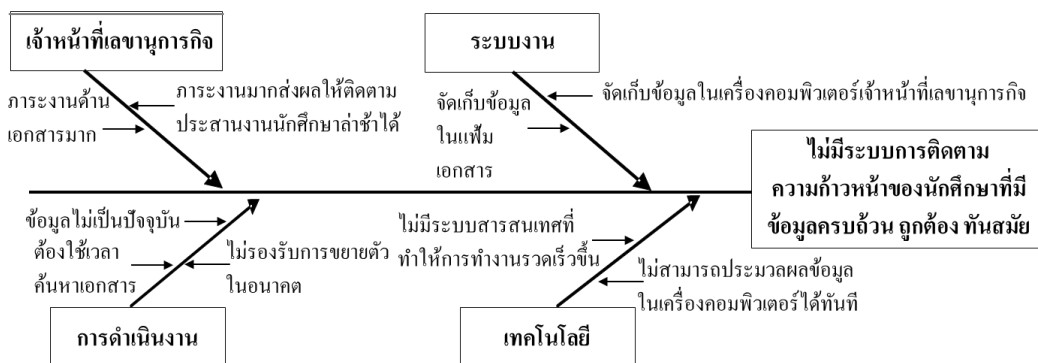
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขั้นตอนในการวิจัย

1. การศึกษาระบบงานเบื้องต้น ด้วยการสำรวจการทำงานและปัญหาของระบบเดิม ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview form) และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า จากอดีตจนถึงปัจจุบันทางแขนงวิชา ได้มีกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนในชุดวิชา คุชฎินพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้วยระบบแมนนวล (Manual) ผสมผสานกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังรูปภาพ

ภาพที่ 2 เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาด้วยผังเหตุและผลหรือผังก้างปลา (Cause-Effect Diagram)

2. การวิเคราะห์ระบบ ด้วยการใช้เครื่องมือ ได้แก่ แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram: DFD) ซึ่งเป็นแผนภาพแสดงการไหลของข้อมูลในขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ระบบงานเดิมพบว่า ระบบสารสนเทศเดิมไม่สามารถรองรับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งส่วนของเจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผนในการทำคุชฎินพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระ รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาของแขนงวิชา สารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศตามความต้องการของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศใหม่ที่จะพัฒนาขึ้นมา แบ่งออกเป็น

2.1 ความต้องการของผู้ใช้ที่มีต่อระบบด้านหน้าที่การทำงาน/ฟังก์ชันระบบ (Functional Requirements) เป็นความต้องการที่ผู้ใช้มีต่อฟังก์ชันการทำงานของระบบสารสนเทศที่จะพัฒนาขึ้นมาใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดฟังก์ชันการทำงาน ดังต่อไปนี้

- ฟังก์ชันนำเข้าข้อมูลพื้นฐาน เช่น ข้อมูลนักศึกษาผู้ลงทะเบียน ข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ข้อมูลเจ้าหน้าที่เลขานุการกิจที่เป็นผู้ติดต่อประสานงาน ข้อมูลขั้นตอนในการทำคุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตลอดจนข้อมูลแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นต้น

- ฟังก์ชันนำเข้าข้อมูลความก้าวหน้าในการทำคุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ฟังก์ชันนำเสนอไฟล์แบบฟอร์มและไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องในการทำคุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระทั้งหมด เพื่อให้ นักศึกษาสามารถดาวน์โหลดไปใช้งานจากระบบสารสนเทศได้โดยตรง เช่น แบบฟอร์ม ตารางกำหนดการสัมมนาเข้ม คำสั่งต่างๆ และบทความวิชาการ/บทความวิจัยที่เผยแพร่

- ฟังก์ชันสืบค้นข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลในการทำคุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ฟังก์ชันจัดทำรายงานผลต่างๆ เพื่อการติดตามความก้าวหน้าในการทำคุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.2 ความต้องการที่ผู้ใช้มีต่อระบบด้านอื่นๆ (Non-Functional Requirements)

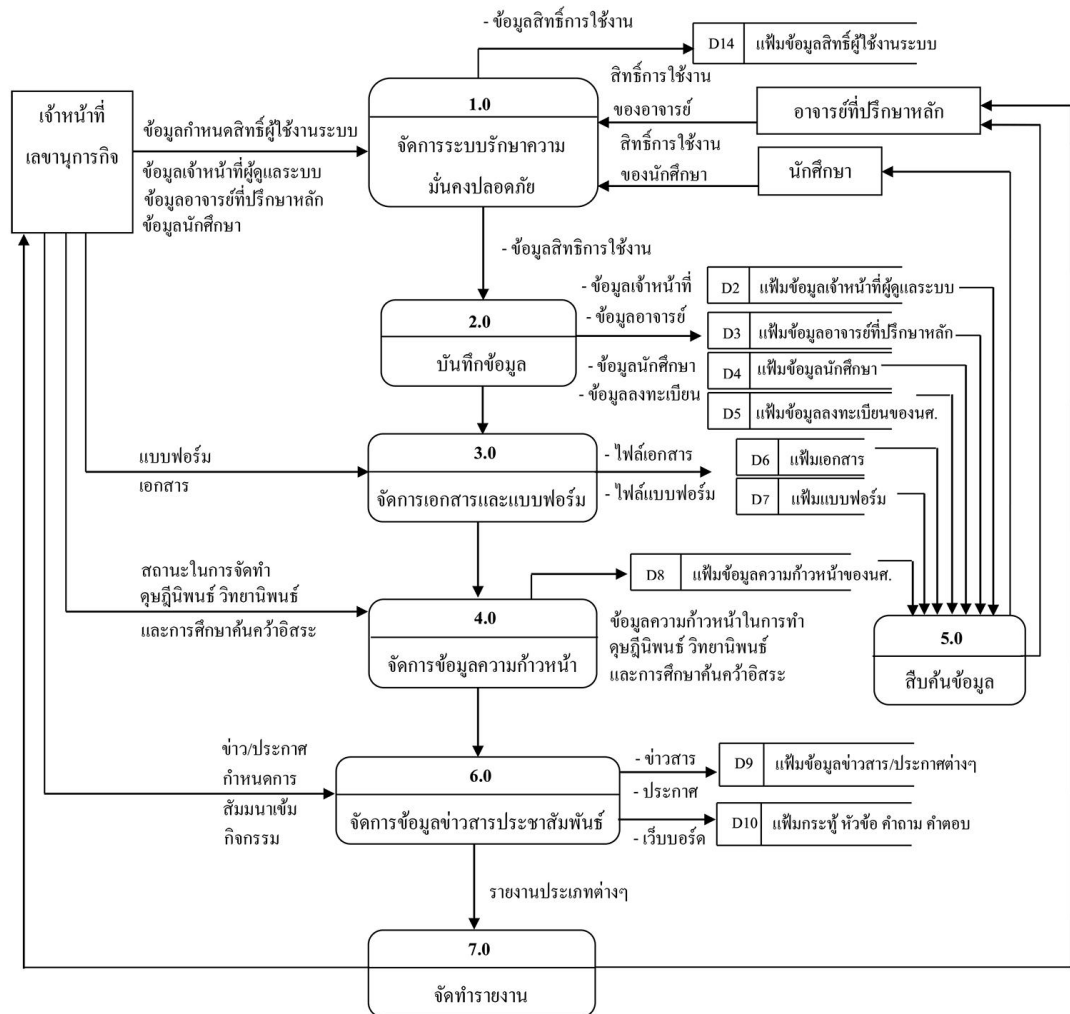
- มีการกำหนดสิทธิ์การใช้งานตามประเภทกลุ่มผู้ใช้งาน

- มีระบบจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในการทำคุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.3 การวิเคราะห์ระดับการเข้าถึงและการจัดการฐานข้อมูลของระบบสารสนเทศ ผู้วิจัยได้แบ่งระดับของการเข้าถึง และการจัดการฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศด้วยฟังก์ชันการจัดการเพิ่ม ปรับปรุง ลบข้อมูล และการสืบค้นข้อมูลตามเงื่อนไขที่กำหนดหรือตามสิทธิ์ของกลุ่มผู้ใช้ ดังตารางต่อไปนี้

กำหนดสิทธิ์ในการใช้งานในระบบ	กลุ่มผู้ใช้		
	เจ้าหน้าที่ เลขานุการกิจ	อาจารย์ ที่ปรึกษาหลัก	นักศึกษา
1. สามารถกำหนดสิทธิ์ในการใช้งานในระบบ	/		
2. สามารถปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานของตนเองได้	/	/	/
3. สามารถเพิ่ม ปรับปรุง และแก้ไข ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้	/		
4. สามารถบันทึกข้อมูลความก้าวหน้าได้	/		
5. สามารถสืบค้นข้อมูลได้	/	/	/
6. สามารถเรียกดูรายงานความก้าวหน้าได้	/	/	
7. สามารถอัปโหลดไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ได้	/		
8. สามารถดาวน์โหลดไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ได้	/	/	/

2.4 การวิเคราะห์แผนภาพกระแสข้อมูล จากการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการดำเนินงาน และนำมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศฯ โดยใช้แผนภาพกระแสข้อมูลหรือ Data Flow Diagram: DFD เพื่อแสดงขั้นตอนการไหลของข้อมูล ดังรูปภาพ

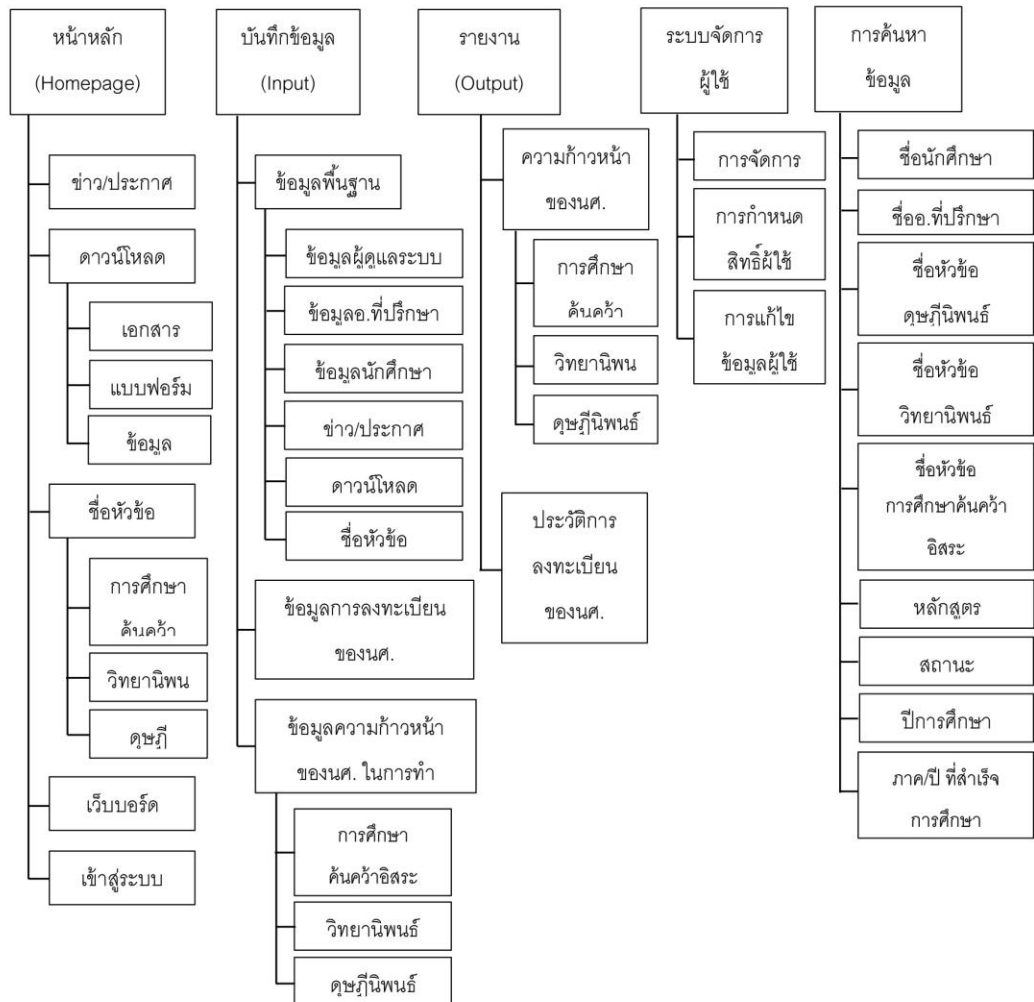

ภาพที่ 3 Data Flow Diagram Level 1 แผนภาพกระแสข้อมูลระดับที่ 1 ของระบบสารสนเทศ ฯ

3. การออกแบบระบบ ขั้นตอนนี้เป็นกรนำรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการระบบมาดำเนินการออกแบบระบบงาน ซึ่งประกอบด้วย

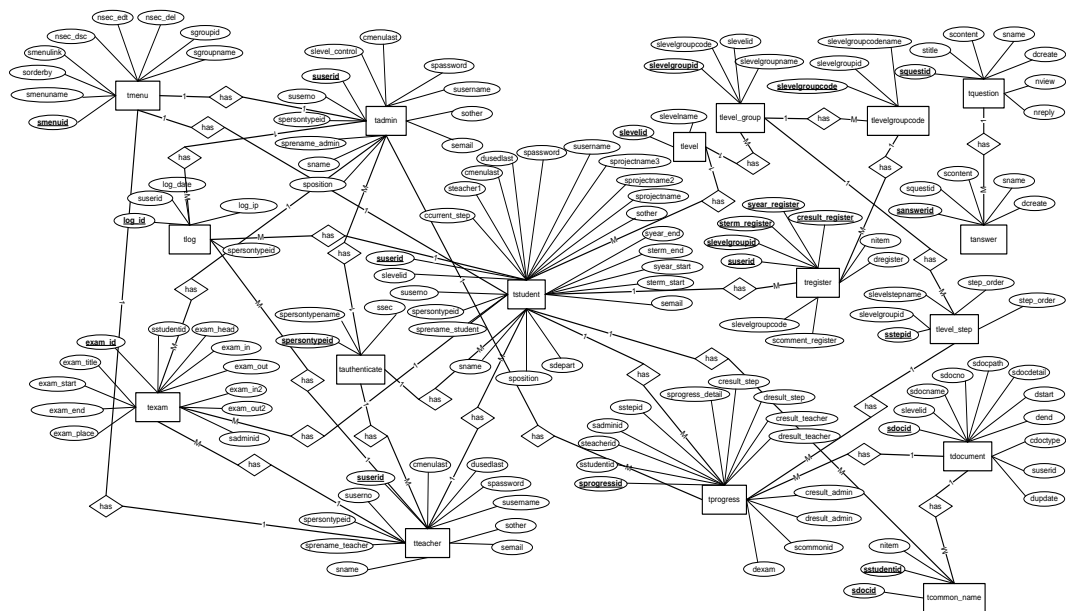
3.1 การออกแบบโปรแกรม เป็นการนำแผนภาพกระแสข้อมูลมาเขียนเป็นโครงสร้างของระบบโปรแกรม โดยพิจารณากระบวนการในแผนภาพกระแสข้อมูลที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นฟังก์ชันงานหรือระบบย่อยที่คอมพิวเตอร์สามารถทำงานแทนคนได้ ทำให้ได้เค้าโครงของระบบสารสนเทศฯ ได้แก่

หน้าหลัก (Homepage) บันทึกข้อมูล (Input) รายงาน (Output) ระบบจัดการผู้ใช้ และการค้นหาข้อมูล ดังรูปภาพ

ภาพที่ 4 Flow Chart แผนผังแสดงโครงสร้างของระบบสารสนเทศ ฯ

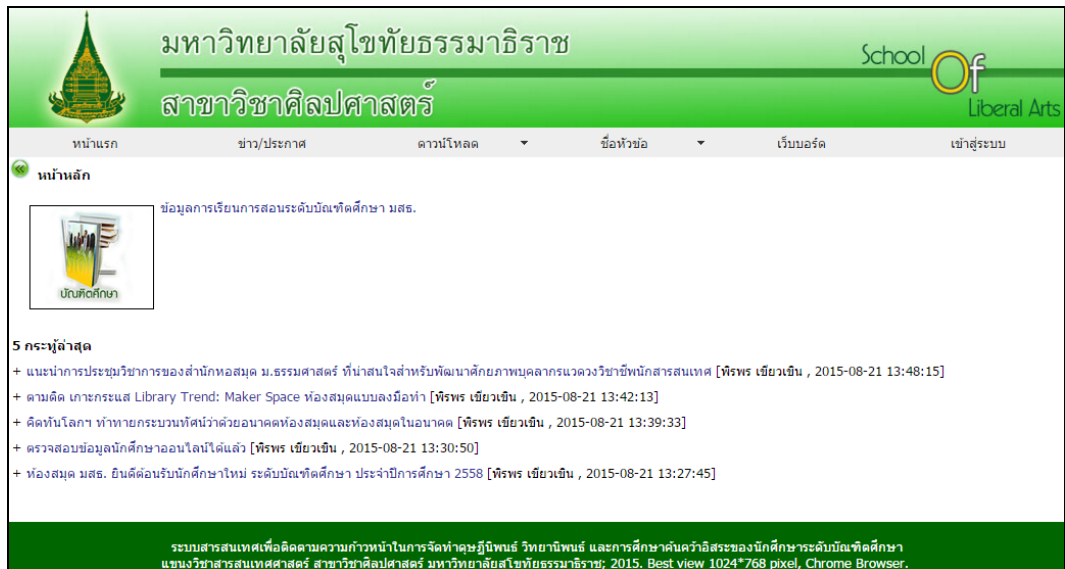
3.2 การออกแบบฐานข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษาหลักข้อมูลนักศึกษา และข้อมูลผู้ดูแลระบบ โดยมีความสัมพันธ์ของเอนทิตี ดังรูปภาพ

ภาพที่ 5 แบบจำลองข้อมูลอี-อาร์ (E-R Model) ของระบบสารสนเทศ ฯ

3.3 การออกแบบส่วนต่อประสานผู้ใช้ เนื่องจากเป็นระบบสารสนเทศที่พัฒนาเพื่อใช้งานผ่านเว็บไซต์ (Web based application) ดังนั้น การออกแบบส่วนต่อประสานผู้ใช้ จึงออกแบบโดยใช้หลักการออกแบบเว็บ เพื่อความสวยงาม สะดวก ง่ายและเหมาะสมต่อการใช้งานของผู้ใช้ประกอบด้วย

(1) ส่วนต่อประสานผู้ใช้หน้าหลักหรือโฮมเพจ (Homepage) ด้วยหลักการออกแบบเว็บไซต์ที่มุ่งเน้นให้ง่ายต่อการใช้งานของผู้ใช้ โดยเมนูหลักจะอยู่ด้านบนของเว็บเพจ

ภาพที่ 6 ส่วนต่อประสานผู้ใช้หน้าหลัก Homepage ของเว็บไซต์ระบบสารสนเทศฯ

(2) การล็อกอิน (Login) เข้าสู่ระบบสารสนเทศฯ ในหน้าหลัก Homepage เมนูหลักที่ชื่อ เข้าสู่ระบบ เมื่อคลิกจะพบช่องข้อมูลให้ผู้ใช้แต่ละประเภทสามารถระบุชื่อ Username และรหัสผ่าน Password และเลือกประเภทผู้ใช้ระบบ เพื่อให้ระบบได้ตรวจสอบข้อมูลแสดงตัวตนตามสิทธิของผู้ใช้แต่ละประเภทก่อนเข้าใช้งานระบบต่อไป

ภาพที่ 7 แสดงเมนูหลัก เข้าสู่ระบบ

(3) การออกแบบรายงาน ประกอบด้วย รายงานภาระงานของอาจารย์ เพื่อแสดงข้อมูลจำนวนนักศึกษาผู้จัดทำชุมชนวิทย์ วิทย์นิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาหลักแต่ละคน รายงานประวัติการลงทะเบียนของนักศึกษา เพื่อแสดงข้อมูลประวัติการลงทะเบียนของนักศึกษาแต่ละคนในการจัดทำชุมชนวิทย์ วิทย์นิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ รายงานความก้าวหน้าของนักศึกษา เพื่อแสดงข้อมูลความก้าวหน้าของนักศึกษาแต่ละคนในการจัดทำชุมชนวิทย์ วิทย์นิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ และรายงานสถิติความก้าวหน้าของนักศึกษา เพื่อแสดงข้อมูลจำนวนสถิติในภาพรวมของความก้าวหน้าของนักศึกษาแต่ละคนในการจัดทำชุมชนวิทย์ วิทย์นิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ยกตัวอย่างเช่น

[ข้อมูลทั้งหมด 5 รายการ]							
เลขประจำตัวนักศึกษา	ชื่อ-สกุล ▼	รหัสการลงทะเบียน	วันลงทะเบียน	ภาคการศึกษา	ปีการศึกษา	ผลการประเมิน	หมายเหตุ
2551000074	นางสาว พิรพร เขียวเขิน	13788 วิทยาธิพนธ์ 1 (หลักสูตรใหม่ 6 หน่วยกิต)	01/08/2557	1	2556	IP	
2551000074	นางสาว พิรพร เขียวเขิน	13788 วิทยาธิพนธ์ 2 (หลักสูตรใหม่ 6 หน่วยกิต)	01/08/2557	1	2556	IP	
2551000074	นางสาว พิรพร เขียวเขิน	13788 วิทยาธิพนธ์ 3 (หลักสูตรใหม่ 6 หน่วยกิต)	30/10/2557	2	2556	IP	
2551000074	นางสาว พิรพร เขียวเขิน	13788 วิทยาธิพนธ์ 4 (หลักสูตรใหม่ 6 หน่วยกิต)	26/10/2558	1	2558	I	ลงทะเบียนแก่ I วิทยาธิพนธ์ 4
2551000074	นางสาว พิรพร เขียวเขิน	13788 วิทยาธิพนธ์ 4 (หลักสูตรใหม่ 6 หน่วยกิต)	06/09/2559	3	2558	-	ลงทะเบียนแก่ I วิทยาธิพนธ์ 4 และสอบปกป้อง

ภาพที่ 8 รายงานประวัติการลงทะเบียนของนักศึกษาแต่ละคน

รหัสประจำตัวนักศึกษา	ชื่อ-นามสกุล	หลักสูตร	ชื่อหัวข้อ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ชั้นตอน	ประเมินผลลำดับขั้น
2521000618	นางสาว ชนิษฐา กอดสอาด	ปริญญาโท แผน ก (วิทยาธิพนธ์)	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบออนไลน์เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นด้านกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ: กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนลาซาลไฮดริวคริสตธรรม	อาจารย์ ดร.สุติมา ศรีวัฒนกุล	วิทยาธิพนธ์ 1	IP
2521000618	นางสาว ชนิษฐา กอดสอาด	ปริญญาโท แผน ก (วิทยาธิพนธ์)	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบออนไลน์เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นด้านกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ: กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนลาซาลไฮดริวคริสตธรรม	อาจารย์ ดร.สุติมา ศรีวัฒนกุล	วิทยาธิพนธ์ 2	IP
2521000618	นางสาว ชนิษฐา กอดสอาด	ปริญญาโท แผน ก (วิทยาธิพนธ์)	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบออนไลน์เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นด้านกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ: กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนลาซาลไฮดริวคริสตธรรม	อาจารย์ ดร.สุติมา ศรีวัฒนกุล	วิทยาธิพนธ์ 3	IP
2521000618	นางสาว ชนิษฐา กอดสอาด	ปริญญาโท แผน ก (วิทยาธิพนธ์)	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบออนไลน์เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นด้านกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ: กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนลาซาลไฮดริวคริสตธรรม	อาจารย์ ดร.สุติมา ศรีวัฒนกุล	วิทยาธิพนธ์ 4	P

ภาพที่ 9 รายงานความก้าวหน้าของนักศึกษาแต่ละคน รวมทั้งข้อมูลการประเมินผลแต่ละขั้นตอน

(4) การออกแบบระบบรักษาความปลอดภัย เป็นการออกแบบระบบที่ช่วยป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของแต่ละประเภทผู้ใช้ระบบสามารถเข้าสู่ระบบได้ โดยผู้ดูแลระบบสามารถกำหนดชื่อผู้ใช้เข้าสู่ระบบด้วย Username และรหัสผ่าน Password เพื่อแสดงตัวตน

ก่อนเข้าใช้งานระบบ โดยการสร้างตารางที่ออกแบบไว้เพื่อจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้งานระบบตามระดับสิทธิ์ของแต่ละประเภทผู้ใช้ในการเข้าถึงข้อมูล

4. การพัฒนาระบบ เป็นการพัฒนาโปรแกรม โดยใช้จำลองเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลให้เป็น Web server ร่วมกับโปรแกรม Open source ซึ่งประกอบด้วย โปรแกรมที่ช่วยในการพัฒนาระบบ ได้แก่ ระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows 7 โปรแกรม Apache Web Server โปรแกรม Edit Plus โปรแกรม MySQL ในการจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ และโปรแกรม phpMyAdmin เลือกภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมภาษา PHP ในการพัฒนาส่วนต่อประสานผู้ใช้ และ Macromedia Dreamweaver ในการจัดทำเว็บไซต์ และโปรแกรมที่ใช้ในการจัดทำคู่มือการใช้งานระบบสารสนเทศ คือ โปรแกรม Microsoft Word โดยโปรแกรมที่พัฒนาประกอบด้วยฟังก์ชันการทำงานนำเข้าข้อมูล การประมวลผล การแสดงผล และการรักษาความปลอดภัย ในการเขียนโปรแกรมนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งระบบเป็นโมดูลย่อยๆ แล้วนำมาเขียนโปรแกรมทีละโมดูลพร้อมทดสอบการทำงานของโมดูลย่อยๆ นั้นไปด้วย เมื่อเขียนโมดูลย่อยครบแล้วจึงนำลิงค์หรือบูรณาการเข้าด้วยกัน และทดสอบการทำงานร่วมกันจนไม่มีข้อผิดพลาดใดๆ

5. การประเมินระบบ เป็นการประเมินผลความพึงพอใจและข้อเสนอแนะที่มีต่อระบบสารสนเทศฯ ที่พัฒนาขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศและศึกษาความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศ โดยใช้เครื่องมือประเภทแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามประเมินการใช้งานระบบฯ เป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 การประเมินการใช้งานระบบเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในด้านต่างๆ 5 ระดับ ได้แก่ ด้านภาพรวมของระบบ (Overview of System) ด้านส่วนต่อประสานผู้ใช้ (User Interface) ด้านการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ (Input) ด้านการประมวลผลข้อมูล (Data Processing) และด้านการแสดงผล / รายงาน (Output/Report) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเป็นแบบข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประพากร มั่นคง (2558) ศึกษาเรื่อง ระบบสารสนเทศเพื่อติดตามวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลของระบบสารสนเทศ และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเพื่อทดแทนระบบเดิมใช้เป็นสื่อกลางในการกำกับติดตามดูแลงานนิสิต โดยระบบสารสนเทศฯ ที่พัฒนาขึ้นมีการแจ้งเตือนข้อมูลผลการดำเนินงาน อันจะเป็นตัวกระตุ้นทำให้นิสิตเกิดความกระตือรือร้นในการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น และคอยให้ความช่วยเหลือนิสิตในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ความก้าวหน้าของงานวิทยานิพนธ์ว่าอยู่ในลำดับขั้นตอนใด บริการข้อมูลนิสิตในที่ปรึกษาที่กำกับดูแลอยู่รวมไปถึงบริการข้อมูลกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างสะดวก สืบค้นข้อมูลได้ง่ายและเป็นระบบระเบียบแบบแผนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศ ออกเป็น 4 ประเภทได้แก่ 1) อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก 2) เจ้าหน้าที่ประจำคณะที่ดูแลงานด้านบัณฑิต 3) เจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาและ 4) นิสิต ซึ่งผู้ใช้งานแต่ละประเภทจะมีสิทธิในการเข้าใช้งานที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิต มีระดับความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศในระดับมากทั้งหมด (2) ด้านความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศเมื่อพิจารณาพบว่าผู้ใช้งานระบบสารสนเทศทั้งสามกลุ่มมีความต้องการระบบสารสนเทศด้านระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการดำเนินงานเหมือนกัน เพื่อที่จะแก้ปัญหาระบบงานเดิม โดยมีข้อเสนอแนะ เนื่องจากผลการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศอยู่ในระดับมากในทุกด้าน สามารถอำนวยความสะดวกในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ และช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนของภาระงานอาจารย์ได้ ทั้งนี้ควรมีการพัฒนาระบบสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกการยื่นเอกสารแบบออนไลน์ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ปณิธาน ปลั่งพัฒนะพานิชย์ (2555) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันติดตามความก้าวหน้าสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ กรณีศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามความก้าวหน้า แจ้งเตือนและประเมินความก้าวหน้าในการทำสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ แบ่งประเภทของผู้ใช้ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ อาจารย์และนักศึกษา ด้วยการล็อกอินเข้าสู่ระบบ โดยอาจารย์สามารถติดตามงานของนักศึกษาทุกคนที่มีตัวเองเป็นที่ปรึกษาได้ ดูข้อมูลความก้าวหน้าของนักศึกษาเป็นรายบุคคลได้ ได้รับข้อความแจ้งเตือน และประเมินความก้าวหน้าได้ สำหรับนักศึกษาสามารถนำเสนอความก้าวหน้า แนบไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ แก้ไขข้อมูลของตนเอง และส่ง e-mail ได้

ณิชาดา ปานอุทัย (2555) ศึกษาเรื่อง ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและติดตามภาระงานของอาจารย์และนักเทคโนโลยีปฏิบัติการของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและติดตามความก้าวหน้าภาระงานของอาจารย์

และนักเทคโนโลยีปฏิบัติการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วยระบบงานย่อย จำนวน 4 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบนำเข้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (2) ระบบประมวลผลข้อมูลที่บันทึกสถานะความก้าวหน้าภาระงาน การสืบค้นข้อมูลตามที่ใช้ต้องการตรวจสอบและติดตามรายละเอียดความก้าวหน้าภาระงานแสดงรายละเอียดรายการภาระงานทั้งหมด (3) ระบบจัดทำรายงานในรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับความก้าวหน้าภาระงานของอาจารย์และนักเทคโนโลยีปฏิบัติการของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา และ (4) ระบบรักษาความปลอดภัย โดยระบบมีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบในการจัดเก็บ แก้ไข เพิ่ม ลบ และบันทึกข้อมูลรายละเอียดภาระงานแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วผ่านระบบออนไลน์ได้ด้วยตนเอง พร้อมการสำรองข้อมูลเพื่อป้องกันการสูญหายได้

กนกวิธ สายุ (2552) ศึกษาเรื่อง ระบบการจัดการสารสนเทศสำหรับงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการจัดการสารสนเทศสำหรับงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยระบบจะนำมาช่วยในกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ระบบสารสนเทศฯ ที่พัฒนาขึ้นแบ่งการทำงานตามสิทธิของผู้ใช้งาน ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่และผู้ดูแลระบบ ซึ่งการพัฒนาระบบนี้ครอบคลุมการทำงานตั้งแต่การจัดการข้อมูลนักศึกษา ข้อมูลอาจารย์ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป จัดการข้อมูลงานวิจัย จัดการข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ และการออกรายงานสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ผลการใช้งานระบบ พบว่าระบบที่ได้พัฒนามีส่วนช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานในระบบงานเดิมที่มีข้อจำกัดและมีกระบวนการทำงานซ้ำซ้อน รวมถึงเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการเรียกดู สืบค้น และปรับปรุงข้อมูลในระบบ ตลอดจนการออกรายงานสารสนเทศต่างๆ ให้แก่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบงาน เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของระบบฐานข้อมูลส่งผลให้การทำงานโดยรวมของระบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบสารสนเทศฯ ของกลุ่มผู้ใช้งาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน อาจารย์ที่ปรึกษาหลักแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 3 คน และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2556 - 2558 จำนวน 6 คน พบว่า

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าS.D.	การแปลค่าระดับ
1. ด้านภาพรวมของระบบ			
1.1 ความสะดวกต่อการใช้งาน	4.22	0.44	ดีมาก
1.2 เมนูการใช้งานเข้าใจง่าย	4.33	0.50	ดีมาก
1.3 ความถูกต้องในการทำงานของระบบ	3.89	0.93	ดี
1.4 ความสมบูรณ์ของระบบ	4.22	0.44	ดีมาก
1.5 ความน่าเชื่อถือของระบบรักษาความปลอดภัย	3.89	0.33	ดี
1.6 ประโยชน์ที่ได้จากการใช้ระบบ	4.44	0.53	ดีมาก
1.7 ระบบนี้ลดขั้นตอนในการทำงานของระบบเดิมได้	4.00	0.50	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.14	0.52	ดี
2. ด้านส่วนประสานงานกับผู้ใช้			
2.1 ความเหมาะสมของการจัดเมนูต่างๆ	3.78	0.44	ดี
2.2 การใช้สีและขนาดตัวอักษรบนหน้าจอ	4.11	0.60	ดี
2.3 การใช้คำหรือภาษาเพื่อสื่อสารกับผู้ใช้	4.11	0.60	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.00	0.55	ดี
3. ด้านการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ			
3.1 ความสะดวกในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ	4.11	0.60	ดี
3.2 ความรวดเร็วในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ	4.22	0.67	ดีมาก
3.3 ความถูกต้องในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ	4.22	0.67	ดีมาก
3.4 ความครบถ้วนของข้อมูลที่ต้องการนำเข้าสู่ระบบ	4.00	0.50	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.14	0.61	ดี
4. ด้านการประมวลผล			
4.1 ความสะดวกในการประมวลผล	4.33	0.50	ดีมาก
4.2 ความรวดเร็วในการประมวลผล	4.22	0.50	ดีมาก
4.3 ความถูกต้องในการประมวลผล	4.22	0.83	ดีมาก
4.4 ความครบถ้วนของการประมวลผล	4.11	0.60	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.25	0.61	ดีมาก

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าS.D.	การแปลค่าระดับ
5. ด้านการแสดงผลลัพธ์และรายงาน			
5.1 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบมีความถูกต้อง	4.22	0.44	ดีมาก
5.2 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบมีความสมบูรณ์ครบถ้วน	4.22	0.67	ดีมาก
5.3 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบตรงกับความต้องการ	4.22	0.67	ดีมาก
5.4 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบง่ายต่อความเข้าใจ	4.22	0.67	ดีมาก
5.5 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบนำไปใช้งานได้ทันต่อความต้องการ	4.11	0.60	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.20	0.61	ดี
6. ด้านภาพรวมของระบบ			
6.1 ความสะดวกต่อการใช้งาน	4.22	0.44	ดีมาก
6.2 เมนูการใช้งานเข้าใจง่าย	4.33	0.50	ดีมาก
6.3 ความถูกต้องในการทำงานของระบบ	3.89	0.93	ดี
6.4 ความสมบูรณ์ของระบบ	4.22	0.44	ดีมาก
6.5 ความน่าเชื่อถือของระบบรักษาความปลอดภัย	3.89	0.33	ดี
6.6 ประโยชน์ที่ได้จากการใช้ระบบ	4.44	0.53	ดีมาก
6.7 ระบบนี้ลดขั้นตอนในการทำงานของระบบเดิมได้	4.00	0.50	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.14	0.52	ดี
7. ด้านส่วนประสานงานกับผู้ใช้			
2.4 ความเหมาะสมของการจัดเมนูต่างๆ	3.78	0.44	ดี
2.5 การใช้สีและขนาดตัวอักษรบนหน้าจอ	4.11	0.60	ดี
2.6 การใช้คำหรือภาษาเพื่อสื่อสารกับผู้ใช้	4.11	0.60	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.00	0.55	ดี

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าS.D.	การแปลค่าระดับ
8. ด้านการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ			
3.5 ความสะดวกในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ	4.11	0.60	ดี
3.6 ความรวดเร็วในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ	4.22	0.67	ดีมาก
3.7 ความถูกต้องในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ	4.22	0.67	ดีมาก
3.8 ความครบถ้วนของข้อมูลที่ต้องการนำเข้าสู่ระบบ	4.00	0.50	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.14	0.61	ดี
9. ด้านการประมวลผล			
4.1 ความสะดวกในการประมวลผล	4.33	0.50	ดีมาก
4.2 ความรวดเร็วในการประมวลผล	4.22	0.50	ดีมาก
4.3 ความถูกต้องในการประมวลผล	4.22	0.83	ดีมาก
4.4 ความครบถ้วนของการประมวลผล	4.11	0.60	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.25	0.61	ดีมาก
10. ด้านการแสดงผลลัพธ์และรายงาน			
5.1 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบมีความถูกต้อง	4.22	0.44	ดีมาก
5.2 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบมีความสมบูรณ์ครบถ้วน	4.22	0.67	ดีมาก
5.3 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบตรงกับความต้องการ	4.22	0.67	ดีมาก
5.4 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบง่ายต่อความเข้าใจ	4.22	0.67	ดีมาก
5.5 ผลลัพธ์และรายงานที่ได้จากระบบนำไปใช้งานได้ทันต่อความต้องการ	4.11	0.60	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.20	0.61	ดี

2. จากการวิจัยในครั้งนี้ กล่าวได้ว่า ประสพผลสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ โดยได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบต่างๆ มาใช้ จุดเด่นของระบบสามารถอธิบายได้ตามลักษณะของการใช้งาน ดังนี้

2.1 การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการ

จากระบบเดิม เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ จัดเก็บและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดทำคูขุณินพนธ์ วิทยานินพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาใน 2 รูปแบบ คือ ระบบมือ (Manual) ด้วยการจัดเก็บเป็นแฟ้มข้อมูล ปัญหาที่พบคือ การจัดเก็บเอกสารที่เข้าถึงยาก หาไม่พบ ไม่สามารถค้นหาเอกสารได้ทันต่อการใช้งาน เอกสารอาจเกิดการสูญหาย รวมทั้งเอกสารอาจมีความซ้ำซ้อน และระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic) ด้วยการบันทึกและจัดเก็บเป็นแฟ้มข้อมูลอยู่ในโปรแกรม Microsoft Office ทั้ง Word และ Excel ปัญหาที่พบคือ ไม่สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ สำหรับระบบใหม่ที่พัฒนา เจ้าหน้าที่ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และนักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ และติดตามความก้าวหน้า รายงานความคืบหน้า ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ผ่านระบบออนไลน์ด้วยตนเองแบบ Real time ไม่จำกัดวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพาพร มั่นคง (2558) ผู้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อติดตามวิทยานินพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กล่าวว่า สารสนเทศที่ดีจะต้องเป็นข้อมูลที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน เป็นสารสนเทศที่ไม่ซ้ำซ้อน และง่ายต่อการใช้งานและสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา

2.2 การปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้องและทันสมัย

จากระบบเดิม เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ต้องติดตามสอบถามและแก้ไขข้อมูล เพื่อประกอบในการจัดทำคูขุณินพนธ์ วิทยานินพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ใน 2 รูปแบบ คือ ระบบมือ (Manual) ด้วยการเขียนหรือโน้ตลงบนกระดาษ ปัญหาคือ ความท่วมท้นของปริมาณเอกสาร และปริมาณการจัดเก็บเอกสารที่ต้องเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตามปริมาณการปรับปรุงของข้อมูล และระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic) ด้วยการบันทึกและจัดเก็บเป็นแฟ้มข้อมูลอยู่ในโปรแกรม Microsoft Office ทั้ง Word และ Excel ปัญหาที่พบคือ ความยุ่งยากในการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลที่ปรับปรุงใหม่ทุกครั้งและอย่างต่อเนื่อง สำหรับระบบใหม่ที่พัฒนาเจ้าหน้าที่ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และนักศึกษา สามารถแก้ไข ปรับปรุงข้อมูลที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบตามสิทธิ์ที่ได้กำหนดไว้ ผ่านระบบออนไลน์ด้วยตนเอง โดยระบบจะดำเนินการประมวลผลข้อมูลดังกล่าวให้เป็นสารสนเทศที่มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบันในทันที ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาดา ปานอุทัย (2555) ที่กล่าวว่า ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นได้ออกแบบระบบสารสนเทศให้มีการบันทึกรายงานความก้าวหน้าภาระงานนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องกรอกข้อมูลใหม่ทุกครั้งเพียงแค่ทำการค้นหาประวัติข้อมูลภาระงานเก่าขึ้นมาแล้วจัดการปรับปรุงข้อมูลรายละเอียดความก้าวหน้าภาระงานเข้าสู่ระบบ ทำการเปลี่ยนแปลงจำนวน

ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ความก้าวหน้าของภาระงาน แล้วทำการบันทึกก็สามารถจะทำการบันทึกข้อมูล ความก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว

อภิปรายผล

พบว่า ระบบสารสนเทศฯ ที่พัฒนาขึ้นครอบคลุมข้อมูลและสารสนเทศตามลำดับที่เกิดขึ้น ก่อนหลัง เริ่มต้นจากการนำเข้าสู่ข้อมูลดิบที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน นำไปสู่กระบวนการประมวลผลจากข้อมูล เกิดเป็นสารสนเทศที่เกิดจากการทำดัชนีพจนานุกรมวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาแต่ละคน ที่สามารถสืบค้นสารสนเทศและรายงานผล เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำดัชนีพจนานุกรม วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลป ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้อย่างถูกต้อง สะดวก และรวดเร็ว รวมทั้งมีระบบรักษา ความปลอดภัย ด้วยการกำหนดสิทธิ์เข้าใช้งานตามประเภทกลุ่มผู้ใช้งาน ดังนั้นจึงมีประโยชน์ต่อสาขาวิชา ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาแต่ละคนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว สามารถเรียกดู รายงานความก้าวหน้ารวมทั้งภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษาหลักได้เช่นกัน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการ จำนวนของนักศึกษาให้เหมาะสมกับอาจารย์ที่ปรึกษาหลักได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

โดยมีข้อเสนอแนะสำหรับระบบสารสนเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำดัชนีพจนานุกรม วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อความสมบูรณ์แบบและสามารถสนองตอบ ต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้มากยิ่งขึ้น มีดังนี้

1. การนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 การบันทึกข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการลงทะเบียน ในปัจจุบันสำนักบัณฑิตศึกษามีระบบสารสนเทศงานทะเบียนนักศึกษาและงานบริการการศึกษาที่มีข้อมูล ประวัตินักศึกษา ข้อมูลรายชื่อนักศึกษาผู้ลงทะเบียนเรียนทุกภาคการศึกษา หากสามารถจัดการข้อมูล ให้ถ่ายโอนข้อมูลมายังระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมานี้ได้ทันทีอย่างง่าย สะดวกและรวดเร็ว เพื่อลดภาระ และขั้นตอนในการบันทึกข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบได้เป็นอย่างมาก และเพื่อสามารถมั่นใจ ได้ว่าข้อมูลมีความถูกต้องตรงกัน เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับสถานภาพของนักศึกษาเช่นกัน

1.2 การจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการจัดทำดัชนีพจนานุกรม วิทยานิพนธ์ และ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษา จะมีข้อมูลที่จำเป็นจำนวนมาก โดยปัจจุบันอยู่ในรูปแบบของเอกสาร ฉบับพิมพ์ ซึ่งในการพัฒนาระบบนี้ให้มีฟังก์ชันการดาวน์โหลดไฟล์เอกสาร เพื่อจัดเก็บและผู้ใช้สามารถเข้าถึง

ได้ตามความต้องการ เช่น ไฟล์เอกสารคำสั่งแต่งตั้ง และแบบฟอร์มต่างๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาเรื่องของพื้นที่ในการบริหารจัดการ เพื่อจัดเก็บไฟล์เอกสารบนเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย หรือ Server เป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรปรับปรุงระบบเพิ่มเติมเพื่อรองรับข้อมูลประกอบในการจัดทำดัชนีวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ฉบับภาษาอังกฤษ ด้วยการเพิ่มฟิลด์ต่าง ๆ ที่จำเป็นอย่างชัดเจน เช่น ชื่อนักศึกษา ชื่อหัวข้อ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักหลักและร่วมที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.2 ควรมีการแจ้งเตือนนักศึกษาให้เกี่ยวกับข้อมูลกระบวนการในการจัดทำดัชนีวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในทุกช่วงเวลาตามปฏิทินการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อกระตุ้นและติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด โดยวิธีการจัดส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) หรือข้อความสั้น (SMS) แจ้งเตือนนักศึกษา

2.3 ควรเพิ่มฟังก์ชันการจัดเก็บและแสดงผลงานการตีพิมพ์ในการจัดทำดัชนีวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นหนึ่งในขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพื่อขอสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

2.4 ควรเพิ่มเนื้อหาคู่มือ Turnitin และทำลิงก์เชื่อมโยงไปยังหน้าเว็บเพจของสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาในการเข้าถึงข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การตรวจรูปแบบดัชนีวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เอกสารอ้างอิง

- กนกวีรี สายธิ. (2552). ระบบการจัดการสารสนเทศสำหรับงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิตติ ภัคดีวัฒนะกุล, และพนิดา พานิชกุล. (2551). *คัมภีร์การวิเคราะห์และออกแบบระบบ: System analysis and design* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: เคทีพี แอนด์ คอนซัลท์.
- กิตติพงษ์ กลมกล่อม. (2552). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบเชิงวัตถุด้วย UML*. กรุงเทพฯ: เคทีพี แอนด์ คอนซัลท์.
- ชนภัทร ไกรสร. (2556). *ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชุดิมา สัจจามันท์. (2557, 21 กรกฎาคม). อาจารย์ประจำ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สัมภาษณ์.
- ณิชาดา ปานอุทัย. (2555). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและติดตามภาระงานของอาจารย์และนักเทคโนโลยีปฏิบัติการของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปณิธาน ปลั่งพัฒนะพานิชย์. (2555). *การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน ติดตามความก้าวหน้าสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ กรณีศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ประภาพร มั่นคง. (2558). *ระบบสารสนเทศเพื่อติดตามวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2557, 22 กรกฎาคม). อาจารย์ประจำ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สัมภาษณ์.

- พัชรารวรรณ เสน่หา. (2557, 21 กรกฎาคม). เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สัมภาษณ์.
- ภรณ์ ศรีสุทธิ. (2556). การพัฒนาระบบสารสนเทศ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีเพื่อการจัดการสารสนเทศ หน่วยที่ 6*. (น.6). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วาริรัตน์ อำพรรัตน์. (2553). *การพัฒนาระบบสารสนเทศบริหารจัดการโครงการนักศึกษาด้วยอาจารย์ เมธอดมหาวิทยาลัยหาดใหญ่* (สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). สงขลา:มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- แววมณี เคลือหลายนวล, และ ศักดิ์ดา ประสานรส. (2554). *ระบบติดตามโครงการปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์* (สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.
- สมพร พุทธิพิทักษ์ผล, และ มาลี ลำสกุล. (2554). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน. ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน หน่วยที่ 1*. (น.5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลำรวย กมลายุตต์. (2557, 22 กรกฎาคม). อาจารย์ประจำ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สัมภาษณ์.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2555). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบ*. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- Wong, Loo Woon (2011). *Postgraduate dissertation E-tracker: A student research progress tracking tool* (master's thesis). Malaysia : University of Malaya.
- ORACLE. (2013). *Managing the Lifecycle of the Research Student with Peoplesoft Campus Solutions*. Retrieved May 1, 2014, from <http://www.oracle.com/us/products/applications/peoplesoft-enterprise/research-services-1940696.pdf>

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์
ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Staff Development on Book Management Symbolic System
of the Library of Mahasarakham University

รุ่งเรือง สิทธิจันทร์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ และสามารถ จัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และผู้ให้ข้อมูล จำนวน 118 คน การวิจัยนี้พัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุม เชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จำนวน 6 ชนิด ประกอบด้วย แบบสังเกต แบบบันทึกการตรวจสอบการจัดหนังสือ ขึ้นชั้น แบบประเมินผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ การนิเทศภายใน ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 18.53 บุคลากรสามารถจัดหนังสือขึ้นชั้นโดยใช้ระบบช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้น อย่างมีความสุขได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่ค้นหาหนังสือที่มีการจัดหนังสือ ขึ้นชั้นระบบช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้นอย่างมีความสุข พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) แสดงว่ากลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรทั้ง 3 กลยุทธ์ ช่วยให้ผู้บุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้นอย่างมีความสุข และ ระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำมาช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้นได้เร็วยิ่งขึ้น ส่งผลให้ช่วยลดปัญหาในการจัด หนังสือขึ้นชั้นไม่ทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้

¹ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ, สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, E-mail: rungreang.s@msu.ac.th

คำสำคัญ: การพัฒนาบุคลากร การจัดหนังสือชั้นชั้น การจัดหนังสือชั้นชั้นด้วยระบบ

สัญลักษณ์

Abstract

The research purposed to develop the staff in the library of Mahasarakham University to understand how to manage the book and arrange them on the shelves through the symbolic system. The participants were 118 staff by using the action training, workshop, and internal supervision. The 6 kinds of instruments were examined by 3 experts which were the observation list, the record of book management, the assessment of workshop, the examination, the interview, and the questionnaire. The statistics used were the average, mean, and standard deviation. The data were subsequently presented in descriptive form. The results had been shown that the development of the staff through workshop, action training, and internal supervision was higher at 18.53. The staff could manage the books on the shelves by using the system rapidly. The result of user's satisfaction was high ($\bar{x} = 4.13$) which mean that the 3 techniques could support the staff to understand how to manage the books through the symbolic sys happily. Moreover, that developed system could manage the books rapidly which could avoid wasting time of arranging.

Keywords: Staff Development, Book management, Book management through the Symbolic System

บทนำ

การพัฒนาบุคลากรถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหน่วยงานนั้น ๆ ให้บังเกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่องค์กรได้วางไว้ ดังนั้นในการที่จะให้องค์กรประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานใดๆ ก็ขึ้นอยู่กับว่าบุคลากรในองค์กรนั้นมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540) หากบุคลากรที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาทำงานในห้องสมุดแล้วไม่ได้ศึกษาหาความรู้

ฝึกฝนทักษะให้เกิดความชำนาญเพิ่มเติม หรือไม่นำความรู้ที่มีมาพัฒนางานให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ห้องสมุดนั้นๆ ย่อมก้าวไปอย่างเชื่องช้า และล้าสมัยในที่สุด ในทางกลับกัน ห้องสมุดอื่นๆ ที่มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้ทำงานอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ย่อมทำให้บริการสารสนเทศในหลากหลายรูปแบบ ทันสมัย สอดคล้องความต้องการของผู้ใช้ มีความรู้สึกมีคุณค่าต่อการปฏิบัติงานในห้องสมุด มีความเข้าใจปัญหาที่พบ และยินดีร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังนั้น ผู้บริหารห้องสมุด จำเป็นต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่ จัดให้มีการฝึกอบรม ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ทักษะใหม่ๆ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนพัฒนาเจตคติของบุคลากรอยู่เสมอและต่อเนื่อง (สุรทอง ศรีสะอาด, 2533) งานจัดหนังสือขึ้นชั้นเป็นงานหนึ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะห้องสมุดขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่มีหนังสือจำนวนมาก จะมีวิธีการจัดหนังสือขึ้นชั้นอย่างไรให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ให้สามารถค้นหาได้ง่ายที่สุด และสามารถค้นหาแล้วได้หนังสือที่ต้องการ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จึงต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีอัธยาศัยไมตรี พร้อมที่จะให้การช่วยเหลือแก่ผู้ใช้บริการตลอดเวลา มีอารมณ์เยือกเย็น อุดมทน มีความตระหนักในหน้าที่ เห็นความสำคัญและรักในงานที่ตนเองปฏิบัติ และที่สำคัญต้องมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคามตลอดหลายปีที่ผ่านมา ผู้ใช้บริการมีปัญหาในการหาหนังสือที่ต้องการขึ้นชั้นไม่พบ ค้นหาหนังสือยากมาก (รุ่งเรือง สิทธิจันทร์, 2558; น้ำลิน เทียมแก้ว, 2556; น้ำลิน เทียมแก้ว, 2557; สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553) และพบว่า การปฏิบัติงานในแต่ละภาคเรียนมีปัญหาการจัดหนังสือขึ้นชั้น ไม่ทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะช่วงก่อนสอบและระหว่างสอบกลางภาคและปลายภาค ผู้รับผิดชอบจึงได้ร่วมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดหนังสือขึ้นชั้นไม่ทันดังกล่าว และมีแนวคิดนำระบบช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้นอย่างมีความสุขเข้ามาช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้น ซึ่งระบบดังกล่าว ออกแบบและพัฒนาขึ้นจากประสบการณ์การทำงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยมาเป็นเวลานานหลายสิบปีของอาจารย์อภัย ประกอบผล อดีตผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งพบว่า ปัญหาการขึ้นชั้นหนังสือของเจ้าหน้าที่เป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย ไม่มีจบ ไม่มีสิ้น ซึ่งมีผู้ใช้บริการมากเท่าใด ความเหนื่อยหน่ายก็ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ในที่สุดหนังสือก็ตกค้างไม่สามารถขึ้นชั้นได้หมด จึงได้พัฒนาระบบนี้ขึ้นมาเพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดได้ขึ้นชั้นหนังสืออย่างรวดเร็ว มีความสุขและสนุกกับงาน โดยระบบนี้ใช้เพียงตัวเลขและสีประกอบกันเป็นรหัสประจำหมวดหมู่หนังสือ หรือชั้นหนังสือเท่านั้น (อภัย ประกอบผล, ม.ป.ป.) ระบบดังกล่าวนี้ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยนำไปใช้และประสบความสำเร็จระบบสามารถช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้นได้รวดเร็วขึ้น ทำให้ผู้ใช้หาหนังสือที่ต้องการได้เร็วยิ่งขึ้น เช่น สิทธิชัย ลำธารทรัพย์ (2548) ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง

อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ กล่าวว่า จุดแข็งของระบบสามารถทำงานได้เร็วขึ้น สะดวกขึ้น ช่วยในเรื่องอ่านชั้น ชั้นขึ้นได้เร็วขึ้น ทำให้ชั้นจัดเรียงตามเลขเรียกหนังสือได้ถูกต้องมากกว่าระบบเก่าที่ชั้นโดยดูจากเลขเรียก ถ้าหนังสือเรียงผิดตำแหน่งจะสังเกตได้ชัด และสะดวกในการแยกหนังสือตามหมวดเป็นรายชั้น และ สุภาวดี เพชรขึ้นสกุล (2555) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา กล่าวว่า ได้นำระบบนี้มาใช้จะช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาหนังสือบนชั้นให้กับผู้ใช้บริการ และช่วยลดระยะเวลาในการจัดเรียงหนังสือขึ้นชั้นและเพิ่มความถูกต้อง แม่นยำในการจัดเรียงหนังสือขึ้นชั้นของเจ้าหน้าที่สำนักหอสมุด เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะ หัวหน้ากลุ่มงานบริการซึ่งกำกับดูแล บริหาร จัดการ การดำเนินงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่จัดหนังสือขึ้นชั้น จึงมีความสนใจปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยทำการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ และสามารถจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้ ตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหาการจัดหนังสือขึ้นชั้นไม่ทันและไม่เป็นระเบียบต่อไปได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ และสามารถจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้

ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีจำนวนทั้งหมด 11 คน ได้แก่ ผู้วิจัย 1 คน และผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน ได้แก่ หัวหน้างานบริการยืม-คืน จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่ห้องสมุด สังกัดกลุ่มงานบริการ จำนวน 9 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 107 คน ได้แก่ วิทยากรการฝึกอบรมการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ จำนวน 1 คน บรรณารักษ์กลุ่มงานบริการ จำนวน 6 คน และผู้ใช้บริการทุกประเภท จำนวน 100 คน
3. กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่
 - 3.1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์และสามารถจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2559 วิทยากรโดย อาจารย์อภัย ประกอบผล อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นผู้คิดค้นระบบการจัดหนังสือขึ้นชั้นอย่างมีความสุข (Happily Shelving System)

3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยดำเนินการประชุม ปรีกษาหารือระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย เพื่อศึกษาปัญหา ทดลองและกำหนดแนวทางในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ในวันที่ 5, 12, 28 กรกฎาคม 2559

3.3 การนิเทศภายใน เพื่อติดตามการจัดหนังสือขึ้นชั้นและการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ติดตามการค้นหาหนังสือบนชั้นที่จัดขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ตลอดจนให้คำแนะนำการดำเนินงานของบุคลากร โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 1-8 สิงหาคม 2559 วันละ 1 ชั่วโมง

4. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยประยุกต์ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (ประวัติ เอวารวรรณ์, 2545) ซึ่งมีกระบวนการดำเนินการวิจัยปฏิบัติที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

4.1 การวางแผน (Planning) ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาการปฏิบัติงานจัดหนังสือขึ้นชั้น และกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา กลยุทธ์ และจัดทำแผนปฏิบัติการ

4.2 การปฏิบัติ (Action) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่ห้องประชุมชั้น 1 สำนักวิทยบริการ ซึ่งใช้กระบวนการตามกลยุทธ์ที่กำหนด

4.3 การสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตการฝึกอบรมของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ใช้แบบสังเกตแบบประเมินผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดหนังสือขึ้นชั้นและการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรมตามกรอบของการวิจัย และสังเกตการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดหลังจากฝึกอบรมเพื่อดูการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

4.4 การสะท้อนผล (Reflection) โดย ประชุมวางแผนเพื่อแก้ไขตามวงจรที่ 1 กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาในวงจรที่ 2 และจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ตามขั้นตอนในวงจรที่ 2

5. ระยะเวลาในการศึกษา ปีงบประมาณ 2559

6. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีทั้งหมด 6 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสังเกตการพัฒนาบุคลากรในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ แบบสอบถามประเมินผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดหนังสือขึ้นชั้นและการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่อง การจัดหนังสือขึ้นชั้นและการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ แบบบันทึกการตรวจสอบการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ และ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

7. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดย ศึกษาหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิดจากเอกสารของ บุญชม ศรีสะอาด (2543) และศึกษาตัวอย่างเครื่องมือ จากงานวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งกำหนดขอบข่ายของเรื่องที่ต้องการสร้าง เครื่องมือ หลังจากนั้นผู้วิจัยสร้างเครื่องมือฉบับร่างนำเสนอให้พี่เลี้ยงนักวิจัยเพื่อขอคำแนะนำพิจารณา ตรวจสอบ พร้อมแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของพี่เลี้ยงนักวิจัย แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมและความเหมาะสมของ ข้อคำถาม จากนั้นแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเครื่องมือที่ได้ไปใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มผู้วิจัยเก็บด้วยรวมข้อมูล ดังนี้

8.1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมโดยใช้ แบบสังเกตการพัฒนาบุคลากร แบบสอบถามประเมินผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ

8.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมโดยใช้ แบบบันทึกการตรวจสอบการจัด หนังสือขึ้นชั้น และแบบสัมภาษณ์

8.3 การนิเทศภายใน แบบบันทึกการตรวจสอบการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบ สัญลักษณ์ แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การดำเนินงานการพัฒนา

1. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบ สัญลักษณ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจและฝึกปฏิบัติการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบ สัญลักษณ์ ดำเนินการโดย อาจารย์อภัย ประกอบผล วิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านบรรณารักษศาสตร์ อดีตอาจารย์ผู้สอนด้านบรรณารักษศาสตร์ ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และผู้มีผลงานพัฒนา การจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ที่เรียกว่า ระบบช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้นอย่างมีความสุข (Happily Shelving System) จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นวิทยากรให้ความรู้ ความเข้าใจ ฝึกปฏิบัติการ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ผลการดำเนินการฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการ พบว่า บุคลากรมีความสนใจ และตั้งใจในการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติการ รวมทั้งให้ความร่วมมือ

ฝึกปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี และสามารถฝึกปฏิบัติกิจกรรมการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้ในระดับดีพอสมควร

ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ พบว่าก่อนการดำเนินกลยุทธ์ กลุ่มเป้าหมายมีค่าคะแนนผลการทดสอบเฉลี่ย 9.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.93 หลังจากการดำเนินกลยุทธ์แล้ว พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีค่าคะแนนผลการทดสอบเฉลี่ย 12.22 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.46 แสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 18.53 ผลการสอบถามระดับความพึงพอใจต่อโครงการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ พบว่า ผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจต่อการจัดโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$)

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจและหาแนวปฏิบัติการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ที่เหมาะสมสำหรับสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดำเนินการโดยผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และผู้ให้ข้อมูล ได้พัฒนาการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ที่เรียกว่า ระบบช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้นอย่างมีความสุข (Happily Shelving System) ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่ประชุมมีมติ ให้นำผลการนำแนวปฏิบัติไปดำเนินการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ในหมวดหมู่ที่ตนเองรับผิดชอบ จากการสังเกตการประชุม พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์เพิ่มมากขึ้น มีความสนใจ และตั้งใจในการร่วมกันปรับปรุงออกแบบระบบ จนได้แนวปฏิบัติการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ที่เหมาะสม และตั้งใจฝึกปฏิบัติดีพอสมควร แต่จะต้องได้รับการเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ความสวยงาม เป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น

3. การนิเทศภายใน โดยผู้วิจัย และหัวหน้างานบริการยืม-คืน สำนักวิทยบริการ เป็นผู้นิเทศภายในกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันเป็นรายบุคคล เพื่อให้คลายความสับสนและมีทักษะในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ยิ่งขึ้น ผลการนิเทศภายใน ผลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถช่วยแก้ไขปัญหาและมีความผ่อนคลายความสับสนและมีทักษะในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ยิ่งขึ้น เช่น

“...หลังจากได้รับการนิเทศภายในได้นำแนวทางไปปรับปรุงการเขียนหมายเลขกำกับในแถบสีที่กำหนดใช้ได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น และมีความเข้าใจการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์มากยิ่งขึ้น...”

(ดำรง เนืองวรรณะ. 25 กรกฎาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...หากมีประเด็นที่สงสัยแม้เพียงเล็กน้อย จะสอบถามที่หัวหน้าทันที เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง จึงสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการทำงานในชั้นหนังสือที่ตนเองรับผิดชอบได้...”

(จารุณี มีแก้ว. 26 กรกฎาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...จากการที่ตนเองมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรน้อย เนื่องจากเพิ่งเข้ามาทำงาน จึงยังขาดทักษะในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ แต่ก็ได้พยายามศึกษา ทำความเข้าใจและนำแนวคิดที่ได้ จากการนิเทศภายในนี้ไปดำเนินงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย จนเกิดความเข้าใจ และสามารถทำงานได้แล้ว...”

(ยุวดี หม่วงนอก. 27 กรกฎาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...หลังจากที่ได้รับการนิเทศภายใน ทำให้มีความเข้าใจและสามารถประยุกต์กระบวนการทำงานให้สามารถทำงานได้เร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จให้เร็วที่สุดเพื่อจะได้จัดหนังสือขึ้นชั้นได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ เพื่อจะได้มีข้อร้องเรียนการหาหนังสือวิจัยไม่พบน้อยลงได้...”

(อรัชชัย ปอศิริ. 27 กรกฎาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่ค้นหาหนังสือที่มีการจัดหนังสือขึ้นชั้นระบบช่วยในการจัดหนังสือขึ้นชั้นอย่างมีความสุข พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำชั้นหนังสือมีความรู้ความสามารถและให้คำแนะนำในการค้นหาหนังสือที่จัดด้วยระบบสัญลักษณ์ได้เป็นอย่างดี ($\bar{x} = 4.43$) รองลงมาได้แก่ การจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ช่วยให้หนังสืออยู่บนชั้นอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย และสวยงามง่ายต่อการค้นหา และเจ้าหน้าที่ประจำชั้นหนังสือคอยให้ความช่วยเหลือและให้บริการด้วยความเต็มใจ เท่ากัน ($\bar{x} = 4.32$) เจ้าหน้าที่ประจำชั้นหนังสือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร ($\bar{x} = 4.31$) เจ้าหน้าที่ประจำชั้นสามารถจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้ ($\bar{x} = 4.20$) การจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ซึ่งใช้แถบสีและตัวเลขกำกับ จะช่วยให้หนังสืออยู่บนชั้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 4.07$) และท่านสามารถค้นหาหนังสือที่จัดขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์รายการที่ท่านต้องการได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{x} = 3.96$) ตามลำดับ

โดยสรุป ผลการดำเนินการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ ในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สรุปได้ว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ นั่นคือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลง และพัฒนาการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ในชั้นหนังสือที่ตนเองได้รับมอบหมาย

อย่างเป็นมีความสุข มีความมั่นใจ มีทักษะในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น มีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานจัดหนังสือขึ้นชั้น มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตระหนักที่จะร่วมกันพัฒนา ร่วมวางแผนในการปฏิบัติงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงาน และสามารถจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้ ส่งผลผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การพัฒนาบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์เพิ่มขึ้น นั่นคือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงไปและพัฒนากิจการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ในชั้นหนังสือที่ตนเองได้รับมอบหมายอย่างมีความสุข มีความมั่นใจ มีทักษะในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น มีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานจัดหนังสือขึ้นชั้น มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ตระหนักที่จะร่วมกันพัฒนา ร่วมวางแผนในการปฏิบัติงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงาน และสามารถจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้ แต่เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน มีการประยุกต์กระบวนการทำงานเพื่อให้การทำงานของตนเองสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยความตั้งใจจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการพัฒนาบุคลากรของผู้วิจัยหลายๆ คน ได้แก่ กลิ่นจันทร์ รามางกูร (2551) พบว่า เมื่อใช้กลยุทธ์การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ทำให้พัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถผลิตและการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ได้ทุกคน และสอดคล้องกับการศึกษาของ เกียรติพงศ์ ล้นวงษ์สา (2551) พบว่า การพัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการมีความสามารถในการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด คือ ได้ผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ และผลการศึกษาของ ชัยรัตน์ อภิวันท์สิริวัฒน์ (2556) พบว่า เมื่อใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์และการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ตลอดจน ปาริชาติ ส่งเสริม (2557) ได้ทำการศึกษา พบว่า จากการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา คือ การระดมความคิด การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศกำกับติดตามตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและครูที่ปรึกษา มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้ง จวิน บุญยงค์ (2557) ได้ทำการศึกษา พบว่า จากการพัฒนานุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยโปรแกรม Moodle โดยใช้กลยุทธ์การฝึกอบรม การนิเทศภายใน และการศึกษาเอกสารทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ ความชำนาญ และสามารถพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปพัฒนาสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพร้อมที่จะนำเสนอไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนต่อไปได้ ศิริเพ็ญ อุระคำ (2546) ก็ได้ทำการศึกษา การพัฒนานุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนานุคลากรโดยใช้กระบวนการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติงาน และระเบียบในการปฏิบัติงานต่างๆ และการฝึกอบรมบุคลากร ทำให้นุคลากรที่ได้รับการพัฒนา มีความรู้ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ วิยะดา วิริยะกูรี (2549) เรื่อง การพัฒนานุคลากรกับผลการดำเนินงานธุรกิจในยุคอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งที่จัดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า รูปแบบการพัฒนานุคลากรที่ให้ประโยชน์สูงสุด คือ การฝึกอบรม ผลการวิจัยของ Huselid (1995) เรื่อง The Impact of Human Resource Management Practices on Turnover , Productivity , and Corporate Financial Performance ก็พบว่า การลงทุนเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของบุคลากรจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การลาออกลดลง ยอดขายเพิ่มขึ้น และมีกำไรเพิ่มขึ้นด้วย

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการค้นหาหนังสือบนชั้น หลังจากที่มีการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนานุคลากรด้านการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปจัดชั้นหนังสือที่ตนเองได้รับมอบหมายอย่างมีความสุข มีความมั่นใจ เกิดทักษะในการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น มีความตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานจัดหนังสือขึ้นชั้น มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ตระหนักที่จะร่วมกันพัฒนา ร่วมวางแผนในการปฏิบัติงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่งผลให้จัดหนังสือขึ้นชั้นได้ทันตามความต้องการของผู้ใช้บริการ หรือผู้ใช้บริการค้นหาหนังสือที่ต้องการได้พบ จึงเกิดความพึงพอใจต่อการใช้บริการ

อันอาจทำให้ลดข้อร้องเรียน ลดปัญหาการค้นหาหนังสือยากและไม่มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยค้นหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา ตริเนตรสัมพันธ์ (2551) เรื่อง ความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของบุคลากรสำนักหอสมุด โดยภาพรวมในระดับมาก และงานวิจัยของ ประภาวดี สืบสนธิ์ (2548) เรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาและคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ต่อการใช้ทรัพยากร และบริการสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาและคณาจารย์มีความพึงพอใจต่อทรัพยากรสารสนเทศ บริการสารสนเทศ และผู้ให้บริการในระดับมากทุกเรื่อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุช สุจิต (2553) เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่รู้สึกประทับใจมากที่สุดคือ ฝ่ายบริการยืม – คืน และมีความความพึงพอใจต่อการให้บริการในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นอกจากนี้ จากผลการวิจัยข้างต้นจะสามารถแก้ปัญหาจากผลการวิจัยของ รุ่งเรือง สิทธิจันทร์ (2558) เกี่ยวกับ ผู้ใช้บริการมีปัญหา คือ ค้นหาหนังสือยากมาก ไม่มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยค้นหา ซึ่งพบแนวทางการพัฒนาการจัดหนังสือขึ้นชั้นของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามว่า ต้องจัดบุคลากรปฏิบัติงานให้เหมาะสม ต้องมีหัวหน้าหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบชั้นหนังสือควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด และ ผลการวิจัยของ น้ำลิน เทียมแก้ว (2554) เกี่ยวกับปัญหาการไม่พบหนังสือพบชั้น และที่ผู้ให้บริการเสนอแนะให้มีการตรวจสอบการจัดเรียงทรัพยากรสารสนเทศบนชั้นให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ เพื่อให้่ายต่อการหยิบยืมชั้น และสะดวกรวดเร็วต่อการค้นหาสารสนเทศ ได้อีกช่องทางหนึ่งอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรดำเนินการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้อย่างต่อเนื่อง และครบถ้วนทุกรายการ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการจัดชั้น และลดปัญหาการค้นหาหนังสือบนชั้นไม่พบ ให้ผู้บริการได้ทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการอย่างทันเวลา

1.2 ควรมีการขยายผลในการฝึกอบรม หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ให้ครอบคลุมถึงบุคลากรทุกคน หรือมีการจัดกิจกรรมทั้ง 2 กลยุทธ์หลายครั้งจนกว่าบุคลากรจะเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ได้ ตลอดจนสามารถแนะนำผู้บริการได้เป็นอย่างดี

1.3 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ
สารสนเทศแก่ผู้ใช้บริการ

1.4 ควรมีการพัฒนาการเขียนหมายเลขกำกับลำดับเล่มให้มีขนาดใหญ่และชัดเจนยิ่งขึ้น
เพื่อให้อ่านง่าย

1.5 ควรเร่งดำเนินการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ ให้เสร็จทุกเล่ม เพื่อจะได้
หาหนังสือได้ง่ายขึ้น

1.6 หัวหน้างานควร กระตุ้น นิเทศติดตาม ควบคุมดูแล และบริหารจัดการ กระบวนการ
การจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์อย่างต่อเนื่อง เพราะบุคลากรมีงานอื่นๆ เข้ามาแทรกมากอันจะทำให้
การปฏิบัติงานจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์ขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้อาจทำให้พฤติกรรมและ
ความมุ่งมั่นแผ่วลง และหนังสือรอค้างจัดขึ้นชั้น ตลอดจนทำให้ผู้ใช้บริการค้นหนังสือไม่พบบนชั้นได้อีก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของของผู้ใช้บริการ
เชิงเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการจัดหนังสือขึ้นชั้นด้วยระบบสัญลักษณ์

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานและการสร้างความตระหนัก
ในการปฏิบัติงานจัดหนังสือขึ้นชั้นหนังสือ เพื่อให้ทราบปัจจัยที่จะมีผลต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย
และให้ได้วิธีการเสริมสร้างความตระหนัก ตลอดจนเสริมสร้างพฤติกรรมการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
ลดหรือขจัดปัญหาต่างๆ ให้หมดไป

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2559 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- กลินจันทร์ รามางกูร. (2551). การพัฒนาบุคลากรโรงเรียนมุกดาหารเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) (การศึกษาค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกียรติพงศ์ ลั่นวงษ์สา. (2551). การพัฒนาบุคลากรในการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอนโรงเรียนบ้านลุงเขว้า อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา (การศึกษาค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จารุณี มีแก้ว. (26 กรกฎาคม 2559). เจ้าหน้าที่ห้องสมุด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สัมภาษณ์.
- ฉวิน บุญยงค์. (2557). การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยโปรแกรม Moodle โรงเรียนศรีธรรมวิทย์ จังหวัดสุรินทร์ (การศึกษาค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยรัตน์ อภิวันท์ศิริวัฒน์. (2556). การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โรงเรียนบ้านไผ่หนองน้ำ อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ (การศึกษาค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดำรง เนืองวรรณะ. (25 กรกฎาคม 2559). เจ้าหน้าที่ห้องสมุด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สัมภาษณ์.
- ธวัชชัย ปอศิริ. (27 กรกฎาคม 2559). เจ้าหน้าที่ห้องสมุด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สัมภาษณ์.
- นัยนา ตรีเนตรสัมพันธ์. (2549). ความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2554). การศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ฝ่ายจัดการศึกษาที่ต้งห้องเรียน และศูนย์พัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2556). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2555. มหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2557). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2556. มหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ปาริชาติ ส่งเสริม. (2557). การพัฒนานุเคราะห์ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านอู่เม่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (การศึกษาค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. (2548). ความพึงพอใจของนักศึกษาและคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีต่อการให้บริการ และบริการสารสนเทศ ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ประวิต เอรารวรรณ์. (2545). การวิจัยในชั้นเรียน : Action Research. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้าวิชาการ.
- ปิยะนุช สุจิต. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการใช้ศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2540). เอกสารการสอนวิชาการบริหารการศึกษา 501702 การบริหารทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการศึกษา เล่ม 2. มหาสารคาม : อภิศาดการพิมพ์.
- ยุวดี หม่วงนอก. (27 กรกฎาคม 2559). เจ้าหน้าที่ห้องสมุด, สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สัมภาษณ์
- รุ่งเรือง สิทธิจันทร์. (2558). การพัฒนาการจัดหนังสือชั้นชั้นของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิยะดา วิริยะภูรี. (2549). การพัฒนานุเคราะห์กับผลการดำเนินงานธุรกิจในอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ศิริเพ็ญ ภูะคำ. (2546). การพัฒนานุเคราะห์ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2555). ความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2554. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2553). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2552*. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิทธิชัย ลำธารทรัพย์. (2546). “การนำระบบให้ลำดับเลข (Running Number) มาช่วยในการจัดชั้นตำราภาษาไทยของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร,” *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. 14(3): 39-40.
- สุภาวดี เพชรชื่นสกุล. (2555). “การพัฒนาการจัดชั้นหนังสือด้วยระบบสัญลักษณ์,” ใน *การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 2 “ห้องสมุดกับสังคมแห่งการเรียนรู้”*. นครราชสีมา: ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีและหน่วยงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค.
- สุริทอง ศรีสะอาด. (2533). “การพัฒนาบุคลากรห้องสมุด,” *วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม*. 9 (1), 42-49.
- อภัย ประกอบผล, (ม.ป.ป.). *ระบบช่วยในการจัดหนังสือชั้นชั้นอย่างมีความสุข (Happily Shelving System)*. ขอนแก่น: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

แนวทางการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

A Guideline for the Management of the Scholarly Works of Faculty Members for the
Central Library, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

สุกัญญา ตวนกู¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การผลิต การเผยแพร่ การใช้ประโยชน์ และปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และ (2) สภาพและปัญหาในการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจการผลิต การเผยแพร่ การใช้ประโยชน์ และปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 181 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากบรรณารักษ์ของสำนักหอสมุดกลาง จำนวน 8 คน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มข้อมูล และนำเสนอเป็นความเรียง ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาใช้สร้างแนวทางการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์สำหรับสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำสำคัญ: การจัดการผลงานทางวิชาการ การใช้สารสนเทศ หอสมุดมหาวิทยาลัย

¹ นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

Abstract

This research paper had two objectives: (1) To study the production, distribution, use and concurrent problems in the use of scholarly works by faculty members at King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang (KMIL); (2) To examine the situation and problems in the management of the scholarly works at the Central Library, KMIL.

A questionnaire was used to collect data from 181 faculty members concerning the production, distribution, use and concurrent problems in the use of scholarly works. Using techniques of descriptive statistics, the data collected were analyzed in terms of frequency and percentage. A structured interview was used to collect data from 8 librarians about the situation and problems in the management of the scholarly works at the Central Library. A content analysis technique was used to analyze the interview data which were subsequently categorized and presented in descriptive form. The research results were used to construct a guideline for the management of the scholarly works of faculty members for the Central Library, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang.

Keywords: scholarly works management, use of information, university library

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นปริญญาตรีขึ้นไป โดยมีภารกิจหลักประกอบด้วยด้านต่างๆ ได้แก่ (1) ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายที่สถาบันกำหนด (2) ส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำวิจัย (3) ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ (4) ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม (มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา, 2554)

สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการยกย่องว่าก้าวหน้าและมีชื่อเสียงมักเป็นสถาบันที่มีผลงานด้านการค้นคว้าวิจัย (อุทัย บุญประเสริฐ, 2547, น. 1) เพราะการค้นคว้าวิจัยมีความสำคัญต่อการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ในฐานะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การสื่อสารองค์ความรู้ในรูปผลงานทางวิชาการจึงมีความสำคัญ เพราะนอกจากจะเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อเนื่องแล้ว การนำผลการวิจัยไปปฏิบัติยังนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ ในสังคม (ชุติมา สัจจานันท์, 2552, น. 49)

ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ และนโยบายทางการศึกษาของรัฐที่ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยทำวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา ช่วยแก้ปัญหาสังคม ตลอดจนการสร้างนวัตกรรม ผลักดันให้คณาจารย์ต้องเขียนผลงานทางวิชาการกันมากขึ้น การขอตำแหน่งทางวิชาการจึงจำเป็นต้องมี ผลงานทางวิชาการเป็นภาคบังคับ และเมื่อคณาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการแล้ว ต้องเผยแพร่ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้มีการนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์

ห้องสมุดถือเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทต่อการจัดการผลงานทางวิชาการ เนื่องจากห้องสมุด มีหน้าที่ในการรวบรวม จัดเก็บ จัดระบบ เผยแพร่ ทรัพยากรสารสนเทศ รวมถึงผลงานทางวิชาการ ถึงแม้ว่า คณาจารย์ หรือนักวิจัย หรือภาควิชาจะมีช่องทางอื่นๆ ในการเผยแพร่งานวิจัย เช่น จัดทำเว็บไซต์ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงผลงานทางวิชาการ แต่ห้องสมุดเป็นแหล่งรวมผลงานทุกชิ้น ฉะนั้น บรรณารักษ์ต้องตระหนักถึงวิธีที่มีประสิทธิภาพในการจัดการผลงานทางวิชาการให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงได้ง่าย และสะดวกทุกเวลา เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง (สมาน ลอยฟ้า, 2553, น. 134)

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นหน่วยงาน ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวม จัดเก็บ จัดระบบ และเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย และการสร้างนวัตกรรม เป็นศูนย์กลางการให้บริการ สารสนเทศที่ทันสมัยของสถาบันโดยเปิดให้บริการแก่นักศึกษา คณาจารย์ ข้าราชการ พนักงาน และ เจ้าหน้าที่ของสถาบัน ตลอดจนบุคคลและหน่วยงานภายนอก (สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระ จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2548.)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ จัดเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทาง (ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนางานวิจัย งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อมุ่งสู่การเป็นสถาบันการศึกษาแห่งการวิจัย และสังคมนวัตกรรม (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า คุณทหารลาดกระบัง, 2554, น. 2)

จากวัตถุประสงค์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่มุ่งเน้นการวิจัย เป็นภารกิจหลักที่สำคัญ เพื่อกระตุ้นให้คณาจารย์ได้สร้างผลงานวิจัยทั้งในระดับชาติและนานาชาติเพิ่ม มากขึ้น สถาบันฯ จึงได้มีทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัยสถาบันฯ ให้แก่คณาจารย์ของสถาบันฯ (สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2554) นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้มีการผลิตตำราหรือ หนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และบทความที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ระดับชาติและระดับนานาชาติ อีกด้วย ผลงานทางวิชาการดังกล่าวถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันฯ จำเป็นต้องมีการจัดการ ไว้อย่างเป็นระบบ สถาบันฯ จึงได้มอบให้สำนักหอสมุดกลางเป็นหน่วยงานที่จัดการผลงานทางวิชาการ

ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่าสำนักหอสมุดกลางยังไม่มีการจัดการผลงานทางวิชาการทุกประเภทให้เป็นศูนย์รวมโดยเฉพาะ รวมถึงยังไม่มีการให้บริการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการผลิต การเผยแพร่ และการใช้ประโยชน์จากผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
4. เพื่อนำเสนอแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำถามการวิจัย

1. คณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมีการผลิต เผยแพร่ และใช้ประโยชน์ผลงานทางวิชาการอย่างไร
2. คณาจารย์มีปัญหาอะไรบ้างในการใช้ผลงานทางวิชาการจากสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมีสภาพและปัญหาในการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์อย่างไร
4. ข้อเสนอแนะในการจัดการผลงานทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพมีแนวทางอย่างไร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พนัสนิศา นันทะกาล (2557) ศึกษาเรื่อง *ความต้องการพัฒนาลังความรู้สถาบัน มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี* นำเสนอผลการวิจัย 2 ส่วน คือ (1) สภาพปัจจุบันในการจัดการผลงานทางวิชาการ ผลการวิจัย

พบว่า 1) มหาวิทยาลัยมีนโยบายสนับสนุนงบประมาณสำหรับผลิตผลงานทางวิชาการ การทำวิจัย ผลิตตำรา 2) มหาวิทยาลัยดำเนินการเก็บรวบรวมผลงานทางวิชาการไว้ที่คณะ หน่วยงานที่ให้ทุนและ สำนักวิทยบริการ 3) มหาวิทยาลัยสนับสนุนทุนในการนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ และให้รางวัลตอบแทนสำหรับอาจารย์และนักศึกษาที่มีการตีพิมพ์บทความ (2) ความต้องการพัฒนาค้นคว้าความรู้สถาบัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลงานทางวิชาการที่อาจารย์และ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องการให้จัดเก็บไว้ในคลังความรู้ ได้แก่ งานวิจัย 2) หน่วยงานที่อาจารย์และ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องการให้มีบทบาทในการพัฒนาค้นคว้าความรู้สถาบัน ได้แก่ สำนักวิทยบริการ ร่วมกับสำนักคอมพิวเตอร์ 3) ในการใช้ประโยชน์และการเผยแพร่ ต้องการให้กำหนดนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ์ในการเข้าผลงานทางวิชาการระหว่างบุคคลภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย อุบลราชธานี

อนุรักษ์ อยู่วัง (2555) ศึกษาเรื่อง การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า คลังสถาบันส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคม มหาวิทยาลัย และ เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย มีการกำหนด นโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้าน เทคโนโลยี ได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัดโดยเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ นอกจากนั้น คลังสถาบันทุกแห่งมีฝ่าย/งานภายในเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน จัดเก็บ ทรัพยากรสารสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ บทความวิจัย และรายงานการวิจัย ใช้โปรแกรม ดิสเปซ (DSpace) ในการจัดการคลังสถาบัน ให้บริการผู้ใช้ทั้งสองกลุ่ม คือ ประชาคมมหาวิทยาลัย และ บุคคลทั่วไป คลังสถาบันทุกแห่งมีการประชาสัมพันธ์โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการแจ้งให้ทราบในกิจกรรม ปฐมนิเทศนิสิตนักศึกษาใหม่ และ การจัดทำประกาศบนเว็บไซต์ห้องสมุด คลังสถาบันส่วนใหญ่ประเมินผล การจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันโดยประเมินผลจากทั้งผู้ใช้บริการ และผู้ปฏิบัติงาน สำหรับปัญหา ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหา ในระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 คณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,043 คน (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2557, น. 87) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 17.35 ของจำนวนประชากร 1,043

คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 40, 45)

1.2 บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายหรือผู้แทนที่รับผิดชอบการจัดการผลงานทางวิชาการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันฯ จำนวน 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายจัดการทรัพยากรสารสนเทศ และฝ่ายบริการสารสนเทศ รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากคณาจารย์ของสถาบันฯ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายหรือผู้แทนที่รับผิดชอบการจัดการผลงานทางวิชาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ คณาจารย์ของสถาบันฯ โดยส่งแบบสอบถามไปยังคณะ/วิทยาลัย/วิทยาเขตที่คณาจารย์สังกัด และใช้แบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายหรือผู้แทนที่รับผิดชอบการจัดการผลงานทางวิชาการ ที่สังกัดฝ่ายจัดการทรัพยากรสารสนเทศ และฝ่ายบริการสารสนเทศ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของคณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของคณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ

ตำแหน่งทางวิชาการ	จำนวน ($n = 181$)	ร้อยละ
อาจารย์	67	37.00
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	76	42.00
รองศาสตราจารย์	38	21.00
รวม	181	100

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์มากที่สุด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาเป็นอาจารย์ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 และดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของคณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

หน่วยงานที่สังกัด	จำนวน ($n = 181$)	ร้อยละ
คณะวิศวกรรมศาสตร์	76	42.00
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	12	6.60
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	4	2.20
คณะวิทยาศาสตร์	14	7.70
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	16	8.80
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	7	3.90
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	9	5.00
คณะการบริหารและจัดการ	8	4.40
วิทยาลัยนานาชาติ	5	2.80
วิทยาลัยนาโนเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง	11	6.10
วิทยาลัยนวัตกรรมการผลิตขั้นสูง	7	3.90
วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์	12	6.60
รวม	181	100

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ส่วนใหญ่สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาสังกัดคณะเทคโนโลยีการเกษตรจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 สังกัดวิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์และสังกัดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 12 คน

คิดเป็นร้อยละ 6.60 และสังกัดวิทยาลัยนาโนเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 ตามลำดับ

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของคณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	จำนวน ($n = 181$)	ร้อยละ
1-5 ปี	45	25.00
6-10 ปี	30	16.70
11-15 ปี	40	22.10
16-20 ปี	22	12.20
21 ปีขึ้นไป	37	20.70
รวม	181	100

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การในการสอน 1-5 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมา มีประสบการณ์ในการสอน 11-15 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 ตามลำดับ

การผลิต การเผยแพร่ และการใช้ประโยชน์จากผลงานทางวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิต การเผยแพร่ และการใช้ประโยชน์จากผลงานทางวิชาการ

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ จำแนกตามประเภทของผลงานทางวิชาการ

ประเภทผลงานทางวิชาการ	จำนวน ($n = 181$)*	ร้อยละ
เอกสารประกอบการสอน	111	61.30
เอกสารคำสอน	68	37.60
ตำราหรือหนังสือภาษาไทย	33	18.20
ตำราหรือหนังสือภาษาต่างประเทศ	5	2.80
รายงานการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์	68	37.60
บทความวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้ตีพิมพ์ระดับชาติ	85	47.00

ประเภทผลงานทางวิชาการ	จำนวน (n = 181)*	ร้อยละ
บทความวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้ตีพิมพ์ระดับนานาชาติ	101	55.80
บทความทางวิชาการหรืองานสร้างสรรค์ระดับชาติ	60	33.10
บทความทางวิชาการหรืองานสร้างสรรค์ระดับนานาชาติ	38	21.00
การผลิตสื่อมัลติมีเดียเพื่อประกอบการสอน หรือ	13	7.20
การผลิตอุปกรณ์การสอนหรือการผลิตสิ่งประดิษฐ์		
อื่นๆ	1	0.60

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมีการผลิตผลงานทางวิชาการประเภทเอกสารประกอบการสอนมากที่สุด จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 61.30 รองลงมาคือบทความวิจัยที่ได้ตีพิมพ์ระดับนานาชาติ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 บทความวิจัยที่ได้ตีพิมพ์ระดับชาติ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 เอกสารคำสอนและรายงานการวิจัย จำนวน 68 คิดเป็นร้อยละ 37.60 และบทความทางวิชาการระดับชาติ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 ตามลำดับ

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ จำแนกตามจำนวนของผลงานทางวิชาการ

จำนวนผลงานทางวิชาการ	จำนวน (n = 181)*	ร้อยละ
เอกสารประกอบการสอน	104	57.50
เอกสารคำสอน	65	35.90
ตำราหรือหนังสือภาษาไทย	31	17.10
ตำราหรือหนังสือภาษาต่างประเทศ	5	2.80
รายงานการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์	66	36.50
บทความวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้ตีพิมพ์ระดับชาติ	76	42.00
บทความวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้ตีพิมพ์ระดับนานาชาติ	91	50.30
บทความทางวิชาการหรืองานสร้างสรรค์ระดับชาติ	56	30.90
บทความทางวิชาการหรืองานสร้างสรรค์ระดับนานาชาติ	36	19.90

จำนวนผลงานทางวิชาการ	จำนวน ($n = 181$)*	ร้อยละ
การผลิตสื่อมัลติมีเดียเพื่อประกอบการสอน หรือ การผลิตอุปกรณ์การสอนหรือการผลิตสิ่งประดิษฐ์	12	6.60

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมีจำนวนการผลิตเอกสารประกอบการสอนมากที่สุด จำนวน 104 ชื่อเรื่อง/รายวิชา คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมาคือบทความวิจัยที่ได้ตีพิมพ์ระดับนานาชาติ จำนวน 91 เรื่อง/ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 50.30 บทความวิจัยที่ได้ตีพิมพ์ระดับชาติ จำนวน 76 ชื่อเรื่อง/รายวิชา คิดเป็นร้อยละ 42.00 รายงานการวิจัยที่ได้ตีพิมพ์ระดับชาติ จำนวน 66 เรื่อง/ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 36.50 และเอกสารคำสอน จำนวน 65 เรื่อง/ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 35.90 ตามลำดับ

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละตามประเภททุนที่ได้รับสนับสนุนการวิจัยของคณาจารย์

ประเภททุน	จำนวน ($n = 181$)*	ร้อยละ
ทุนจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	111	61.30
ทุนจากหน่วยงานภายนอกสถาบัน	93	51.40
ทุนวิจัยจากหน่วยงานภายนอกที่ไม่ผ่านสำนักส่งเสริมและ บริการพระจอมเกล้าลาดกระบัง	77	42.50
ทุนวิจัยจากหน่วยงานภายนอกที่ผ่านสำนักส่งเสริมและ บริการพระจอมเกล้าลาดกระบัง	33	18.20
ทุนวิจัยจากองค์กรต่างประเทศ	11	6.10
อื่น ๆ	15	8.30

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย ส่วนใหญ่ได้รับทุนจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมากที่สุด จำนวน 111 ทุน คิดเป็นร้อยละ 61.30 รองลงมาได้รับทุนจากหน่วยงานภายนอก

สถาบัน ประเพณีทุนวิจัยจากหน่วยงานภายนอกที่ไม่ผ่านสำนักส่งเสริมและบริการพระจอมเกล้าลาดกระบัง จำนวน 93 ทุน คิดเป็นร้อยละ 51.40 ตามลำดับ

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์

การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	จำนวน ($n = 181$)*	ร้อยละ
ส่งมอบผลงานทางวิชาการให้สำนักหอสมุดกลาง	63	34.80
แบ่งปันข้อมูลในเครือข่ายสังคมออนไลน์	42	23.20
เผยแพร่ในเว็บไซต์ส่วนตัว	32	17.70
แลกเปลี่ยนผลงานทางวิชาการกับนักวิชาการท่านอื่น	40	22.10
ส่งมอบให้สำนักหอสมุดแห่งชาติ	4	2.20
ส่งมอบให้ห้องสมุดสถาบัน/มหาวิทยาลัยอื่น	12	6.60
อื่น ๆ	42	23.20

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ส่วนใหญ่เผยแพร่ผลงานทางวิชาการโดยการส่งมอบผลงานทางวิชาการให้สำนักหอสมุดกลางมากที่สุด จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 รองลงมาแบ่งปันข้อมูลในเครือข่ายสังคมออนไลน์และอื่นๆ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 ตามลำดับ

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละวัตถุประสงค์การใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์

การใช้ผลงานทางวิชาการ	จำนวน ($n = 181$)*	ร้อยละ
ผลิตสื่อการเรียนการสอน	79	43.60
ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน	88	48.60
ค้นคว้าในการทำวิจัย	125	69.10
เขียนบทความทางวิชาการ	82	45.30
ผลิตตำราหรือหนังสือ	54	29.80
เสริมทักษะและเพิ่มพูนความรู้	54	29.80
ส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะ	41	22.70

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้ผลงานทางวิชาการเพื่อการค้นคว้าในการทำวิจัยมากที่สุด จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 69.10 รองลงมาเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 48.60 และเพื่อเขียนบทความทางวิชาการ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30 ตามลำดับ

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละสถานที่ใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์

สถานที่ใช้ผลงานทางวิชาการ	จำนวน ($n = 181$)*	ร้อยละ
สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	93	51.40
สำนักบริหารงานวิจัยและนวัตกรรมพระจอมเกล้าลาดกระบัง	36	19.90
งานบริหารการวิจัยของคณะ	41	22.70
หน่วยงานหรือมหาวิทยาลัยอื่น	69	38.10
อื่น ๆ	20	12.90

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ส่วนใหญ่ใช้ผลงานทางวิชาการจากสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมากที่สุด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 51.40 รองลงมาใช้ผลงานทางวิชาการจากหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัยอื่น จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 ตามลำดับ

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละลักษณะการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์

การใช้ผลงานทางวิชาการ	จำนวน ($n = 181$)*	ร้อยละ
ต้นฉบับ	65	35.90
ถ่ายสำเนาเอกสาร	79	43.60
ไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์	133	73.50
ฐานข้อมูลออนไลน์	91	50.30
สำเนาบน Flash Drive/Google Drive/Dropbox	29	16.00
อื่น ๆ	1	0.60

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ส่วนใหญ่ใช้ผลงานทางวิชาการในลักษณะไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์มากที่สุด จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 73.50 รองลงมาใช้ผลงานทางวิชาการในลักษณะฐานข้อมูลออนไลน์ จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 และใช้ในลักษณะถ่ายสำเนาเอกสาร จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 43.60 ตามลำดับ

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละรูปแบบที่ต้องการให้ห้องสมุดจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการ

ห้องสมุดจัดเก็บและการให้บริการ	จำนวน ($n = 181$)*	ร้อยละ
เฉพาะบทคัดย่อ	53	29.30
เอกสารรูปเล่มหรือฉบับสมบูรณ์	107	59.10
เอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์	151	83.40
อื่นๆ	4	2.20

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ส่วนใหญ่คณาจารย์ต้องการให้ห้องสมุดจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการในรูปแบบของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์มากที่สุด จำนวน 151คน คิดเป็นร้อยละ 83.40 รองลงมาคณาจารย์ต้องการให้จัดเก็บในรูปของเอกสารรูปเล่มหรือฉบับสมบูรณ์ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 59.10 ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ ในด้านสถานที่ให้บริการ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทผลงานทางวิชาการ และด้านการให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละปัญหาด้านสถานที่ให้บริการ

ปัญหาด้านสถานที่ให้บริการ	จำนวน (n = 181)*	ร้อยละ
สถานที่ตั้งอยู่ไกลทำให้ไม่สะดวก	53	29.30
การจัดเก็บผลงานทางวิชาการยากต่อการเข้าใช้และการค้นหา	78	43.10
สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ และระบบถ่ายเทอากาศไม่เหมาะสม	34	18.80
สถานที่จัดเก็บผลงานทางวิชาการไม่ชัดเจน ไม่ดึงดูดให้ผู้เข้าใช้บริการ	66	36.50
ปัญหาอื่นๆ	20	11.00

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เกี่ยวกับปัญหาด้านสถานที่ให้บริการ ส่วนใหญ่คณาจารย์มีปัญหาต่อการจัดเก็บผลงานทางวิชาการของสำนักหอสมุดกลางที่ยากต่อการเข้าใช้และการค้นหามากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 รองลงมาสถานที่จัดเก็บผลงานทางวิชาการของสำนักหอสมุดกลางไม่ชัดเจน ไม่ดึงดูดให้ผู้เข้าใช้บริการ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 และสถานที่ตั้งของสำนักหอสมุดกลางอยู่ไกลทำให้ไม่สะดวก จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 ตามลำดับ

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศประเภทผลงานทางวิชาการของคณาจารย์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ	จำนวน (n = 181)*	ร้อยละ
ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ที่มีให้บริการไม่ครอบคลุมทุกประเภท/สาขาวิชา	68	37.60
ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ที่มีให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ	70	38.70
ไม่มีการจัดทำผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์	96	53.00
ไม่มีการรวบรวมผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ที่ตีพิมพ์/เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ	78	43.10
ปัญหาอื่น ๆ	6	3.30

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศประเภทผลงานทางวิชาการ ดังนี้ สำนักหอสมุดกลางไม่มีการจัดทำผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์มากที่สุด จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 รองลงมาสำนักหอสมุดกลางไม่มีการรวบรวมผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ที่ตีพิมพ์/เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 ตามลำดับ

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละปัญหาด้านการให้บริการ

ปัญหาด้านการให้บริการ	จำนวน (n = 181)*	ร้อยละ
ไม่มีบริการยืม-คืนผลงานทางวิชาการระหว่างห้องสมุด	44	24.30
ไม่มีบริการสอนการใช้วิธีการสืบค้นผลงานทางวิชาการ	41	22.70
คู่มือการสืบค้นสารสนเทศระบบโอแพค (Online Public Access Catalog : OPAC) ไม่ชัดเจน	42	23.20
เครื่องมืออุปกรณ์ในการสืบค้นไม่เพียงพอ	35	19.30
ไม่มีบริการผลงานทางวิชาการในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์	64	35.40
ไม่สามารถยืมผลงานทางวิชาการออกไปใช้นอกห้องสมุดได้	36	19.90
การทำสำเนา หรือถ่ายเอกสารผลงานทางวิชาการไม่สะดวก	45	24.90
ที่นั่งบริการอ่านไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้	18	9.90
ไม่มีข้อเสนอแนะในการใช้ผลงานทางวิชาการที่ชัดเจน	32	17.70
ปัญหาอื่นๆ	7	3.90

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในด้านการให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง ดังนี้ ไม่มีการบริการผลงานทางวิชาการในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์มากที่สุด จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมาการทำสำเนา หรือถ่ายเอกสารผลงานทางวิชาการไม่สะดวก จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 24.90 ไม่มีบริการยืม-คืนผลงานทางวิชาการระหว่างห้องสมุด และไม่มีบริการสอนการใช้วิธีการสืบค้นผลงานทางวิชาการ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 คู่มือการสืบค้นสารสนเทศระบบโอแพค (Online Public Access Catalogue : OPAC) ไม่ชัดเจน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 และไม่มีบริการสอนการใช้วิธีการสืบค้นผลงานทางวิชาการ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายหรือผู้ที่รับผิดชอบการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า

ด้านการบริหารผลงานทางวิชาการ พบว่า สำนักหอสมุดกลางไม่มีการกำหนดนโยบายการจัดการผลงานทางวิชาการที่เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการผลงานทางวิชาการโดยเฉพาะ แต่มีบุคลากรที่รับผิดชอบผลงานทางวิชาการในตำแหน่งบรรณารักษ์ และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด

ด้านการรวบรวมผลงานทางวิชาการ พบว่า สำนักหอสมุดกลางมีการรวบรวมผลงานทางวิชาการโดยการขอ/รับบริจาคจากคณาจารย์เจ้าของผลงานทางวิชาการโดยการจัดส่งมายังสำนักหอสมุดกลางด้วยตนเอง อีกทั้งมีหน่วยงานภายในสถาบันฯ ได้แก่ งานบริหารการวิจัยของส่วนงานวิชาการ สำนักบริหารงานวิจัยและนวัตกรรมพระจอมเกล้าลาดกระบัง และงานเทคโนโลยีการศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการของสถาบันฯ ดำเนินการจัดส่งให้สำนักหอสมุดกลาง โดยมีบรรณารักษ์คอยติดตามผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นครั้งคราวเฉพาะบางรายการที่สำคัญ

ด้านการจัดระบบผลงานทางวิชาการ พบว่า สำนักหอสมุดกลางใช้ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress : L.C.) ในการจัดหมวดหมู่ผลงานทางวิชาการประเภทตำราหรือหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยจัดเก็บรวมไว้กับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด ส่วนผลงานทางวิชาการประเภทรายงานการวิจัยของสถาบันฯ ใช้ระบบการจัดหมวดหมู่พิเศษที่กำหนดขึ้นเอง (Research : RCH) โดยจัดเก็บแยกเป็นสัดส่วนเฉพาะ

ด้านการให้บริการผลงานทางวิชาการ พบว่า สำนักหอสมุดกลางมีบุคลากรที่ให้บริการผลงานทางวิชาการโดยเฉพาะ มีการให้บริการผลงานทางวิชาการประเภทตำราหรือหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รายงานการวิจัย บทความวิจัย และบทความวิชาการของสถาบันฯ ในรูปของสิ่งพิมพ์ โดยจัดให้บริการในลักษณะชั้นเปิด นอกจากนี้ยังมีให้บริการผลงานทางวิชาการดังกล่าวในรูปแบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ KMITL eBooks สำนักหอสมุดกลางให้บริการผลงานทางวิชาการประเภทตำราหรือหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในลักษณะการยืมและคืนด้วยตนเอง บริการผ่านทางตู้คืน บริการส่งถึงผู้ยืม บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการสืบค้นสารสนเทศผ่านระบบโอแพค

บริการหนังสือสำรอง บริการจองทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง บริการยืมต่อทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง บริการผลงานทางวิชาการดังกล่าวที่อยู่ระหว่างดำเนินการทางเทคนิค แบบเร่งด่วน และบริการทำสำเนา/ถ่ายเอกสาร ส่วนการให้บริการผลงานทางวิชาการประเภทรายงานการวิจัยจะให้บริการในลักษณะการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการสืบค้นสารสนเทศระบบโอแพค บริการผลงานทางวิชาการที่อยู่ระหว่างดำเนินการทางเทคนิค แบบเร่งด่วน บริการทำสำเนา/ถ่ายเอกสาร และบริการสืบค้นสารสนเทศฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ KMITL eBooks นอกจากนี้ในการให้บริการผลงานทางวิชาการประเภทบทความวิจัย และบทความวิชาการของสถาบันฯ ให้แก่ผู้ใช้บริการ ได้แก่ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการสืบค้นสารสนเทศผ่านระบบโอแพค บริการทำสำเนา/ถ่ายเอกสาร และบริการสืบค้นสารสนเทศฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ KMITL eBooks

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย “แนวทางการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลางสถาบันฯ” สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดการผลงานทางวิชาการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังในด้านการผลิต การเผยแพร่ การใช้ประโยชน์จากผลงานวิชาการ และปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์

คณาจารย์ถือเป็นบุคคลที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทางวิชาการให้สอดคล้องกับเป้าหมายพันธกิจที่สถาบันกำหนด และสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ การสอน และการวิจัยอันจะส่งผลให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ (มัย ตะติยะ, 2557, น. 11) ผลการวิจัย พบว่า คณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมีการผลิตผลงานทางวิชาการประเภทเอกสารประกอบการสอนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังได้ผลิตบทความวิจัย รายงานการวิจัย ในการผลิตผลงานทางวิชาการนั้นถือเป็นวิธีการเผยแพร่ความรู้ที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของสถาบันการศึกษา ผลงานทางวิชาการประเภทดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนและสามารถนำไปใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการได้อีกด้วย โดยที่ส่วนใหญ่คณาจารย์

ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันฯ ส่วนในด้านการเผยแพร่ที่นั้คณาจารย์ของสถาบันฯ มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการโดยการส่งมอบให้กับสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพัฒนา นันทะกาล (2557) ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาคัดลั้ความรู้สถาบัน มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเผยแพร่ผลงานทางวิชาการด้วยการจัดสงั้ให้กับห้องสมุดตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมากที่สุด

คณาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการใช้ผลงานทางวิชาการเพื่อการค้นคว้าในการทำวิจัยเป็นส่วนใหญ่นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และเพื่อเขียนบทความทางวิชาการ โดยสถานที่ที่ใช้ผลงานทางวิชาการจะใช้จากสำนักหอสมุดกลาง คณาจารย์ในฐานะที่เป็นผู้ใช้บริการยังคงต้องการให้ห้องสมุดจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการในรูปแบบของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์ เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการค้นหาโดยที่ไม่ต้องเดินทางไปยังห้องสมุดด้วยตนเอง สำนักหอสมุดกลางเริ่มมีการจัดทำฐานข้อมูล KMITL eBooks เป็นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ประกอบด้วยผลงานทางวิชาการประเภทรายงานการวิจัยและบทความของคณาจารย์ในสถาบันฯ และคณาจารย์มีความต้องการให้จัดเก็บผลงานทางวิชาการในรูปแบบของเอกสารรูปเล่ม ซึ่งสำนักหอสมุดกลางมีการจัดเก็บรายงานการวิจัยในรูปแบบของเอกสารรูปเล่มโดยอยู่ระหว่างดำเนินการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดหมวดหมู่พิเศษที่มีการกำหนดขึ้นเองโดยเฉพาะ

ปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ ในด้านสถานที่ให้บริการ ด้านทรัพยากรสารสนเทศประเภทผลงานทางวิชาการ และด้านการให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คณาจารย์ในสถาบันฯ มีปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการในด้านสถานที่ให้บริการ ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า มีปัญหาต่อการจัดเก็บผลงานทางวิชาการของสำนักหอสมุดกลางที่ยากต่อการเข้าใช้และการค้นหา ด้วยสถานที่จัดเก็บผลงานทางวิชาการของแต่ละประเภทไม่ได้รวมอยู่เป็นศูนย์กลางในที่เดียวกัน ตัวอย่างเช่น ตำราหรือหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศจัดเก็บรวมไว้กับหนังสือทั่วไป ในขณะที่รายงานการวิจัยและบทความจัดเก็บแยกไว้โดยเฉพาะ และสถานที่ในการจัดเก็บผลงานทางวิชาการของ

สำนักหอสมุดกลางไม่ชัดเจน ไม่ดึงดูดให้ผู้เข้าใช้บริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่มีป้ายบ่งบอกที่แสดงถึงสถานที่จัดเก็บอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในด้านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทผลงานทางวิชาการ สำนักหอสมุดกลางไม่มีการจัดทำผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์ และปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในด้านการให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันฯ ส่วนใหญ่ไม่มีการบริการผลงานทางวิชาการในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสำนักหอสมุดกลางได้มีการจัดทำรายงานการวิจัย บทความไว้ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์/ออนไลน์โดยใช้ชื่อว่า KMITL eBooks ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลได้จากฐานดังกล่าวทางเว็บไซต์สำนักหอสมุดกลาง

ส่วนที่ 2 จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายหรือผู้แทนที่รับผิดชอบการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านการบริหาร การรวบรวม การจัดระบบ และการให้บริการผลงานทางวิชาการ ผู้วิจัยได้นำเสนอในแต่ละประเด็น ดังนี้

ด้านการบริหารผลงานทางวิชาการ พบว่า สำนักหอสมุดกลางไม่มีการกำหนดนโยบายการจัดการผลงานทางวิชาการที่เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการผลงานทางวิชาการ โดยเฉพาะ แตกต่างจากการศึกษาของอนุรักษ์ อยู่วิง (2555) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย และพบว่า มีการกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบันแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านเทคโนโลยีได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ต้นสังกัดโดยเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ

ด้านการรวบรวมผลงานทางวิชาการ พบว่า สำนักหอสมุดกลางมีการรวบรวมผลงานทางวิชาการประเภทตำราหรือหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รายงานการวิจัย บทความวิจัย และบทความวิชาการ มีวิธีการรวบรวมโดยการขอ/รับบริจาคจากคณาจารย์ผู้ผลิตผลงานทางวิชาการจัดส่งมายังสำนักหอสมุดกลางด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพนิตา นันทะกาล (2557) เรื่อง ความต้องการพัฒนาลังความรู้สถาบัน มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่พบว่าคณาจารย์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีจัดส่งผลงานทางวิชาการให้กับห้องสมุดตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมากที่สุด อีกทั้งมีหน่วยงานภายในสถาบันฯ

ได้แก่ งานบริหารการวิจัยของส่วนงานวิชาการ สำนักบริหารงานวิจัยและนวัตกรรมพระจอมเกล้าลาดกระบัง และงานเทคโนโลยีการศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการของสถาบัน จัดส่งรายงานการวิจัย ตำราหรือหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศให้สำนักหอสมุดกลาง โดยมีบรรณารักษ์คอยติดตามผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นครั้งคราวเฉพาะบางรายการที่สำคัญ

ด้านการจัดระบบผลงานทางวิชาการ พบว่า สำนักหอสมุดกลางใช้ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress : L.C.) ในการจัดหมวดหมู่ผลงานทางวิชาการประเภทตำราหรือหนังสือภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ โดยจัดเก็บรวมไว้กับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด ส่วนผลงานทางวิชาการประเภท รายงานการวิจัย ใช้ระบบการจัดหมวดหมู่พิเศษที่กำหนดขึ้นเอง (Research : RCH) โดยจัดเก็บแยกเป็น สดส่วนเฉพาะ เนื่องจากการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศเป็นกระบวนการในการจัดโครงสร้างและจัดเก็บ ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศตามหัวข้อที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประดิษฐา ศิริพันธ์, 2555, น. 1-7) การจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศถือมีความสำคัญ ที่ช่วยให้เกิดความเป็นระบบ ช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหา การเข้าถึง และสามารถนำทรัพยากร สารสนเทศมาใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว ในการจัดหมวดหมู่สามารถทำได้หลายลักษณะ ได้แก่ การจัด หมวดหมู่ตามลำดับอักษร การจัดหมวดหมู่ตามหมายเลข การจัดหมวดหมู่ตามเนื้อหา การจัดหมวดหมู่ตาม พื้นที่ภูมิศาสตร์ และการจัดหมวดหมู่ตามเหตุการณ์ ซึ่งในการจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศจะจำแนก ตามรูปลักษณ์และภาษาของทรัพยากร (ชุดิมา สัจจนันท์, 2555, น. 4-5-4-6)

ด้านการให้บริการผลงานทางวิชาการ พบว่า เนื่องจากห้องสมุดเป็นสถาบันบริการสารสนเทศที่เป็น แหล่งสะสมทรัพยากรสารสนเทศอย่างกว้างขวาง โดยมีงานด้านบริการที่ครอบคลุมหลายด้าน ได้แก่ การบริการยืม-คืน บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการการอ่าน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการ ค้นคืนสารสนเทศ บริการเผยแพร่สารสนเทศ และบริการถ่ายเอกสาร (อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2556, น. 14-15) ห้องสมุดจึงเป็นสถานที่ที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ในการให้บริการผลงานทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักหอสมุดกลางมีบุคลากรที่ให้บริการผลงานทางวิชาการโดยเฉพาะ มีการให้บริการผลงาน ทางวิชาการประเภทตำราหรือหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รายงานการวิจัย บทความวิจัย และ บทความวิชาการของสถาบันฯ ในรูปของสิ่งพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของคณาจารย์ที่ว่า ต้องการให้ จัดเก็บผลงานทางวิชาการในรูปของเอกสารรูปเล่ม นอกจากนี้ยังมีให้บริการผลงานทางวิชาการดังกล่าว

ในรูปแบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ KMITL eBooks สำนักหอสมุดกลางให้บริการผลงานทางวิชาการประเภทตำราหรือหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ บริการยืมและคืนด้วยตนเอง หรือทางตู้คืนบริการส่งถึงผู้ยืม ให้กับบุคลากรภายในสถาบันฯ บริการตอบคำถามและช่วยคั่นคว้า บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการสืบค้นสารสนเทศผ่านระบบโอแพค บริการหนังสือสำรอง บริการจองทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง บริการยืมต่อทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง บริการผลงานทางวิชาการดังกล่าวที่อยู่ระหว่างดำเนินการทางเทคนิค แบบเร่งด่วน และบริการทำสำเนา/ถ่ายเอกสาร ส่วนการให้บริการผลงานทางวิชาการประเภทรายงานการวิจัย ได้แก่ บริการตอบคำถามและช่วยคั่นคว้า บริการสืบค้นสารสนเทศระบบโอแพค บริการผลงานทางวิชาการที่อยู่ระหว่างดำเนินการทางเทคนิค แบบเร่งด่วน บริการทำสำเนา/ถ่ายเอกสาร และบริการสืบค้นสารสนเทศฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ KMITL eBooks นอกจากนี้ในการให้บริการผลงานทางวิชาการประเภทบทความวิจัย และบทความวิชาการของสถาบันฯ ให้แก่ผู้ใช้บริการ ได้แก่ บริการตอบคำถามและช่วยคั่นคว้า บริการสืบค้นสารสนเทศผ่านระบบโอแพค บริการทำสำเนา/ถ่ายเอกสาร และบริการสืบค้นสารสนเทศฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ KMITL eBooks

แนวทางในการจัดการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันฯ

1. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังควรสนับสนุนให้คณาจารย์มีการทำผลงานทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการผลิตตำราเรียนหรือหนังสือภาษาต่างประเทศ
2. คณาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังควรเผยแพร่ผลงานทางวิชาการด้วยการส่งมอบให้สำนักหอสมุดแห่งชาติ หรือส่งมอบให้ห้องสมุดสถาบัน/มหาวิทยาลัยอื่น เพื่อนำผลงานทางวิชาการนั้นไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น
3. สำนักหอสมุดกลางควรมีการประชาสัมพันธ์และช่วยเหลือคณาจารย์ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการ
4. เนื่องจากในปัจจุบันคณาจารย์มีการใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ดังนั้น จึงควรเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคู่ไปกับสิ่งพิมพ์ โดยสถาบันฯ กับสำนักหอสมุดกลางจะต้องกำหนดนโยบายในการผลิตผลงานทางวิชาการและการให้บริการเป็นลายลักษณ์อักษร

5. สำนักหอสมุดกลางควรมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของห้องสมุดในส่วนของการให้บริการผลงานทางวิชาการ เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ และระบบถ่ายเทอากาศที่ไม่เหมาะสม
6. สำนักหอสมุดกลางควรรวบรวมและให้บริการผลงานทางวิชาการให้ครอบคลุมทุกประเภททุกสาขาวิชาในหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันฯ
7. สำนักหอสมุดกลางควรให้บริการผลงานทางวิชาการในรูปแบบออนไลน์ควบคู่กับการจัดให้บริการตัวเล่มภายในสำนักหอสมุดกลาง
8. สำนักหอสมุดกลางควรปรับปรุงระเบียบ โดยอนุญาตให้ผู้เยี่ยมชมผลงานทางวิชาการประเภทรายงานการวิจัยของสถาบันฯ ออกนอกห้องสมุดได้
9. สำนักหอสมุดกลางควรปรับปรุงการให้บริการในส่วนของการทำสำเนา หรือถ่ายเอกสารผลงานทางวิชาการให้มีความสะดวกมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดการผลงานทางวิชาการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาอื่นทั้งนี้ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการจัดการผลงานทางวิชาการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาความต้องการและการใช้ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจากผู้ให้บริการประเภทอื่นๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการจัดการผลงานทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาการดำเนินงานผลงานทางวิชาการโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการผลงานทางวิชาการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
4. ควรมีการศึกษาความร่วมมือในการให้บริการผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ระหว่างห้องสมุดในสังกัดสถาบันอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชุดิมา สัจจามันท์. (2552). *ความรู้เรื่องการเมืองการเขียนตำรา ใน แนวทางสร้างสรรค์งานวิชาการ*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชุดิมา สัจจามันท์. (2555). *การจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการการวิเคราะห์สารสนเทศ (Information analysis) (หน่วยที่ 1-7). (พิมพ์ครั้งที่ 3), นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ประดิษฐา ศิริพันธ์. (2555). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์สารสนเทศ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการการวิเคราะห์สารสนเทศ (Information analysis) (หน่วยที่ 1-7). (พิมพ์ครั้งที่ 3) นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- พัฒน์ธิดา นันทะกาล. (2557). *ความต้องการพัฒนาคัดกรองความรู้สถาบัน มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- มัย ตะตียะ. (2557). *ศาสตร์+ศิลป์ การเขียนผลงานทางวิชาการ (ฉบับเต็มร้อย)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2554. (2554, เมษายน 24). ราชกิจจานุเบกษา, 128(47ง), 44-46.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (2554). *สรุปสาระสำคัญแผนกลยุทธ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. 2555-2563*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สมาน ลอยฟ้า. (2553). *คลังความรู้สถาบันกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 27(3), 119-138.

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (2549). รายงานประจำปี 2548. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

อนุรักษ์ อยู่วัง (2555). การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารีย์ ชื่นวัฒนา. (2556). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ ใน เอกสารการสอนชุด วิชาการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ (Information services and dissemination). (หน่วยที่ 1-7) (พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2547). เอกสารและผลงานทางวิชาการสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย. วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 1 (2), 10-15.

ฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัล วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ

Cultural and Local Wisdom Digital Database of Sisaket

สิทธิชัย บวชไธสง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลความต้องการของนักวิชาการด้านวัฒนธรรมศึกษา เมทาเดตา (Metadata) ระบบฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ สร้างฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษและพัฒนาฐานข้อมูลดิจิทัลที่เหมาะสมสำหรับจัดเก็บข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ ให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งพัฒนาโดยโปรแกรมเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) โดยใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) ในการเขียนโปรแกรม และใช้ฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล(MySQL) ในการจัดเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักวิชาการวัฒนธรรม จำนวน 20 คน นักศึกษาศาสนาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลในส่วนเนื้อหา มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากเนื้อหาข้อมูลมีความเหมาะสมในส่วนการสืบค้น มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับปานกลางข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ นำเสนอผลการสืบค้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในส่วนการติดต่อกับผู้ใช้มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ รูปแบบการแสดงความช่วยเหลือของฐานข้อมูลเหมาะสม และคู่มือการใช้มีความละเอียด

¹อาจารย์ประจำ, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ครอบคลุมเหมาะสม ในส่วนของลักษณะของฐานข้อมูล มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การออกแบบหน้าหลัก การกำหนดกลุ่มผู้ใช้ การจัดวางกราฟฟิก และปุ่มคำสั่งต่างๆ มีความเหมาะสม

คำสำคัญ: ฐานข้อมูลดิจิทัล วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

Abstract

This research aims to explore and gather information needs of cultural academics, to study metadata of cultural and local wisdom digital database in Sisaket, create a cultural and local wisdom digital database of digital, and develop an appropriate database for storage cultural and local wisdom information of Sisaket in an electronic format that can be retrieved via the Internet. The database was developed by the web application using PHP programming and MySQL to store these data. The samples were 20 cultural academics, 10 Library and Information Science students. Tools of study were a database test and evaluation. The statistics used were mean and standard deviation.

The results found that the database content is appropriate at high level. The overall was high level and the highest score item was the benefit of the content is appropriate. In term of suitable retrieving in overall was moderate and the highest score item was the suitable of properly results. In term of user interface, the result was high, and the highest score item was the user helping form was suitable and user manuals are comprehensive manner. In terms of the nature of the database in overall was a reasonable level. The highest score item were the main monitor design, defining user groups, graphic layout and the instructional buttons were appropriate.

Keywords: digital database, culture and local wisdom.

บทนำ

แผนพัฒนาฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ สืบเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา และสืบเนื่องในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8–10 รวมเป็นสังคมไทยได้ัญเชิญหลัก“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับวัฒนธรรมและฐานความรู้” เป็นการเพิ่มพูนทุนความรู้หรือทุนปัญญาของชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนมีศักยภาพในการฟันฝ่าความยากลำบากหรือความไม่แน่นอนในอนาคตได้ดีขึ้น

ผลการสำรวจวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ ได้ภาคีเครือข่ายสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานการศึกษาเอกชนระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เทศบาลตำบล แสดงให้เห็นว่าชุมชนเล็งเห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการจัดการความรู้ชุมชน และพร้อมให้ความร่วมมือในการพัฒนาและผลักดันให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ ความสามารถในการนำความรู้ที่จัดเก็บในรูปแบบฐานข้อมูล เพื่อเผยแพร่ และสามารถใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นหาข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ เพื่อพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลภูมิวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย ระบบบุคลากรต้องมีกลุ่มผู้นำที่เข้มแข็งและมีวิสัยทัศน์และมีเจ้าหน้าที่ประจำและใช้ระบบอาสาสมัคร

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องมีการจัดการความรู้การจัดเก็บข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบดิจิทัลเพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลความต้องการของนักวิชาการด้านวัฒนธรรม เพื่อศึกษาเมตาดาตา (Metadata)ระบบฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อสร้างและพัฒนาฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อทดสอบและประเมินฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อการพัฒนาชุมชนนักปฏิบัติการจัดการความรู้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นแนวทางในการวางนโยบาย

การจัดการความรู้ให้แก่หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมได้มีแนวทางปฏิบัติและดำเนินการไปในทางเดียวกัน ร่วมกันนำความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในชุมชนต่างๆ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น นำเอาองค์ความรู้ของชุมชนมาใช้ประโยชน์ปรับโครงสร้างทางสังคมให้เกิดความเข้มแข็งเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี อันจะเป็นกำลังในการขับเคลื่อนชุมชนโดยมีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นจุดร่วมผลักดัน ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนและนโยบายที่ชัดเจนอันจะนำไปสู่การปฏิบัติ และนำฐานความรู้ที่เผยแพร่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลความต้องการของนักวิชาการด้านวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาเมตาดาตา (Metadata) ฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อสร้างและพัฒนาฐานฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ ให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
4. เพื่อทดสอบและประเมินฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลของการพัฒนาทำให้ได้ฐานข้อมูลดิจิทัล ที่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ใช้บริการ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถสืบค้นได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ
2. ได้ฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
3. ได้ทดสอบและประเมินฐานข้อมูล และทราบสภาพปัญหาและความต้องการเข้าถึงดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตของการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจัดเก็บซึ่งมีขอบเขต ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกหัวข้อเนื้อหาที่จัดเก็บคือ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ศึกษาเอกสารข้อมูลขั้นต้นจากวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ แล้วคัดเลือกเอาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เด่นที่สุดอำเภอละ 1 อย่าง ดังนี้

2.1 วัฒนธรรมเด่น 1 อำเภอ 1 วัฒนธรรม

2.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 อำเภอ 1 ภูมิปัญญา

2.3 สํารวจลำดับความสำคัญของกลุ่มเนื้อหา โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 23 ท่านจากแบบสำรวจความต้องการในการจัดความสำคัญของเนื้อหาวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในฐานะผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการได้ลำดับความสำคัญเนื้อหาของสารสนเทศ เพื่อนำมาจัดรูปแบบสารสนเทศวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม ตรงตามความต้องการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน และวิธีการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

2. เครื่องมือที่ใช้การพัฒนาฐานข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือและอุปกรณ์ในการพัฒนาฐานข้อมูล

2.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทดสอบและประเมินฐานข้อมูล

3. กลุ่มผู้ประเมินฐานข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

การดำเนินการศึกษาใช้วิธีตามแนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลแบบวงจรชีวิตการพัฒนาฐานข้อมูล (Database Life Cycle) หรือ DBLC ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร คู่มือ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ในลักษณะการการพัฒนาและการประเมินฐานข้อมูล และฐานข้อมูลสำเร็จรูปทั้งที่เป็นซีดีรอม และจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาและแนวทางการพัฒนาฐานข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ประกอบด้วย

- 1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล มีหน่วยประมวลผลกลาง ความถี่สัญญาณนาฬิกา 500 เมกะเฮิร์ต
- 1.2 หน่วยความจำฮาร์ดดิสก์ 60 กิกะไบต์
- 1.3 หน่วยความจำ 128 เมกะไบต์
- 1.4 เมาส์
- 1.5 จอภาพแบบซูเปอร์วีซีเอ
- 1.6 การ์ดควบคุมการแสดงผลหน้าจอที่แสดงสีได้มากกว่า 256 สี
- 1.7 เครื่องสแกนเนอร์แบบตั้งโต๊ะ
- 1.8 โปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูลได้แก่ โปรแกรมเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) โดยใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) ในการเขียนโปรแกรม และใช้ฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล(MySQL) ในการจัดเก็บข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทดสอบและประเมินฐานข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อสร้างแบบสอบถามเพื่อการทดสอบและประเมินฐานข้อมูล

2.1 ศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาฐานข้อมูล จากตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยอื่น ๆ

2.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่าระดับ 5

2.3 กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม

2.4 สร้างข้อคำถามตามขอบเขตที่กำหนด

2.5 นำแบบสอบถามเสนอเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบและประเมิน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) วัดคะแนนเป็นใช้ได้ (+1) ใช้ไม่ได้ (-1) และไม่แน่ใจ (0) หากค่าระดับคะแนนข้อใดมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ ข้อใดมีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 ถือว่าใช้ไม่ได้ ทั้งนี้ได้ค่า IOC ในช่วงคะแนนเท่ากับ 0.66 - 1.00 จากนั้นนำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิจติพงษ์ ประชาธิต 2) อาจารย์ธีรพงศ์ สงฆ์ 3) อาจารย์โพธิพงษ์ ฉัตรนันทภรณ์ กลุ่มผู้ทดสอบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ประเมินฐานข้อมูลได้แก่กลุ่มผู้ใช้ฐานข้อมูลนักวิชาการวัฒนธรรม 20 คน และนักศึกษา 10 คน รวมจำนวน 30 คน ภายหลังจากการทดสอบและประเมินฐานข้อมูล ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ในการปรับปรุงฐานข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือนักวิชาการวัฒนธรรม ทดสอบประเมินฐานข้อมูล

2. ให้ผู้ทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลทดลองใช้ฐานข้อมูลในบทบาทที่กำหนดคือในฐานะผู้ใช้บริการฐานข้อมูล

3. อธิบายการใช้ฐานข้อมูลเบื้องต้นแก่ผู้ทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูล โดยไม่ได้กำหนดเวลาในการทดสอบ

4. ไม่มีการจำกัดเวลาให้กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบและประเมินผลนำไปวิเคราะห์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S D$) แบ่งระดับผลการทดสอบและประเมินผลออกเป็น 5 ระดับ โดยมีคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน 5
มาก	ให้คะแนน 4
ปานกลาง	ให้คะแนน 3
น้อย	ให้คะแนน 2
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

ในการแปลผล ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 22-25) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51-5.00	มากที่สุด
	3.51-4.50	มาก
	2.51-3.50	ปานกลาง
	1.51-2.50	น้อย
	1.00-1.50	น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูล รูปแบบของโปรแกรมเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) โดยใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) ในการเขียนโปรแกรม และใช้ฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล(MySQL) ในการจัดเก็บข้อมูล ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลและเข้าถึงเอกสารต่างๆ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาคู่มือการใช้โปรแกรมที่ช่วยให้ผู้ใช้ฐานข้อมูลเข้าใจและสามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

ในการพัฒนาฐานข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาในส่วนของการเนื้อหา และหน้าเว็บไซต์ หลังจากนั้นได้ศึกษาค้นคว้าแนวทางออกแบบเครื่องมือสำหรับทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลเพื่อให้ได้เครื่องมือ

ที่มีคุณภาพ ในการนี้ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลและนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลโดยการหาค่าความสอดคล้อง (IOC) และทดลองใช้ (Tryout) เพื่อปรับปรุงแบบทดสอบและประเมินผลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้สถานที่ทดสอบ เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ทดสอบเอง ให้ผู้ทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลทดลองใช้ฐานข้อมูลในบทบาทที่กำหนดคือในฐานะผู้ใช้บริการฐานข้อมูลโดยได้อธิบายการใช้ฐานข้อมูลเบื้องต้นแก่ผู้ทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูล ไม่ได้กำหนดเวลาในการทดสอบ ซึ่งโดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลประมาณ 15-30 นาที

ผลการสำรวจและรวบรวมข้อมูลความต้องการของนักวิชาการด้านวัฒนธรรม

ลำดับที่	หมวดเนื้อหา	\bar{x}	S D	ลำดับที่	ระดับ ความคิดเห็น
1	ประเพณีท้องถิ่น	4.71	0.45	1	ดีมาก
2	วัฒนธรรมพื้นบ้าน	4.60	0.61	4	ดีมาก
3	พิธีกรรม	4.40	0.80	8	มาก
4	ความเชื่อ	4.54	0.69	7	ดีมาก
5	การเล่นพื้นบ้าน	4.60	0.61	4	ดีมาก
6	แหล่งโบราณคดี	4.67	0.60	3	ดีมาก
7	แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4.71	0.45	1	ดีมาก
8	ภาพประเพณีไทย	4.57	0.72	6	ดีมาก
เฉลี่ย		4.60	0.62		ดีมาก

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจและรวบรวมข้อมูลความต้องการของนักวิชาการด้านวัฒนธรรม

จากตารางผลการสำรวจและรวบรวมข้อมูลความต้องการของนักวิชาการด้านวัฒนธรรม สรุปได้ดังนี้ ระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งหมวดเนื้อหาที่ต้องการมากที่สุดได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ร้อยละ 4.71 รองลงมาได้แก่ แหล่งโบราณคดีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.67 และน้อยที่สุดได้แก่ พิธีกรรมค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.40

ผลการศึกษาเมตาดาตา (Metadata) ระบบฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ

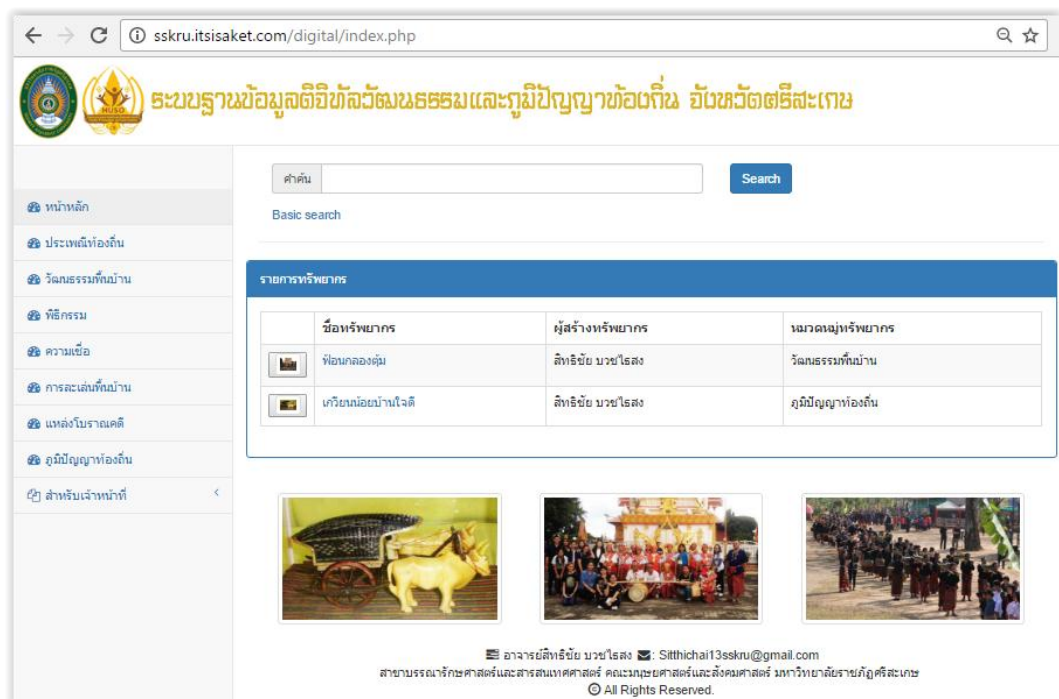
ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญได้แก่นักวิชาการวัฒนธรรม ได้จัดทำเมตาดาตา (Metadata) 10 รายการ ดังนี้

ภาพที่ 1 ผลจากการศึกษาเมตาดาตา (Metadata)

ผลจากการศึกษาเมตาดาตา (Metadata) ดังนี้ Title (ชื่อเรื่อง) Subject (หัวเรื่อง) Source (ต้นฉบับ) Description (ลักษณะ) Relation (เรื่องที่เกี่ยวข้อง) Coverage (ขอบเขต) Type (ประเภท) Format (รูปแบบ) Language (ภาษา) Identifier (รหัส/ตัวบ่งชี้ทรัพยากรสารสนเทศ) Date (ปี) Creator (เจ้าของผลงาน) Contributor (ผู้ร่วมงาน) Publisher (สำนักพิมพ์) และ Right (สิทธิ) ได้ปรับเปลี่ยนมาใช้ในฐานข้อมูลเพื่อให้เข้าใจง่าย เช่น Title (ชื่อเรื่อง) เปลี่ยนเป็น ชื่อเจ้าของผลงาน เป็นต้น

ผลการสร้างและการพัฒนาฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

หน้าหลักการพัฒนาฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 2 หน้าหลักการพัฒนาฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้ทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ เห็นด้วยกับรายข้อต่างๆ ทั้ง 3 ด้าน คือ ส่วนเนื้อหา ส่วนการสืบค้น และส่วนลักษณะของฐานข้อมูลอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.27

อภิปรายผล

จากการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการสำรวจและรวบรวมข้อมูลความต้องการของนักวิชาการด้านวัฒนธรรม

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลพบว่า ผู้ทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลเห็นด้วยกับรายชื่อดังๆ ในส่วนของเนื้อหาของฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ ในระดับดีมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการลงภาคสนามจริง ข้อมูลจากชุมชนจริง โดยเฉพาะรูปแบบการนำเสนอผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการวิเคราะห์ การออกแบบ จากหนังสือคู่มือ และสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ฐานข้อมูลมีความสมบูรณ์ นอกจากนี้ได้แบ่งหมวดหมู่ และแบ่งประเภทของภาพอย่างชัดเจน โดยรวบรวมภาพของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น นำเสนอรูปภาพและเนื้อหาได้ตรงตามความต้องการ และได้ข้อมูลที่จะมาลงฐานข้อมูลดังนี้ ประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน พิธีกรรม ความเชื่อ การละเล่นพื้นบ้าน แหล่งโบราณคดี แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และภาพประเพณีไทย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ จินดารัตน์ เบอ์พันธ์ (2544, น.12) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของสารสนเทศว่า จะต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน มีความเหมาะสม ละเอียด มีความเป็นจริง เข้าถึงได้ง่ายสะดวก รวดเร็วและมีความสมบูรณ์ซึ่งในการวิเคราะห์หรือออกแบบฐานข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาเป็นแนวทางในการจัดการกับส่วนของเนื้อหา ทำให้ฐานข้อมูลที่ได้รับการยอมรับจากผู้ทดสอบและประเมินในระดับมาก

2. ผลการศึกษาเมทาดาตา (Metadata)ระบบฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ

ผลการศึกษาเมทาดาตา (Metadata) ระบบฐานข้อมูลดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย Title (ชื่อเรื่อง) Subject (หัวเรื่อง) Source (ต้นฉบับ) Description (ลักษณะ) Relation (เรื่องที่เกี่ยวข้อง) Coverage (ขอบเขต) Type (ประเภท) Format (รูปแบบ) Language (ภาษา) Identifier (รหัส/ตัวบ่งชี้ทรัพยากรสารสนเทศ) Date (ปี) Creator (เจ้าของผลงาน) Contributor (ผู้ร่วมงาน) Publisher (สำนักพิมพ์) และRight (สิทธิ) ผลปรากฏว่า ผู้ทดสอบและประเมินฐานข้อมูลเห็นด้วยกับรายชื่อดังๆ ในระดับดีมาก เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างสะดวก สืบค้นแบบมาตรฐานได้จาก ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และชื่อผู้แต่ง ส่งผลให้การเข้าถึงสารสนเทศสะดวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ช่วยคำฐ (2554) สามารถลดเวลาเฉลี่ยที่ใช้การค้นหาข้อมูลค้างชำระจากเดิม 25 นาที

ลดเหลือเพียง 1.5 นาที พบว่าผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และประหยัดเวลา นอกจากนี้งานวิจัยของ สิงห์เทพ สุขสุมิตร (2552) พบว่าผลการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารความสัมพันธ์ของลูกค้า ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถให้บริการข้อมูลด้านต่างๆ แก่ลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพนอกจากนี้งานวิจัยของ สุภาวดี วิมุตตะสูงวิริยะ (2544) เรื่อง การพัฒนาฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมหนังสือของห้องสมุดโรงพยาบาลชัยภูมิ พบว่าฐานข้อมูลสามารถสืบค้นข้อมูลได้ดีใช้ง่ายสามารถทำงานได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คือ สามารถบันทึกแก้ไข สืบค้น ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องตามความต้องการของผู้ใช้ในระดับมาก ในส่วนงานวิจัยของ อารักษ์ พิทักษ์กุล(2554) ที่ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการจัดทำใบเสนอราคา เพื่อลดระยะเวลากระบวนการจัดทำใบเสนอราคาลงสามารถสืบค้นข้อมูลได้สะดวกขึ้น และลดจำนวนรายการที่ต้องสอบราคากับตัวแทนจำหน่าย ส่งผลให้สามารถลดระยะเวลาการจัดทำเอกสารใบเสนอราคา จากงานวิจัยของ กิตติพงษ์ จันเพชร (2554) ได้ศึกษาและพัฒนาการออกแบบระบบฐานข้อมูลในการลดจำนวนเศษการผลิตของบรรจุภัณฑ์ IC กรณีศึกษาอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์ ได้ประยุกต์ใช้ความรู้และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ การออกแบบระบบฐานข้อมูล โดยนำโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอลและโปรแกรมเว็บแอปพลิเคชัน พีเอชพีมายแอดมิน (phpMyAdmin) มาทำการพัฒนาโปรแกรม ส่งผลให้จำนวนเศษการผลิตลดลง จากงานวิจัยของ อานุภาพ บุญศรี (2553) ได้ศึกษาและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการประมาณต้นทุนหลักโครงสร้างรูปพรรณสำหรับงานก่อสร้างอาคาร สามารถลดระยะเวลาในการประมาณการต้นทุนผลจากการประยุกต์ใช้ พบว่าสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการประมาณราคางาน จากงานวิจัยของ ดุสิต ขาวเหลือง (2546) ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต : ด้านการบริหารงาน พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการสืบค้นจัดเก็บ เอกสารเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการบริหารงาน ตลอดจนการบันทึก แก้ไข ปรับปรุง การออกรายงาน (พิมพ์รายงาน) ที่ได้จากการสืบค้น พบว่าสามารถสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และประหยัดเวลาในการค้นคว้า

3. ผลการทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูล

ผลปรากฏว่าผู้ทดสอบและประเมินผลฐานข้อมูลเห็นด้วยกับรายข้อต่างๆ ในระดับมากเนื่องจากคู่มือการใช้งาน มีรายละเอียดครอบคลุม อ่านเข้าใจง่าย ขั้นตอนการใช้งานไม่ซับซ้อน และมีภาพประกอบการใช้งานฐานข้อมูลตามขั้นตอนต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ช่วยคำชู (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูลสำหรับกระบวนการขอผ่อนผันคำบำรุง

การศึกษา โดยใช้คู่มือการใช้งานสามารถช่วยให้การสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว เพราะในคู่มือมีการใช้ระบบภาพประกอบที่มีข้อความอธิบายอย่างละเอียด

ดังนั้นผลที่ได้รับจากการทดสอบและประเมินฐานข้อมูลสรุปได้ว่า ฐานข้อมูลสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านของโปรแกรม

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากการทดสอบและประเมินผลระบบฐานข้อมูลฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขฐานข้อมูลโดยการปรับปรุงรายการเนื้อหาที่ปรากฏ โดยเน้นการขยายภาพให้ใหญ่ขึ้นเมื่อคลิกที่รูปภาพ และจัดทำคู่มือการใช้งาน และแผนผังเว็บตามคำแนะนำของผู้ใช้

จากการศึกษาและวิจัยการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อยากให้พัฒนาไปเรื่อยๆโดยเพิ่มรูปภาพเนื้อหาให้มากขึ้นครอบคลุมทุกเรื่อง

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

2.1 สถานที่จัดสนทนากลุ่มไม่เอื้ออำนวย

2.2 ภาระงานของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มค่อนข้างมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าร่วม

2.3 ภาระหน้าที่ผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกษตรกรทำให้เวลาในการสาคิตการทำภูมิปัญญาต่างๆ

น้อย

3. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรพัฒนาด้านถ่ายภาพหลายๆ มุม

3.2 ควรมีเนื้อหาหลายๆ หัวข้อ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ จันทเพชร. (2554). การออกแบบระบบฐานข้อมูลในการลดจำนวนเศษการผลิตของบรรจุภัณฑ์ IC กรณีศึกษา อุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- จินดารัตน์ เบอร์พันธุ์. (2544). การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชาวลิต กิจพิทักษ์. (2552). การพัฒนาโปรแกรมระบบการจัดการฐานข้อมูลงานบำรุงรักษาเชิงป้องกัน สำหรับเครื่องปรับอากาศชนิดแยกส่วนในอาคารสำนักงาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ณัฐพันธุ์ เขจรันันท์. (2542). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุสิต ขาวเหลือง. (2546). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต : ด้านการบริหารงาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ. (2543). สารนิเทศสาร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ อรุณพิบูลย์ และสุภาพร ชัยธัมมะปกรณ์. (ม.ป.ป.). การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลด้วยโปรแกรม Greenstones. ปทุมธานี: ศูนย์บริการความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. (2543). สารสนเทศในบริบทสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2548). *Metadata :คู่มือการใช้มาตรฐาน MODS และ METS สำหรับ
การพรรณนาและจัดการสารสนเทศในห้องสมุดดิจิทัลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สมจิตร อาจอินทร์. (2541). *ระบบฐานข้อมูล = Database system*. ขอนแก่น: ศูนย์หนังสือ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมพร พุทธาพิทักษ์ผล. (2546). มาตรฐานในการจัดการสารสนเทศของห้องสมุดดิจิทัลใน *ประมวลสาระ
ชุดวิชาสัมมนาการจัดการสารสนเทศเล่ม 3 หน่วยที่ 11* (น.10-18). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สมลักษณ์ ละอองศรี. (2544). *ระบบฐานข้อมูล*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

สุภาวดี วิมุตตะสูงวิริยะ. (2544). *การพัฒนาฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมหนังสือของห้องสมุด
โรงพยาบาลชัยภูมิ. (การศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สิงห์เทพ สุขสุมิตร. (2552). *การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้ากรณีศึกษา
บริษัทในอุตสาหกรรมนาฬิกา. (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อรรถพล ช่วยคำฐ. (2554). *การพัฒนาโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูลสำหรับกระบวนการขอผ่อนผันค่าบำรุง
การศึกษา กรณีศึกษา : คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
(สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อานุภาพ บุญศรี. (2553). *การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการประมาณต้นทุนหลักโครงสร้าง
รูปพรรณสำหรับงานก่อสร้างอาคาร. (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อารักษ์ พัทธกุล. (2554). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการจัดการใบเสนอราคา กรณีศึกษา :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซิลเวอร์เกต เอ็นวีเนียริง. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

George, C.A. (1999). *The Application of formative evaluation in the development of a database program for school district administrators*. Retrieved January 20, 2003, from <http://medline.lib.buu.ac.th/dao/detail.nsp>.

Goodger, W.J., & et al. (1999). *Development of a database management analysis system for field research activities within a coordinated research project*. Retrieved January 20, 2003, from <http://medline.lib.buu.ac.th/dao/detail.nsp>.

Miyakawa, T. (1999). *Development of online database services in japan and perspectives on Asia*. Retrieved January 20, 2003, from <http://medline.lib.buu.ac.th/eric/detail.nsp>

Ogushi, Y., & et al. (1998). *Development and evaluation of regional health database system*. Retrieved January 20, 2003, from <http://medline.lib.buu.ac.th/medline/detail.nsp>.

Segui, C..A. (1998). *Teacher use of the electronic information highway (Internet) for curriculum and instruction and professional activities*. (CD-ROM) Abstract from: Dissertation Abstract international, 2612.

ความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์
ในการสนับสนุนการวิจัย

University Faculty Members' Expectations towards Research Support Roles of
Librarians

เยาวรัตน์ บางสาส์¹

พิมพ์วิภา ไพ เปรมสมิทธิ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติด้านการให้คำปรึกษาและการให้บริการ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ประจำที่มีอายุการทำงานไม่เกิน 3 ปี หรือได้รับการบรรจุใหม่ระหว่างพ.ศ.2556-2558 ซึ่งยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ 8 แห่ง จำนวน 322 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 226 ชุด (ร้อยละ 70.18)

ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์มีความคาดหวังต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อบทบาทด้านการให้บริการมากกว่าการให้คำปรึกษา

¹นิสิตปริญญาโท, อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, E-mail: yaowarat.b@rsu.ac.th

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

E-mail: pimrumpai.p@chula.ac.th

สำหรับในด้านการให้คำปรึกษา อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ใน 3 ระดับ คือ ระดับมาก ปานกลาง และน้อย โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแนะนำเทคนิคการสืบค้นสารสนเทศ ส่วนด้านการให้บริการ อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสืบค้นสารสนเทศ เรื่องที่อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะจำนวนมากที่สุด คือ บรรณารักษ์ควรมีบทบาทในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการสืบค้นสารสนเทศ

คำสำคัญ: ความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัย บทบาทของบรรณารักษ์ การสนับสนุนการวิจัย ความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยต่อบทบาทของบรรณารักษ์

Abstract

The objective of this research was to study the university faculty members' expectations towards research support roles of librarians in consulting and providing service. The data were collected from questionnaires distributed to 322 faculty members, who are not yet receiving academic ranks and employed within 3 years, starting from 2013 to 2015, in eight national research universities. There were 226 questionnaires returned (70.18%)

The findings indicate that the faculty members' expectations are at moderate levels. The service providing role receives higher score than the consulting role. Regarding the consulting role, the faculty members' expectations are at 3 levels as high, moderate, and low levels. The highest mean score is advising the search techniques, while the service providing role, the faculty members' expectations are at high, moderate, and low levels. The highest mean score is information searching. The faculty members also suggest that librarians should have more roles in advising search techniques.

Keywords: university faculty members' expectations, roles of librarians, research support roles of librarians

บทนำ

การวิจัยเป็นพันธกิจที่สำคัญของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งต่างมุ่งเน้นที่จะสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการโดยการสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและตีพิมพ์เผยแพร่ลงในวารสาร วิชาการทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ หากจะพิจารณาว่ามหาวิทยาลัยได้ดำเนินการตามพันธกิจอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น สามารถพิจารณาได้จากจำนวนผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ซึ่งได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางเทียบกับจำนวนอาจารย์ประจำ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555, น. 29)

การวิจัยเป็นตัวบ่งชี้พื้นฐานที่ประเมินภายใต้ภารกิจของสถานศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินบนพื้นฐานที่ทุกสถาบันอุดมศึกษาต้องมีและปฏิบัติได้ โดยพิจารณาจากจำนวนผลงานวิจัยหรือผลงานวิชาการที่มีคุณภาพที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอกหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น ๆ รวมถึงได้รับการรับรองคุณภาพตามเกณฑ์ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาว่าด้วยเรื่องหลักเกณฑ์การขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการหรือเทียบเท่า ทั้งนี้ หากสถาบันอุดมศึกษาต้องการสร้างความเข้มข้นเชิงวิชาการ สร้างผลงานที่มีคุณภาพสูง และสร้างการยอมรับในแวดวงวิชาการ จะต้องสร้างงานวิจัยเชิงวิชาการที่สามารถนำผลงานวิจัยไปตีพิมพ์หรือเผยแพร่อย่างกว้างขวางในวารสารวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมถึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามวัตถุประสงค์ และ/หรือ ได้รับการรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์หรือการรับรอง/การตรวจรับงานโดยหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555, น. 10-36)

สำหรับหลักเกณฑ์การขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการตามเกณฑ์ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) จะเน้นการนำเสนอผลงานที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำวิจัยเป็นหลัก โดยคำนึงถึงชิ้นงานและคุณภาพที่ได้นำเสนอหรือเผยแพร่ในรูปของบทความทางวิชาการในวารสารทางวิชาการที่เป็นรูปเล่มสิ่งพิมพ์หรือเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีกำหนดการเผยแพร่อย่างแน่นอนชัดเจน กรณีที่เผยแพร่ในรูปแบบอื่น เช่น หนังสือรวมบทความหรือหนังสือรายงานการประชุมทางวิชาการ (Proceedings) ของการประชุมทางวิชาการในระดับชาติหรือระดับนานาชาติจะต้องมีการประเมินและตรวจสอบคุณภาพของบทความต่างๆ ในหนังสือนั้นแล้ว ทั้งนี้การนำบทความทางวิชาการนั้นมาแก้ไขปรับปรุงหรือเพิ่มเติมส่วนใดส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการและให้มีการประเมินคุณภาพบทความทางวิชาการนั้นอีกครั้งหนึ่งจะกระทำไม่ได้ (ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และ

วิธีพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 10), 2556, 9 เมษายน)

นอกจากนี้ การวิจัยยังเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ซึ่งตัวเลขที่เกี่ยวกับดัชนีชี้วัดด้านการวิจัยจากฐานข้อมูลระดับนานาชาติ Scopus บ่งชี้ว่า ผลงานวิจัยของไทยมากกว่าร้อยละ 90 มาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำ 7-10 แห่งของประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยเหล่านี้สามารถเข้าสู่การจัดอันดับมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีคุณภาพระดับโลกได้ รัฐบาลสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีนโยบายเร่งด่วนให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเร่งพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยของประเทศสู่ระดับโลก นโยบายดังกล่าวนี้สอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ จึงเกิดขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลทั้งในเรื่องการพัฒนาความเป็นเลิศและการแก้ปัญหาของประเทศ โดยให้เกิดผลผลิตและผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาของประเทศและสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป ซึ่งมหาวิทยาลัยที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยที่มีศักยภาพด้านวิจัยของประเทศไทยมีทั้งหมด 9 แห่ง ได้แก่ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) มหาวิทยาลัยขอนแก่น 4) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 7) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 8) มหาวิทยาลัยมหิดล และ 9) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

อย่างไรก็ตาม ยังมีอาจารย์มหาวิทยาลัยจำนวนไม่น้อยที่ประสบปัญหาในการทำวิจัย สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาจารย์ที่กำลังทำวิจัย คือ ขาดความรู้ความชำนาญในด้านการวิจัย รวมถึงขาดที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ ส่วนปัญหาของอาจารย์ที่ไม่มีผลงานวิจัย คือ ขาดความรู้ความชำนาญในการวิจัย ทักษะในการวิจัย และการเขียนโครงการวิจัย (จันทิมา คงจันทร์ และคณะ, 2554, น. 100-101) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของไสวณีย์ปราโมทย์ (2545, น. 53) พบว่า การขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัยเป็นอุปสรรคสำหรับการทำวิจัยของอาจารย์ อาจารย์ใหม่จึงต้องการมีพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาหรือแนะนำเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนางานวิจัย ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทุน การดำเนินการวิจัย การเขียนเค้าโครงการวิจัย ขอบเขตการวิจัยในสาขาวิชา เป็นต้น (Schuh, 2010, น. 1) ดังนั้น ห้องสมุดในฐานะหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการที่สำคัญของมหาวิทยาลัยจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์มหาวิทยาลัยสามารถผลิตผลงานวิจัยได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยการให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือในด้านการวิจัยตั้งแต่ขั้นวางแผนเตรียมการวิจัยไปจนถึงการเผยแพร่ผลงาน เป็นการสนับสนุนให้อาจารย์มหาวิทยาลัยผลิตผลงานวิจัยหรือ

ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพมากขึ้น และเป็นการสร้างบรรยากาศการวิจัยให้เกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยในอนาคตได้

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้ของมหาวิทยาลัย ซึ่งบทบาทสำคัญบทบาทหนึ่ง คือ การสนับสนุนการวิจัย บรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยจะใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพมาให้การช่วยเหลือนักวิจัยโดยจะเน้นเฉพาะสาขาวิชามากขึ้น ซึ่งจากผลการศึกษาของพรชนิตร์ ลีนาราช (2554) ที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยในการสนับสนุนการวิจัย พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยในประเทศไทยมีบทบาทในการสนับสนุนการวิจัยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ การสืบค้นและรวบรวมสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชา การสอนหรือฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และการบริหารจัดการสารสนเทศ สำหรับงานวิจัยของต่างประเทศ Du and Evans (2011) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและคุณค่าของบริการสนับสนุนการวิจัยของห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่า ห้องสมุดและบรรณารักษ์มีบทบาทในการสนับสนุนการวิจัยในด้านการสืบค้นสารสนเทศ การบอกรับฐานข้อมูล การฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และ การเป็นส่วนหนึ่งของทีมวิจัย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ Gore (2013) ที่พบว่า บทบาทของบรรณารักษ์ได้เปลี่ยนไปเป็นนักสารสนเทศมากขึ้น โดยที่เข้าไปทำงานร่วมกับทีมนักวิจัยราวกับว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของทีมวิจัยนั้น ๆ นอกจากนี้ Newton, Miller, and Bracke (2011) และ Tenopir et al. (2014) ได้กล่าวถึงอีกบทบาทหนึ่งของห้องสมุดในการสนับสนุนการวิจัย คือ การรวบรวมสารสนเทศเพื่อการวิจัยและการพัฒนาลังปัญญาของสถาบันด้วย

บทบาทของบรรณารักษ์และห้องสมุดในการสนับสนุนการวิจัยไม่ได้ปรากฏเฉพาะในงานวิจัยเท่านั้น แต่ยังได้ปรากฏในเอกสารแหล่งอื่น ๆ ที่ระบุถึงบริการสนับสนุนการวิจัยด้วย ซึ่งการบริการสนับสนุนการวิจัยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะมีการให้บริการที่คล้ายกันแต่อาจจะเรียกชื่อการบริการที่แตกต่างกันไปหรือแตกต่างกันแยกย่อยออกมา

จากความสำเร็จในการวิจัยของมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยทั้งของไทยและต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาถึงบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยเท่านั้น และมีเพียงงานวิจัยชิ้นเดียวที่ศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริการของห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการวิจัย คือ ผลงานวิจัยของพรชนิตร์ ลีนาราช และคณะ (2557) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการบริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นการศึกษาความคาดหวังเกี่ยวกับการบริการของห้องสมุดที่สนับสนุนการวิจัยโดยรวม แต่ไม่ได้ศึกษาความคาดหวังต่อบทบาทของบรรณารักษ์โดยตรง อีกทั้งยังศึกษาเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพียงแห่งเดียว ไม่ได้ครอบคลุมมหาวิทยาลัย

วิจัยทั้งหมด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยทั้งในด้านการให้คำปรึกษาและการให้บริการ ผลของการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของบรรณารักษ์ทั้งในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติและห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของอาจารย์อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติด้านการให้คำปรึกษา
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติด้านการให้บริการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. อาจารย์มหาวิทยาลัยคาดหวังต่อบทบาทของบรรณารักษ์ด้านการทบทวนวรรณกรรมในระดับมาก
2. อาจารย์มหาวิทยาลัยคาดหวังต่อบทบาทของบรรณารักษ์ด้านการให้บริการสืบค้นสารสนเทศในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

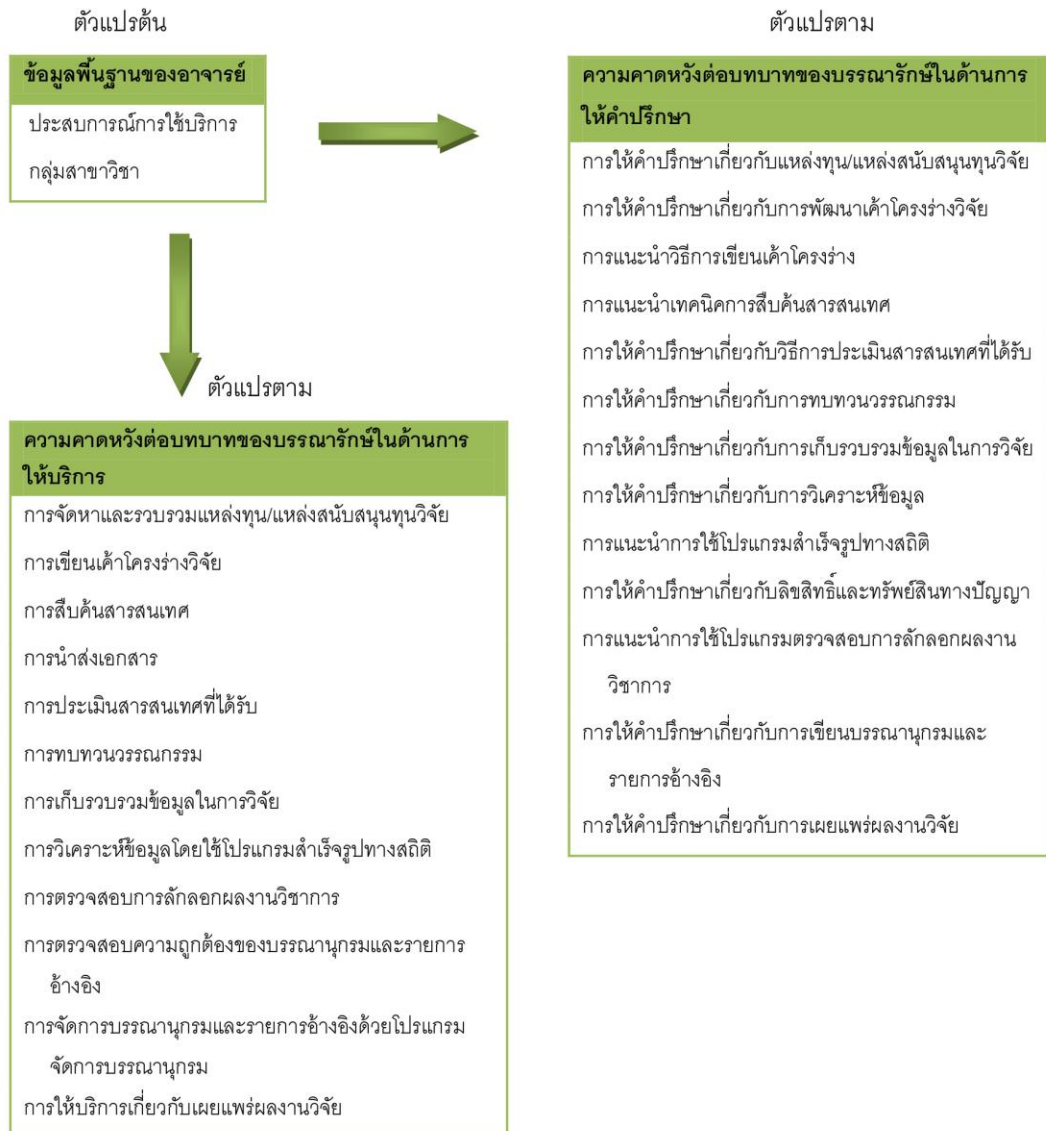
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด โดยคำถามปลายปิดสามารถเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว จะใช้มาตราประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) ซึ่งได้กำหนดความคาดหวังออกเป็น 5 ระดับ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบในช่อง "ไม่มีความเห็น" ซึ่งจะไม่มีความหมายและไม่นำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ยและแปลผล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ อาจารย์ประจำที่มีอายุการทำงานไม่เกิน 3 ปี หรือได้รับการบรรจุใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2556–2558 ซึ่งยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ 8 แห่ง จากจำนวนทั้งหมด 9 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งนี้ เนื่องจากไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหิดลได้ ด้วยเงื่อนไขที่ผู้วิจัยเป็นบุคคลภายนอกและไม่มีบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหิดลเป็น ผู้ประสานงาน เป็นที่ปรึกษา หรือ ร่วมอยู่ในการวิจัย จึงทำให้คงเหลือมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ 8 แห่ง ซึ่งมีประชากรที่เป็นอาจารย์ใหม่ที่มีคุณลักษณะดังกล่าว จำนวนทั้งสิ้น 1,370 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของ Yamane (1973, pp. 125) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีความคลาดเคลื่อนเป็น 5% (0.05) นอกจากนี้ยังได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างซึ่งจำแนกตามมหาวิทยาลัยด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย หากที่ใดมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อยกว่า 20 คน จะใช้กลุ่มตัวอย่าง 20 คน ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 322 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 226 ชุด (ร้อยละ 70.18) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (SPSS-Statistical Package for the Social Science for Windows) โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดกลุ่มคำตอบ ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

กรอบการวิจัย

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 226 คน จำแนกเป็นอาจารย์ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 98 คน (ร้อยละ 43.37) กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 78 คน (ร้อยละ 34.51) และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 50 คน (ร้อยละ 22.12)

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การใช้บริการสนับสนุนการวิจัย พบว่า มีผู้ที่ไม่เคยใช้บริการจำนวน 143 คน (ร้อยละ 63.27) และผู้ที่เคยใช้บริการ จำนวน 83 คน (ร้อยละ 36.73) และเมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การใช้บริการ พบว่า มีผู้ที่เคยขอรับคำปรึกษาในเรื่องเทคนิคการสืบค้นและวิธีการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศต่างๆ มากที่สุด (24 คน) และ เคยขอรับบริการในเรื่องการสืบค้นสารสนเทศและดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มมากที่สุด (14 คน) จะเห็นได้ว่า อาจารย์ที่เคยมีประสบการณ์การใช้บริการจำนวนมากที่สุด จะขอรับคำปรึกษาและขอรับบริการจากบรรณารักษ์ในเรื่องการสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Swinkels, Briddont, and Hall (2006) ที่ทีมนักวิจัยต้องการมีบรรณารักษ์ไว้คอยช่วยเหลือในขั้นตอนการสืบค้นสารสนเทศ

2. ความคาดหวังของอาจารย์ที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยในบทบาทการให้คำปรึกษา และ บทบาทการให้บริการ

2.1 ความคาดหวังของอาจารย์ที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยในภาพรวม

ผลการศึกษาความคาดหวังต่อบทบาทในการให้คำปรึกษาและบทบาทในการให้บริการในภาพรวม พบว่า อาจารย์ จำนวน 226 คน มีความคาดหวังต่อบทบาทในการให้คำปรึกษา ($\bar{X}=3.17$, $SD=0.89$, $f=226$) และ บทบาทในการให้บริการ ($\bar{X}=3.33$, $SD=0.95$, $f=224$) อยู่ในระดับปานกลาง

2.1.1 ความคาดหวังของอาจารย์จำแนกตามประสบการณ์การใช้บริการสนับสนุนการวิจัย

ผลการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การใช้บริการสนับสนุนการวิจัย พบว่า ทั้งอาจารย์ที่เคยใช้บริการและไม่เคยใช้บริการมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังด้านบทบาทในการให้บริการมากกว่าบทบาทในการให้คำปรึกษา และเป็นที่น่าสนใจว่า อาจารย์ที่เคยมีประสบการณ์การใช้บริการมีความคาดหวังต่อบทบาทการให้บริการ ($\bar{X}=3.44$, $SD=0.84$, $f=81$) มากกว่าอาจารย์ที่ไม่เคยใช้บริการ ($\bar{X}=3.28$, $SD=1.00$, $f=143$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่เคยใช้บริการทราบว่า

บรรณารักษ์สามารถช่วยสนับสนุนการวิจัยในเรื่องต่างๆ ได้ ภายหลังจากที่เคยใช้บริการมาแล้ว ส่วนอาจารย์ที่ไม่เคยใช้บริการมีความคาดหวังต่อบทบาทการสนับสนุนการวิจัยน้อยกว่าอาจารย์ที่เคยใช้บริการนั้น อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม บางคนได้แสดงความคิดเห็นในส่วนของการเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยว่า เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยโดยตรงอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องใช้บริการจากบรรณารักษ์ อีกทั้งยังคิดว่าบรรณารักษ์ไม่น่าจะสามารถให้การสนับสนุนการวิจัยได้ เพราะมีประสบการณ์ด้านการทำวิจัยน้อย จึงไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับการทำวิจัย รวมถึงอาจารย์และนักวิจัยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกซึ่งมีประสบการณ์ด้านการทำวิจัยมาบ้างแล้ว

2.1.2 ความคาดหวังของอาจารย์จำแนกตามกลุ่มสาขา

ผลการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขา พบว่า อาจารย์ในทุกกลุ่มสาขามีความคาดหวังในด้านการให้บริการมากกว่าการให้คำปรึกษา ซึ่งค่าเฉลี่ยความคาดหวังในด้านการบริการของอาจารย์กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด ($\bar{X}=3.46$, $SD=0.93$, $f=98$) รองลงมา คือ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.25$, $SD=1.03$, $f=76$) และ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ($\bar{X}=3.21$, $SD=0.84$, $f=50$) ตามลำดับ สำหรับความคาดหวังในด้านการให้คำปรึกษานั้น พบว่า ค่าเฉลี่ยความคาดหวังในด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด ($\bar{X}=3.30$, $SD=0.86$, $f=98$) รองลงมา คือ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ($\bar{X}=3.07$, $SD=0.80$, $f=50$) และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.06$, $SD=0.98$, $f=78$) ตามลำดับ

สาเหตุที่อาจารย์แต่ละสาขามีความคาดหวังด้านการให้บริการมากกว่าการให้คำปรึกษานั้นอาจเป็นเพราะว่า อาจารย์คิดว่าบรรณารักษ์สามารถช่วยลดระยะเวลาในการทำวิจัยได้ในบางขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนสืบค้นสารสนเทศ การนำส่งเอกสาร และการเผยแพร่ผลงานวิจัย ทั้งนี้ ในขั้นตอนการสืบค้นสารสนเทศ พบว่า อาจารย์จำนวน 27 คน ได้เสนอแนะว่าควรเน้นให้คำปรึกษาในเรื่องแหล่งสืบค้นสารสนเทศที่หลากหลายและครอบคลุม รวมถึงเทคนิคการสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศที่สะดวก รวดเร็ว และน่าเชื่อถือ ส่วนในด้านการให้คำปรึกษานั้น อาจารย์อาจจะมองว่า การวิจัยมีมากมายหลายสาขา ซึ่งแต่ละสาขามีรูปแบบการทำวิจัย การรายงานผลการวิจัย และการนำเสนอที่ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะการวิจัยในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในขณะที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อาจารย์จึงไม่คาดหวังว่าบรรณารักษ์จะสามารถสนับสนุนในการให้คำปรึกษาได้

2.2 ความคาดหวังของอาจารย์ที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัย ด้านการให้คำปรึกษา

2.2.1 ความคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาโดยรวม

ผลการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์ด้านการให้คำปรึกษาโดยรวม พบว่า อาจารย์จำนวน 226 คน มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย ซึ่งเรื่องที่อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแนะนำเทคนิคการสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X}=4.17$, $SD=1.11$, $f=226$)

จากผลการศึกษาที่พบว่า เรื่องที่อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแนะนำเทคนิคการสืบค้นสารสนเทศ อาจเป็นเพราะอาจารย์เห็นว่าบทบาทดังกล่าวนี้เป็นบทบาทที่บรรณารักษ์ควรทำ ดังเช่นผลการศึกษาของกิตติยา สุทธิประภา และ สมาน ลอยฟ้า (2557) ที่พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความเห็นว่า บทบาทที่ห้องสมุดควรดำเนินการสนับสนุนการวิจัยมากที่สุด คือ การแนะนำการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเทคนิคการสืบค้นสารสนเทศ ส่วนเรื่องที่อาจารย์คาดหวังในระดับน้อย ได้แก่ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแหล่งทุน/แหล่งสนับสนุนทุนวิจัย ($\bar{X}=2.49$, $SD=1.28$, $f=226$) การวิเคราะห์ข้อมูล ($\bar{X}=2.41$, $SD=1.25$, $f=226$) การพัฒนาเค้าโครงร่างวิจัย ($\bar{X}=2.29$, $SD=1.21$, $f=226$) และการเขียนเค้าโครงร่างวิจัย ($\bar{X}=2.27$, $SD=1.19$, $f=226$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Research Information Network (2010) ที่พบว่า นักวิจัยให้ความสนใจในการขอคำปรึกษาในเรื่องของแหล่งทุนวิจัย/แหล่งสนับสนุนทุนวิจัยน้อย เนื่องจากนักวิจัยมั่นใจในความสามารถของตนเองว่าสามารถหาแหล่งทุนที่ทันสมัยได้ด้วยตนเอง ส่วนในเรื่องของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเค้าโครงร่างวิจัยนั้น ถึงแม้ว่านักวิจัยจะคาดหวังในเรื่องนี้น้อย แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีนักวิจัยของมหาวิทยาลัยในแอฟริกาใต้ที่ยังคงต้องการให้ห้องสมุดมีบทบาทในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อการวิจัยและการเขียนเค้าโครงร่างการวิจัยอยู่ (Hart and Kleinveldt, 2011)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการทบทวนวรรณกรรมโดยภาพรวม พบว่า อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังในเรื่องต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องการรวบรวมวรรณกรรม ($\bar{X}=3.06$, $SD=1.29$, $f=226$) **ผลการศึกษาครั้งนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานในส่วนที่ว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยคาดหวังต่อบทบาทของบรรณารักษ์ด้านการทบทวนวรรณกรรมในระดับมาก** ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์เห็นว่า การวิจัยในสาขาต่างๆ นั้นมีเนื้อหาเฉพาะทางที่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีประสบการณ์ตรงในแต่ละสาขาเท่านั้นที่จะสามารถเข้าใจได้ลึกซึ้ง และสามารถให้คำปรึกษาได้มากกว่าบรรณารักษ์ ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาของ Hart and Kleinveldt (2011) ที่พบว่านักวิจัยยังคงต้องการให้ห้องสมุดมีบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม

อาจเป็นเพราะนักวิจัยเห็นว่าบรรณารักษ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การทบทวนวรรณกรรมประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น (Swinkels, Briddont, and Hall, 2006)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการเผยแพร่ผลงานวิจัย พบว่า อาจารย์มีความคาดหวังในเรื่องต่างๆ ทั้งในระดับมากและปานกลาง โดยเรื่องที่อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำเสนอ/นำเข้าผลงานวิจัยสู่คลังสถาบัน ($\bar{X}=3.65$, $SD=1.26$, $f=226$) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะต้องการเผยแพร่ผลงานของตนเองให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและใช้งานได้ในระยะยาว (Kim, 2011)

2.2.2 ความคาดหวังด้านการให้คำปรึกษา จำแนกตามประสบการณ์

ผลการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์ด้านการให้คำปรึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การใช้บริการ พบว่า ทั้งอาจารย์ที่เคยใช้บริการและไม่เคยใช้บริการมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย ซึ่งเรื่องที่อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแนะนำเทคนิคการสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X}=4.35$, $SD=0.90$, $f=83$ และ $\bar{X}=4.06$, $SD=1.21$, $f=143$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ทั้งอาจารย์ที่เคยใช้บริการและไม่เคยใช้บริการมีความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ซึ่งเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรวบรวมวรรณกรรม ($\bar{X}=3.17$, $SD=1.27$, $f=83$ และ $\bar{X}=2.99$, $SD=1.30$, $f=143$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการเผยแพร่ผลงานวิจัย พบว่า ทั้งอาจารย์ที่เคยใช้บริการและไม่เคยใช้บริการมีความคาดหวังในเรื่องต่างๆ อยู่ในระดับมากและปานกลาง สำหรับเรื่องที่อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสำหรับกลุ่มอาจารย์ที่เคยใช้บริการ คือ การตรวจสอบคุณภาพวารสาร ($\bar{X}=3.65$, $SD=1.32$, $f=83$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสำหรับกลุ่มอาจารย์ที่ไม่เคยใช้บริการ คือ การนำเสนอ/นำเข้าผลงานวิจัยสู่คลังสถาบัน ($\bar{X}=3.67$, $SD=1.24$, $f=143$)

2.2.3 ความคาดหวังด้านการให้คำปรึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขา

ผลการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์ด้านการให้คำปรึกษา เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขา พบว่า อาจารย์ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสาขา พบว่า อาจารย์กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกันในเรื่องการแนะนำเทคนิคการสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X}=4.36$, $SD=0.93$, $f=98$ และ $\bar{X}=4.20$, $SD=1.03$, $f=50$)

ตามลำดับ) ส่วนอาจารย์กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องการแนะนำการใช้โปรแกรมตรวจสอบการลักลอบผลงานวิชาการ ($\bar{X}=4.04$, $SD=1.13$, $f=78$)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการทบทวนวรรณกรรม พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ซึ่งเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรวบรวมวรรณกรรม ($\bar{X}=3.13$, $SD=1.32$, $f=98$; $\bar{X}=3.04$, $SD=1.21$, $f=50$; $\bar{X}=2.97$, $SD=1.30$, $f=78$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการเผยแพร่ผลงานวิจัย พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคาดหวังในเรื่องต่างๆ อยู่ในระดับมากและปานกลาง แต่เรื่องที่อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกันในเรื่องการนำส่ง/นำเข้าผลงานวิจัยสู่คลังสถาบัน ($\bar{X}=3.69$, $SD=1.33$, $f=98$; $\bar{X}=3.63$, $SD=1.27$, $f=78$; $\bar{X}=3.60$, $SD=1.14$, $f=50$ ตามลำดับ) นอกจากนี้ อาจารย์กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพยังมีเรื่องที่คาดหวังอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่เท่ากัน คือ การตรวจสอบคุณภาพวารสาร ($\bar{X}=3.60$, $SD=1.20$, $f=50$) ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการที่มีคุณภาพระดับชาติหรือระดับนานาชาติถูกกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้วยเหตุนี้ อาจารย์ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพจึงมีความคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพวารสารในระดับมาก

2.3 ความคาดหวังของอาจารย์ที่มีต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัย ด้านการให้บริการ

2.3.1 ความคาดหวังด้านการให้บริการโดยรวม

ผลการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์ด้านการให้บริการโดยรวม พบว่า อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย ซึ่งเรื่องที่อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X}=4.07$, $SD=1.16$, $f=225$) ซึ่งผลการศึกษารังนี้ **เป็นไปตามสมมติฐานในส่วนที่ว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยคาดหวังต่อบทบาทของบรรณารักษ์ด้านการให้บริการสืบค้นสารสนเทศในระดับมาก** เนื่องจากการให้บริการสืบค้นสารสนเทศเป็นกระบวนการที่สำคัญในการทำวิจัย ซึ่งบรรณารักษ์มักจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านนี้ (Swinkels, Briddont, and Hall, 2006) และการให้บริการสืบค้นสารสนเทศอาจช่วยลดภาระและระยะเวลาในการทำวิจัยได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้น อาจารย์จึงคาดหวังในบทบาทการให้บริการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของพรชนิตว์ ลีนาวาซ และคณะ (2557) ที่พบว่า อาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคาดหวังให้ห้องสมุดมีบริการค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ โดยบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินการให้

เมื่อพิจารณาในเรื่องการนำส่งเอกสาร พบว่า อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$, $SD=1.14$, $f=225$) และมีความคาดหวังในเรื่องเอกสารรูปแบบต่าง ๆ อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}=3.73$, $SD=1.20$, $f=225$) ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันเอกสารในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถเข้าถึงได้ง่ายมีจำนวนมากและมาจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย สามารถนำมาใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มภารกิจ และบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดคณะที่สังกัดสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความเห็นว่าห้องสมุดควรมีบริการนำส่งสารสนเทศควบคู่ไปกับการให้บริการสืบค้นและรวบรวมสารสนเทศตามที่นักวิจัยร้องขอด้วย (วารสารณัฏฐ์ จันทาคต์, 2555)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการทบทวนวรรณกรรม พบว่า อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องการรวบรวมวรรณกรรม ($\bar{X}=3.05$, $SD=1.31$, $f=225$) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานในส่วนที่ว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยคาดหวังต่อบทบาทของบรรณารักษ์ด้านการทบทวนวรรณกรรมในระดับมาก ทั้งนี้ อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม 1 คน ได้แสดงความคิดเห็นว่า บรรณารักษ์ไม่สามารถช่วยสนับสนุนการวิจัยในเรื่องการให้บริการทบทวนวรรณกรรมให้แก่อาจารย์ได้ แต่บริการนี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิต/นักศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมากกว่า แม้ว่าอาจารย์ไม่คาดหวังต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการทบทวนวรรณกรรมในระดับมากดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่อาจารย์ยังต้องการให้บรรณารักษ์มีบทบาทในการทบทวนวรรณกรรมโดยเสนอแนะว่าควรเพิ่มบทบาทการให้บริการทบทวนวรรณกรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น อีกทั้งควรให้บริการช่วยเหลือในทุกกระบวนการของการทบทวนวรรณกรรม เพื่อจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระและลดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย โดยเฉพาะในส่วนของการรวบรวมวรรณกรรม นอกจากนี้ ยังได้เสนอแนะให้บรรณารักษ์มีบทบาทในการคัดเลือก จัดเก็บ รวบรวมผลงานวิจัย พร้อมทั้งสังเคราะห์วรรณกรรมอย่างเป็นระบบในขั้นต้น เพื่อให้ง่ายและรวดเร็วต่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป อย่างไรก็ตาม บทบาทการทบทวนวรรณกรรมก็จัดว่าเป็นบทบาทที่สำคัญอีกบทบาทหนึ่งของบรรณารักษ์ ดังปรากฏในผลการวิจัยของ Swinkels, Briddont, and Hall (2006) ที่พบว่า นักวิจัยในด้านกายภาพบำบัดยอมรับว่าบรรณารักษ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทบทวนวรรณกรรม โดยเฉพาะบทบาทสำคัญในขั้นตอนการสืบค้นสารสนเทศเพื่อรวบรวมวรรณกรรม เช่นเดียวกับกับผลการวิจัยของ Crum and Cooper (2013) ที่พบว่า บทบาทที่เกิดขึ้นใหม่ในวงการบรรณารักษ์ห้องสมุดชีวการแพทย์ (Biomedical Libraries) คือ บทบาทในการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ แม้ว่าบรรณารักษ์จะไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้ในทุกขั้นตอนก็ตาม แต่นักวิจัยในสาขานี้ยอมรับว่ามีความจำเป็นที่จะต้องมีบรรณารักษ์ไว้คอยให้การช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างน้อยก็ในเรื่องการรวบรวมวรรณกรรม นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ Murphy and Boden (2015) พบว่า บรรณารักษ์

ส่วนหนึ่งเคยมีส่วนร่วมในการทบทวนวรรณกรรมมาแล้วหลายครั้ง ซึ่งมีทั้งการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการวิจัยและการเป็นส่วนหนึ่งของทีมวิจัย ในอนาคตจึงอาจเป็นไปได้ว่าบรรณารักษ์จะได้รับการยอมรับให้เข้ามามีบทบาทในการทบทวนวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาในเรื่องการเผยแพร่ผลงานวิจัย พบว่า อาจารย์มีความคาดหวังในเรื่องต่างๆ อยู่ในระดับมากเกือบทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องการนำเสนอ/นำเข้าผลงานวิจัยสู่คลังสถาบัน ($\bar{X}=3.76$, $SD=1.28$, $f=225$) บทบาทในเรื่องการพัฒนาคลังสถาบันนี้จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Richardson et al. (2012) พบว่า การสนับสนุนการวิจัยที่เป็นจุดแข็งของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในรัฐควีนส์แลนด์ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ผลงานวิจัยเรื่องหนึ่ง คือ การพัฒนาคลังสถาบันเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย

2.3.2 ความคาดหวังด้านการให้บริการ จำแนกตามประสบการณ์

ผลการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์ด้านการให้บริการ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การให้บริการ พบว่า อาจารย์ที่เคยให้บริการมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องการให้บริการสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X}=4.26$, $SD=0.93$, $f=82$) เช่นเดียวกับกับอาจารย์ที่ไม่เคยให้บริการ ($\bar{X}=3.96$, $SD=1.27$, $f=143$)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการนำเสนอเอกสาร พบว่า ทั้งอาจารย์กลุ่มที่เคยให้บริการและไม่เคยให้บริการมีความคาดหวังในการนำเสนอเอกสารรูปแบบต่าง ๆ อยู่ในระดับมากทั้งหมด และรูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}=3.78$, $SD=1.19$, $f=82$; $\bar{X}=3.70$, $SD=1.20$, $f=143$ ตามลำดับ) รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์ที่เป็นรูปเล่ม ($\bar{X}=3.73$, $SD=1.14$, $f=82$; $\bar{X}=3.64$, $SD=1.21$, $f=143$ ตามลำดับ) ซึ่งค่าเฉลี่ยของการนำเสนอเอกสารทั้งสองรูปแบบมีค่าใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาในเรื่องการทบทวนวรรณกรรม พบว่า อาจารย์ทั้งกลุ่มที่เคยให้บริการและไม่เคยให้บริการมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ($\bar{X}=2.91$, $SD=1.11$, $f=82$ และ $\bar{X}=2.76$, $SD=1.23$, $f=143$ ตามลำดับ) ซึ่งเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรวบรวมวรรณกรรม ($\bar{X}=3.11$, $SD=1.24$, $f=82$ และ $\bar{X}=3.01$, $SD=1.35$, $f=143$ ตามลำดับ) ทั้งนี้ งานวิจัยของ Swinkels, Briddont, and Hall (2006) ได้ระบุว่า ในกระบวนการทบทวนวรรณกรรมนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำงานร่วมกันกับบรรณารักษ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการรวบรวมวรรณกรรม เนื่องจากบรรณารักษ์เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านกลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศ จึงสามารถรวบรวมและคัดเลือกวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนเรื่องการเผยแพร่ผลงานวิจัยนั้น พบว่า ทั้งอาจารย์กลุ่มที่เคยให้บริการและกลุ่มที่ไม่เคยให้บริการมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งเรื่องที่อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำส่ง/นำเข้าผลงานวิจัยสู่คลังสถาบัน ($\bar{X}=3.88$, $SD=1.21$, $f=82$ และ $\bar{X}=3.69$, $SD=1.32$, $f=143$ ตามลำดับ)

2.3.3 ความคาดหวังด้านการให้บริการ จำแนกตามกลุ่มสาขา

ผลการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์ด้านการให้บริการ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสาขา พบว่า อาจารย์กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคาดหวังด้านการให้บริการอยู่ในระดับมากและปานกลาง ส่วนกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความคาดหวังด้านการให้บริการอยู่ทั้งในระดับมาก ปานกลาง และน้อย โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X}=4.19$, $SD=1.07$, $f=98$; $\bar{X}=4.12$, $SD=1.02$, $f=50$ และ $\bar{X}=3.87$, $SD=1.33$, $f=77$ ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและเท่ากัน 2 เรื่อง คือ การสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X}=3.87$, $SD=1.33$, $f=77$) และ การตรวจสอบการคัดลอกผลงานวิชาการ ($\bar{X}=3.87$, $SD=1.31$, $f=77$)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการนำส่งเอกสาร พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคาดหวังเกี่ยวกับการนำส่งเอกสารอยู่ในระดับมากทั้งหมด ($\bar{X}=3.70$, $SD=1.11$, $f=98$; $\bar{X}=3.64$, $SD=1.22$, $f=77$ และ $\bar{X}=3.62$, $SD=1.12$, $f=50$ ตามลำดับ) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}=3.79$, $SD=1.17$, $f=98$; $\bar{X}=3.70$, $SD=1.27$, $f=77$ และ $\bar{X}=3.66$, $SD=1.15$, $f=50$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในเรื่องการทบทวนวรรณกรรม พบว่า อาจารย์กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคาดหวังในเรื่องต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ส่วนอาจารย์ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางและน้อย ซึ่งเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรวบรวมวรรณกรรม ($\bar{X}=3.28$, $SD=1.28$, $f=98$; $\bar{X}=2.97$, $SD=1.35$, $f=77$ และ $\bar{X}=2.72$, $SD=1.25$, $f=50$ ตามลำดับ) ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า อาจารย์กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ ในระดับปานกลางเพียงเรื่องเดียว คือ การรวบรวมวรรณกรรม ($\bar{X}=2.72$, $SD=1.25$, $f=50$) ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย ซึ่งได้แก่ การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=2.48$, $SD=1.27$, $f=50$) การสังเคราะห์วรรณกรรม ($\bar{X}=2.46$, $SD=1.11$, $f=50$) และการเขียนทบทวนวรรณกรรม ($\bar{X}=2.42$, $SD=1.27$, $f=50$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในเรื่องการเผยแพร่ผลงานวิจัย พบว่า อาจารย์กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มีความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ อยู่ในระดับมากเกือบทั้งหมด ส่วนอาจารย์ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความคาดหวังในระดับมากและระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้นแตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงสุดในเรื่องการนำส่ง/นำเข้าผลงานวิจัยสู่คลังสถาบัน ($\bar{X}=3.91$, $SD=1.28$, $f=98$ และ $\bar{X}=3.74$, $SD=1.26$, $f=77$ ตามลำดับ) แต่อาจารย์กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงสุดในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพวารสาร ($\bar{X}=3.58$, $SD=1.20$, $f=50$)

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัย และความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้เครดิตบรรณารักษ์

ผลการศึกษาความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 8 แห่ง พบว่า อาจารย์ จำนวน 122 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น โดยจำแนกออกเป็น 2 ประเด็น คือ บทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัย และ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้เครดิตบรรณารักษ์ โดยเรียงลำดับตามจำนวนผู้เสนอแนะ และเป็นข้อเสนอแนะที่มีผู้เสนอ 5 คน ขึ้นไป ดังนี้

3.1 บทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัย

3.1.1 บทบาทในการให้คำปรึกษา

1) ควรเน้นให้คำปรึกษาในเรื่องแหล่งสืบค้นสารสนเทศที่หลากหลายและครอบคลุม รวมถึงเทคนิคการสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศที่สะดวก รวดเร็ว และน่าเชื่อถือ (27 คน)

2) ควรให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีคัดเลือกวารสารที่มีคุณภาพสำหรับตีพิมพ์ผลงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การตรวจสอบคุณภาพของวารสารและการหาคำดัชนีผลกระทบ รวมถึงขั้นตอนหรือข้อกำหนดในการเผยแพร่ผลงาน (15 คน)

3) ควรให้คำปรึกษาเรื่องคุณภาพของวารสารและการหาคำดัชนีผลกระทบ (8 คน)

4) ควรจัดให้มีการอบรมวิธีการใช้โปรแกรมตรวจสอบการลักลอบผลงานวิชาการ (6 คน)

5) ควรให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักการเขียนบรรณานุกรมและการอ้างอิงในเนื้อหาที่ถูกต้อง (5 คน)

3.1.2 บทบาทในการให้บริการ

ควรเน้นให้บริการสืบค้นสารสนเทศที่เป็นเอกสารฉบับเต็มที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัยสำหรับใช้ทบทวนวรรณกรรมและเขียนอภิปรายผล (8 คน)

3.1.3 สมรรถนะของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัย

- 1) ควรมีความสามารถให้คำปรึกษาในเรื่องสารสนเทศที่ใช้ในการทำวิจัยตั้งแต่วิธีการสืบค้นสารสนเทศ การจัดการบรรณานุกรม และการเผยแพร่ผลงานวิจัย (8 คน)
- 2) ควรให้การสนับสนุนการวิจัยในเชิงรุกมากขึ้น พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้บริการทราบถึงขอบเขตการสนับสนุนการวิจัย (7 คน)
- 3) ต้องรู้กว้าง รู้จริง รู้รอบ เกี่ยวกับแหล่งค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลได้ในหลายศาสตร์หลายแขนง และควรมีทักษะในการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดี (5 คน)

3.1.4 บทบาทการสนับสนุนการวิจัยในภาพรวม

- 1) ควรมีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น เครื่องมือสืบค้น โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม และอื่นๆ ซึ่งหากไม่มีบรรณารักษ์ที่เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวก็ควรเชิญวิทยากรมาฝึกอบรมให้กับผู้ที่สนใจ (10 คน)
- 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ขอบเขตการสนับสนุนการวิจัยของบรรณารักษ์ที่ชัดเจนและให้บริการเชิงรุกมากขึ้น (9 คน)
- 3) ควรมีจุดบริการสนับสนุนการวิจัยแบบครบวงจร โดยมีตารางให้ผู้ใช้บริการลงเวลาเข้ารับบริการ หรือ มีตารางนัดเพื่อขอใช้บริการขอคำปรึกษาหรือขอรับการฝึกอบรมการใช้เครื่องมือต่างๆ ทั้งที่เคาน์เตอร์บริการโดยตรงหรือผ่านทางออนไลน์ นอกจากนี้ ควรมีรายชื่อและช่องทางติดต่อผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือให้บริการแบบแยกเฉพาะด้านเพื่อจะได้ขอรับคำปรึกษาหรือบริการได้ตรงจุด (7 คน)

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้เครดิตบรรณารักษ์

อาจารย์ จำนวน 183 คน ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้เครดิตบรรณารักษ์ในกรณีที่บรรณารักษ์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งในงานวิจัย ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นว่าสมควรให้เครดิต 149 คน กลุ่มที่เห็นว่าสมควรให้เครดิตแบบมีเงื่อนไข 31 คน และ กลุ่มที่เห็นว่าไม่สมควรให้เครดิต 3 คน ดังนี้

3.2.1 สมควรให้เครดิต

- 1) ให้เครดิตโดยการระบุในกิตติกรรมประกาศ (87 คน)
- 2) ให้เครดิตแต่ไม่ได้ระบุรูปแบบ (50 คน)
- 3) ให้เครดิตโดยการให้เป็นผู้ร่วมวิจัยหรือผู้ช่วยวิจัย (9 คน)
- 4) ให้เครดิตโดยการให้เป็นผู้เขียนร่วม (3 คน)

3.2.2.สมควรให้เครดิตแบบมีเงื่อนไข (31 คน) โดยเงื่อนไขที่อาจารย์จะนำมาพิจารณาให้เครดิตบรรณารักษ์ขึ้นอยู่กับสัดส่วนการมีส่วนร่วมของบรรณารักษ์และลักษณะของงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในงานวิจัย

3.2.3 ไม่สมควรให้เครดิต (3 คน) โดยให้เหตุผลว่า การสนับสนุนการวิจัยเป็นการบริการจากห้องสมุด ซึ่งบรรณารักษ์มีหน้าที่ในการสนับสนุนการค้นคว้าและวิจัยอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้เครดิต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ ผู้วิจัยเห็นว่า สามารถเป็นแนวทางให้แก่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติและห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของอาจารย์ มีดังนี้

1. ห้องสมุด

1) ควรมีบริการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น เครื่องมือสืบค้นโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม และอื่นๆ ซึ่งหากไม่มีบรรณารักษ์ที่เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวก็ควรเชิญวิทยากรมาฝึกอบรมให้กับผู้สนใจ

2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ขอบเขตของบทบาทบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัยที่ชัดเจน และให้บริการเชิงรุกมากขึ้น

3) ควรมีจุดบริการสนับสนุนการวิจัยแบบครบวงจร โดยมีตารางให้ผู้ใช้บริการลงเวลาเข้ารับบริการ หรือ มีตารางนัดเพื่อขอใช้บริการขอคำปรึกษาหรือขอรับการฝึกอบรมการใช้เครื่องมือต่างๆ ทั้งที่เคาน์เตอร์บริการโดยตรงหรือผ่านทางออนไลน์ นอกจากนี้ ควรมีรายชื่อและช่องทางติดต่อผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือให้บริการแบบแยกเฉพาะด้านเพื่อจะได้ขอรับคำปรึกษาหรือบริการได้ตรงจุด

4) ควรมีบริการอื่นๆ เพิ่มเติม ได้แก่

- บริการแนะนำหรือแจ้งเกี่ยวกับงานวิจัยใหม่ๆ ประจำเดือน

- บริการรวบรวมรายการหัวข้อวิจัยของอาจารย์ในแต่ละสาขา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาหัวข้อวิจัยไม่ให้ซ้ำกันหรือใช้สำหรับพิจารณาต่อยอดงานวิจัย

2. บรรณารักษ์

1) ควรพัฒนาตนเองในเรื่องการทำวิจัยหรือสร้างประสบการณ์ในการทำวิจัย พร้อมทั้งศึกษาระเบียบวิธีวิจัยของกลุ่มสาขาต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบกระบวนการในการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสารสนเทศที่ใช้ในการทำวิจัย เช่น วิธีการสืบค้นสารสนเทศ การจัดการบรรณานุกรม การเผยแพร่ผลงานวิจัย รวมถึงแหล่งหรือบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างๆ เพื่อเป็นตัวกลางในการติดต่อประสานงาน

2) ควรให้การสนับสนุนการวิจัยในเชิงรุกมากขึ้น โดยออกไปพบนักวิจัยเพื่อให้คำปรึกษาและให้บริการเกี่ยวกับการทำวิจัยถึงห้องทำงาน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ให้บริการทราบถึงขอบเขตการสนับสนุนการวิจัย

3) ควรพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ชำนาญในการสืบค้นสารสนเทศและรู้ในศาสตร์ที่หลากหลาย

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐอื่นๆ และเอกชนต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการวิจัย
2. ศึกษาสมรรถนะของบรรณารักษ์ที่ให้บริการสนับสนุนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

กิตติยา สุทธิประภา และ สมาน ลอยฟ้า. (2557). บทบาทห้องสมุดในการส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *อินฟอร์เมชัน*, 21 (1), 19-30.

จันทิมา คงจันทร์ และคณะ. (2554). *ปัจจัยเชิงสาเหตุของผลผลิตภาพการวิจัย ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล* (รายงานผลการวิจัย). สุรินทร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตสุรินทร์.

ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2556. (2556, 9 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 46 ง, 24-25.

พรชนิตร์ ลีนาราช. (2554). บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยในการสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัย. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*. 29 (2), 73-86.

- พรชนิตร์ ลีนาราช และคณะ. (2557). ความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการบริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น." *อินฟอร์เมชั่น*. 21 (1), 31-45.
- วราภรณ์ จันทศักดิ์. (2555). บทบาทของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่นในการสนองความต้องการสารสนเทศของนักวิจัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *โครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนา มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ*. สืบค้น 14 มีนาคม 2558. จาก: http://www.nru.ku.ac.th/KU_NRU_/?c=page&ppind=45 2552.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน พ.ศ. 2554)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- ไสว นัยปราโมทย์. (2545). *สถานภาพในการทำวิจัยของอาจารย์สังกัดสถาบันราชภัฏภาคเหนือตอนบน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- Crum, J. A., & Cooper, I. D. (2013). Emerging roles for biomedical librarians: a survey of current practice, challenges, and changes. *Journal of Medical Library Association*. 101 (4), 278-286.
- Du, J. T., & Evans, N. (2011). Academic library services support for research information seeking. *Australian Academic & Research Libraries*. 42 (2), 103-120.
- Gore, S. (2013). A librarian by any other name: the role of the informationist on a clinical research team. *Journal of eScience Librarianship*. 2 (1), 20-24.
- Hart, G., & Kleinveldt, L. (2011). The role of an academic library in research: researchers' perspectives at a South African University of Technology. *South African Journal of Libraries and Information Science*. 77 (1), 37-50.
- Kim, J. (2011). Motivations of faculty self-archiving in institutional repositories. *The Journal of Academic Librarianship*. 37 (3), 246-254.

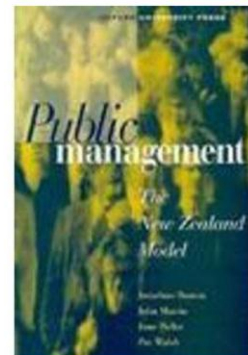
- Murphy, S. A., & Boden, C. (2015). Benchmarking participation of Canadian university health sciences librarians in systematic reviews. *Journal of the Medical Library Association: JMLA*. 103 (2), 73-78.
- Newton, M. P.; Miller, C. C.; & Bracke, M. S. (2011). Librarian roles in institutional repository data set collecting: outcomes of a research library task force. *Collection Management*. 36 (1), 53-67.
- Research Information Network. (2015). *Research support services in UK universities*. Retrieved March 18, 2015, from http://www.rin.ac.uk/system/files/attachments/Research_Support_Services_in_UK_Universities_report_for_screen.pdf 2010.
- Richardson, J., et al. (2012). Library research support in Queensland: a survey. *Australian Academic & Research Libraries*. 43 (4), 258-277.
- Schuh, J. L. (2010). Reflections on the first three years as a junior faculty member. *American Journal of Pharmaceutical Education*. 74 (4), 1-4.
- Swinkels, A.; Briddont, J., & Hall, J. (2006). Two physiotherapists, one librarian and a systematic literature review: collaboration in action. *Health Information & Libraries Journal* 23 (4), 248-256.
- Tenopir, C., et al. (2014). Research data management services in academic research libraries and perceptions of librarians. *Library & Information Science Research*. 36 (2), 84-90.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. 3rd ed. New York : Harper and Row.

บทความปกิณกะ

บทปริทัศน์หนังสือ

ศิริวรรณ มนอัคระผดุง¹

ชื่อเรื่อง : Public Management: The New Zealand Model
ผู้แต่ง : Jonathan Boston, John Martin, June Pallot, and Pat Walsh
ปีที่พิมพ์ : 1996
สำนักพิมพ์ : Oxford University Press
จำนวนหน้า : 406 หน้า

เกริ่นนำ

หนังสือเรื่อง การจัดการภาครัฐ : รูปแบบนิวซีแลนด์ (Public Management: The New Zealand Model) เป็นหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการ อาจารย์ และผู้ที่ศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ รวมทั้งผู้ที่สนใจแนวทางการบริหารภาครัฐ หนังสือเล่มนี้มีรายละเอียดในการนำเสนอการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงานภาครัฐของรัฐบาลนิวซีแลนด์ในช่วงกลางทศวรรษที่ 1980s ซึ่งรัฐบาลพยายามหาแนวทางการบริหารที่ดีโดยนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสมัยใหม่ (New Public Management) มากำหนดทิศทางการปฏิรูปการบริหารของภาครัฐทั้งหมดเพื่อให้การทำงานดีขึ้นและมีค่าใช้จ่ายลดลง (works better and costs less) โดยนิวซีแลนด์มีการปรับโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น มีการปรับปรุงการบริหารการเงินการคลัง การบริหารทรัพยากรบุคคล รวมทั้งปรับเปลี่ยนค่านิยมหลักของการปฏิบัติของบุคลากรภาครัฐใหม่ให้มีความรับผิดชอบต่อการบริหารงานและประชาชน ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมการบริหารงานของรัฐโดยรวมอย่างดี

¹ นักศึกษาปริญญาเอก, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, E-mail: siriwan_leklek@hotmail.com

ทั้งนี้ ผู้เขียนหนังสือเชื่อมั่นว่า การจัดการภาครัฐตามรูปแบบของนิวซีแลนด์ (New Zealand' Model of Public Management) ถือเป็นรูปแบบการปฏิรูปที่เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นตัวแบบที่ได้ออมรับกันอย่างกว้างขวางมาก เนื่องจากการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร สามารถตรวจสอบความรับผิดชอบได้ เป็นการบริหารที่เน้นคุณภาพการให้บริการภาครัฐ ซึ่งถือเป็นตัวแบบการบริหารภาครัฐที่ดีระดับโลก โดยเป็นที่ประจักษ์ทั่วโลก ในปี 1993 ที่ World Economic Forum ได้จัดให้ประเทศที่นิวซีแลนด์มีคุณภาพการจัดการภาครัฐดีที่สุดในอันดับ 1 ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงมีคุณค่าและทำให้ผู้อ่านเห็นแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาประเทศต่อไปได้

วัตถุประสงค์

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยนำหลักการบริหารภาครัฐแนวใหม่และทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อการปฏิวัติองค์การภาครัฐของประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งระบบ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อเป็นทางรอดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ในช่วง 1980s

สาระสำคัญ

สาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้มีการแบ่งเนื้อหาค่อนข้างซับซ้อนโดยแบ่งออกเป็น 18 บท ซึ่งผู้เขียนทั้ง 4 คนเห็นว่าเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้อ่านจึงได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ส่วนที่ 1 การปฏิรูปบริหารภาครัฐ ส่วนที่ 2 โครงสร้างภาครัฐของประเทศนิวซีแลนด์ ส่วนที่ 3 การบริหารงานภาครัฐส่วนกลาง ส่วนที่ 4 การบริหารงานเหนือจากส่วนกลาง ส่วนที่ 5 การบริหารทรัพยากรบุคคล ส่วนที่ 6 การบริหารการเงิน และ ส่วนที่ 7 ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ เนื้อหาทั้ง 7 ส่วน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ส่วนที่ 1 การปฏิวัติการบริหารภาครัฐ

ในส่วนนี้ผู้เขียนได้อธิบายให้เห็นถึงบริบทที่เกิดขึ้นในช่วงปี 1980s ที่มีเหตุจำเป็นจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ในวิกฤตการณ์น้ำมัน ส่งผลให้ประเทศต่างๆ แสวงหารูปแบบการบริหารงาน

ของรัฐที่มีความฉลาดด้วยรูปแบบการบริหารของรัฐที่มีขนาดเล็กและคล่องตัวมีกว่าเดิม ซึ่งในหลายประเทศได้เริ่มดำเนินการปฏิรูปภาครัฐ อาทิ ประเทศอังกฤษที่ริเริ่มการปฏิรูปการบริหารภาครัฐโดยมุ่งเน้นการลดขนาดของรัฐโดยให้เอกชนเข้ามาดำเนินการแทน ขณะที่ออสเตรเลียมุ่งเน้นการปฏิรูปทางการเงิน การคลัง และเปลี่ยนการบริหารราชการเพื่อสร้างประสิทธิผล ส่วนสหรัฐอเมริกามุ่งการทำงานที่ดีขึ้นแต่ต้นทุนต่ำลง ด้วยแนวคิดของ David Osborne และ Ted Gaebler (1992) ในการปฏิรูประบบราชการ (Reinventing Government)

สำหรับนิวซีแลนด์ การเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจในเวลานั้นได้ผลักดันให้มีการปฏิวัติการจัดการภาครัฐ โดยรัฐบาลได้เริ่มมาตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษที่ 1980 มีการปรับเปลี่ยนระบบหรือโครงสร้างการบริหารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งอย่างเป็นระบบและรวดเร็ว ทั้งนี้การปฏิวัติการบริหารภาครัฐของนิวซีแลนด์ได้รับการออกแบบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของประเทศและจบเกือบสามทศวรรษที่ผ่านมา โดยนำแนวคิดและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้สนับสนุนโมเดลใหม่ของนิวซีแลนด์ มีหลายทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ (Institutional Economics) ซึ่งมีความรู้ย่อยที่เกี่ยวข้อง 3 สาขา ได้แก่ ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public Choice Theory) ทฤษฎีตัวการ-ตัวแทน (Principal Agent Theory) ทฤษฎีต้นทุนธุรกรรม (Transaction Cost Theory) เป็นที่มาของการให้เอกชน หรือตัวแทนทำหน้าที่แทน เพื่อให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพ และ "การจัดการนิยม" (Managerialism) หรือเรียกว่า "การจัดการภาครัฐแนวใหม่." โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้การบริหารภาครัฐมีความทันสมัย

วัตถุประสงค์ในการปฏิวัติองค์การภาครัฐของประเทศนิวซีแลนด์ ได้แก่

1. เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรและการผลิต ส่วนราชการต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าหรือประชาชนอย่างทันการณ์
2. ในทุกระดับและทุกส่วนของภาคราชการ ทุกคนต้องสร้างสรรค์ผลงานและต้องรับผิดชอบต่อผลงานของตน ทั้งนี้ต้องทำงานอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อสังคม
3. รัฐบาลและส่วนราชการมีความรับผิดชอบต่อรัฐสภา
4. ลดค่าใช้จ่ายและลดขนาดกำลังคนหลักในภาครัฐ
5. การดำเนินการของภาครัฐต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส มีเหตุผล เป็นที่ยอมรับของสังคม
6. ผลผลิตและบริการของรัฐมีคุณภาพดีขึ้น

7. ประชาชนเข้าถึงบริการของภาครัฐได้ โดยหน่วยงานของภาครัฐตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

นอกจากนี้ มีการบูรณาการการบริหารในหลายมิติของปรัชญาการบริหาร เพื่อสนับสนุนรูปแบบการบริหารรูปแบบใหม่ โดยมีลักษณะดังนี้ ได้แก่

1. รัฐบาลควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมเฉพาะที่เหลื่อมอยู่ หรือไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จจากภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคม
2. วิสาหกิจที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐที่คงเหลืออยู่ควรมีโครงสร้างตามรูปแบบบริษัทเอกชน
3. เป้าหมายขององค์กรภาครัฐควรมีการระบุไว้อย่างชัดเจน
4. ควรจะมีการแยกขอบเขตความรับผิดชอบ เนื่องจากแนวโน้มมีความขัดแย้งในอำนาจความรับผิดชอบ
5. ควรแยกความรับผิดชอบของแต่ละกระทรวง และอำนาจหน้าที่ผู้บริหารระดับกระทรวงให้ชัดเจนเพื่อให้การทำงานบรรลุผล
6. การจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งนโยบายการจัดซื้อ จะต้องสามารถแข่งขันได้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ รวมทั้งจัดบริการสาธารณะตามความต้องการของผู้ซื้อ ไม่ใช่ผู้ผลิตหรือผู้จัดหา
7. การจัดการของสถาบันควรจะถูกออกแบบให้มีขอบเขตที่ลดลงเพื่อลดการบริหารจัดการลง
8. ควรลดขนาดโครงสร้างการบริหารราชการ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการบริหาร
9. ประสิทธิภาพการบริหารและความรับผิดชอบต่อลูกค้า ตลอดจนอำนาจการตัดสินใจ ควรถูกกำหนดให้ใกล้เคียงกับแนวการปฏิบัติ

อาจกล่าวได้ว่าในหนังสือเล่มนี้ได้ให้หลักการจัดการภาครัฐแนวใหม่แบบนิวซีแลนด์ไว้ดังนี้

1. มองว่าการบริหารงานไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการบริหารงานของภาครัฐกิจเอกชนและการบริหารงานของภาครัฐ
2. ปรับเปลี่ยนจากการให้น้ำหนักความสำคัญจากเดิมที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการควบคุมปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรและกฎระเบียบต่างๆ มาเป็นการควบคุมในเรื่องของการผลิตและผลลัพธ์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญในการรับผิดชอบต่อกระบวนการของการทำงาน

(process accountability) มาเน้นการให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ (accountability for results) แทน

3. ให้ความสำคัญต่อเรื่องของการใช้ความสามารถหรือทักษะการบริหารมากกว่าการที่ให้ความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายแต่เพียงอย่างเดียว

4. ให้ความสำคัญต่อการมอบอำนาจการควบคุมของหน่วยงานกลาง (devolution of centralized power) ไปให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานมีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารและการดำเนินงาน

5. เน้นปรับเปลี่ยนโครงสร้างหน่วยงานราชการใหม่ให้มีขนาดเล็กลงในรูปแบบของหน่วยงานอิสระในกำกับ โดยเฉพาะการแยกส่วนระหว่างการทำกับดูแลควบคุมที่เป็นภารกิจงานเชิงพาณิชย์และไม่ใช่วิชาชีพออกจากกัน รวมถึงแยกภารกิจงานเชิงนโยบายและการให้บริการออกจากกันอย่างเด็ดขาด

6. เน้นการแปรรูปกิจการของรัฐให้เป็นเอกชน (privatization) และให้มีการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (outsourcing) รวมทั้งประยุกต์ใช้วิธีการจัดจ้างและการแข่งขันประมูลงาน (competitive tendering) เพื่อลดต้นทุนและปรับปรุงคุณภาพการให้บริการให้สูงขึ้น

7. ปรับเปลี่ยนรูปแบบสัญญาจ้างบุคลากรของภาครัฐให้มีลักษณะเป็นระยะสั้นและกำหนดเงื่อนไขข้อตกลงให้มีความชัดเจนสามารถตรวจสอบได้

8. เลียนแบบวิธีการบริหารจัดการของภาคธุรกิจเอกชน เช่น การวางแผนกลยุทธ์และแผนธุรกิจ การทำข้อตกลงว่าด้วยผลงาน (Performance Agreement) การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน การจัดจ้างบุคคลภายนอกให้เข้ามาปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวเฉพาะกิจ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานและการให้ความสำคัญต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร (corporate image)

9. มีการสร้างแรงจูงใจและให้รางวัลตอบแทนในรูปของตัวเงิน (monetary incentives) มากขึ้น

10. สร้างระเบียบวินัยและความประหยัดในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ โดยพยายามลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและเพิ่มผลผลิต

ส่วนที่หนึ่งนี้จะเป็นการอธิบายภาพรวมและเป็นบทที่สร้างความเข้าใจในการบริหารภาครัฐแนวใหม่ของนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงรายละเอียดที่ผู้เขียนจะได้มีการอธิบายลงในแต่ละส่วนต่อไป

ส่วนที่ 2 โครงสร้างภาครัฐของประเทศนิวซีแลนด์

ในส่วนนี้ผู้เขียนได้นำเสนอเกี่ยวกับโครงสร้างการปกครองของนิวซีแลนด์ และโครงสร้างการบริหารองค์การภาครัฐที่มีการปฏิรูปให้เหมาะสมกับหลักการบริหารภาครัฐแนวใหม่

สำหรับปกครองของนิวซีแลนด์เป็นระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีรัฐธรรมนูญเป็นแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law) โดยมีการแบ่งโครงสร้างอำนาจการปกครองไว้ 4 ส่วน ประกอบด้วย อำนาจอธิปไตย อำนาจฝ่ายบริหาร อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ และอำนาจฝ่ายตุลาการ ตาม Constitution Act 1986 โดยผู้เขียนได้อธิบายถึงหน้าที่และใช้อำนาจของผู้แทนจาก 3 ฝ่าย ซึ่งเป็นผู้แทนการใช้ อำนาจอธิปไตย และได้กล่าวถึงการบริการสาธารณะ (Public Service) ที่ยังมีความไม่ชัดเจนในการบริหาร แต่ที่สำคัญผู้เขียนเห็นว่าควรเป็นรูปแบบที่การบริหารที่มีความอิสระเพียงพอจากนักการเมือง

สำหรับโครงสร้างการบริหารองค์การภาครัฐ ควรมีการปรับเปลี่ยนการบริหารราชการแผ่นดิน โดยยึดหลักการจ้ดการนิยมนเพื่อการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ได้แก่

1. มีการกระจายทรัพยากรให้มากที่สุดและมีผลผลิตที่มีผลิตภาพ
2. ลดช่วงการควบคุมในอำนาจของรัฐ
3. มีความชัดเจนในสายการบริหารและมีความรับผิดชอบทางนโยบายของฝ่ายการเมือง
4. องค์การมีการกำหนดภารกิจชัดเจน และแยกองค์การตามความรับผิดชอบ
5. ทำให้ผลงานมีคุณภาพสูง โดยมีนโยบายสามารถแข่งขันได้กับทุกภาคส่วนได้
6. ระบบราชการควรมีความเสี่ยงต่ำโดยเป็นผู้จัดหาหรือผู้กำกับการดำเนินงาน และให้เอกชน

ดำเนินการแทน

7. มีการประสานงานในแนวนอนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน
8. ปรับปรุงข้อเสียหรือข้อด้อยที่ปฏิบัติต่อกลุ่มต่างๆ เช่น สตรี เมารี เด็ก หรือ ลูกค้า เป็นต้น

การปฏิรูปการบริหารราชการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนกลาง ที่ประกอบไป รัฐบาลกลาง (Central Government) ซึ่งมีฝ่ายปฏิบัติของส่วนกลาง (Central agencies) ดังนี้

1) หน่วยงานราชการหลัก (Core Government Administration) การแบ่งแยกหน้าที่ในการให้คำแนะนำเชิงนโยบายและหน้าที่ในการปฏิบัติออกจากกัน เพื่อป้องกันไม่ให้หน่วยงานนโยบายมีอำนาจครอบงำหน่วยงานปฏิบัติงาน กล่าวคือ ให้รัฐมนตรีรับผิดชอบงานด้านนโยบายและให้ผู้บริหาร (Chief Executive: CE) นักบริหารสูงสุดควรมีความคล่องตัวและมีความอิสระในการทำงาน (Management autonomy) มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการเงินของกระทรวงได้ด้วยตนเอง เสมือนหนึ่งเป็นผู้จัดการบริษัทในภาคเอกชน โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีผู้บังคับบัญชาตลอดเวลา หน้าที่ของนักบริหารสูงสุด คือ ต้องทำงานให้สำเร็จตามสัญญา (ในฐานะลูกจ้าง) ที่ตนได้ให้ไว้ล่วงหน้ากับรัฐมนตรี (ในฐานะนายจ้าง) ตามเงื่อนไขของสัญญาที่ได้ตกลงกัน

2) หน่วยงานอิสระ (Crown Entities) ได้มีการสร้างหน่วยงานในรูปแบบใหม่ ในปี 1992 เพื่อทำงานในบริการด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา คมนาคม เป็นหน่วยงานที่ไม่ขึ้นกับกระทรวง มีความเป็นอิสระในการบริหารและปลอดจากอิทธิพลทางการเมือง

3) รัฐวิสาหกิจที่บริหารงานแบบเอกชน (State - owned enterprises - SOEs) โดยทำหน้าที่ผลิตสินค้าและบริการสาธารณะ เช่น การผลิตไฟฟ้า และ ประปา เป็นต้น ซึ่งได้รับการปรับโครงสร้างให้เป็น SOEs โดยที่รัฐบาลยังคงเป็นเจ้าของและเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการ (Board of directors) ให้เป็นผู้ควบคุม SOEs โดยต้องดำเนินกิจการแข่งขันกับบริษัทเอกชน มีการดำเนินงานแบบธุรกิจได้อย่างเต็มที่ไม่มีติดอยู่กับรูปแบบราชการ

2. ส่วนท้องถิ่น (Local government) จะมีการถูกตรวจสอบจากสำนักตรวจสอบ และมีการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางให้ดำเนินการตามความต้องการของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น

สรุปได้ว่า ผู้เขียนได้อธิบายถึงการปฏิรูปองค์การภาครัฐระหว่างช่วงกลางทศวรรษ 1980 และกลางปี 1990 มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีการจัดตั้งกระทรวงใหม่ 26 กระทรวง และยุบเลิก 23 กระทรวงหรือแปรรูปเป็นรัฐวิสาหกิจเป็นเอกชนไป (SOEs) ทั้งนี้การปรับปรุงกระทรวงและหน่วยงานภาครัฐ ได้ช่วยลดความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ ลดค่าใช้จ่ายในการบริหารและทำธุรกรรมภาครัฐ ลดปัญหาการประสานงานและการสื่อสาร โดยรูปแบบการบริหารของนิวซีแลนด์จะมีลักษณะเด่นคือมีแนวคิดตลาดเสรีและการจัดการนิยม (Liberalism and Managerialism) ซึ่งได้มีการนำมาใช้เพื่อเป็นหลักปฏิบัติ ตั้งแต่กลางทศวรรษ 1980s

ส่วนที่ 3 การบริหารงานภาครัฐส่วนกลาง

ในส่วนนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่การปฏิรูปการบริหารภาครัฐส่วนกลาง มีผู้รับผิดชอบหลัก 3 หน่วยงาน ได้แก่

1. **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ (State Services Commission :SSC)** ทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาครัฐ (State Sector Act 1988) อาทิ รับผิดชอบในการบริหารงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาครัฐ ประกาศมาตรฐานค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับภาคราชการ ให้คำปรึกษากับนักบริหารสูงสุดของสำนักงานคณะกรรมการ บริหารโครงสร้างและอัตราค่าจ้าง การพัฒนาคุณภาพของการทำงานของกระทรวง (Departments) และหน่วยงานปฏิบัติ (Agencies) ให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลเกี่ยวกับเงื่อนไขการจ้างงานที่เหมาะสมในภาคการศึกษา และทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการเจรจาต่อรอง ตลอดจนทำหน้าที่ เป็นแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงสุดระดับกระทรวง (Chief executives) และพัฒนาทักษะของนักบริหาร ตลอดจนดูแลระบบการจัดการและการทำงานของนักบริหารสูงสุดด้วย

ทั้งนี้การทำงานของผู้บริหารระดับสูงสุดของกระทรวงจะได้รับการกระจายอำนาจในการบริหารบุคคลมาจากคณะกรรมการข้าราชการ ซึ่งทำหน้าที่ในการเลือกบุคคลเข้าทำงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเกณฑ์ของคณะกรรมการข้าราชการ สำหรับการทำงานของผู้บริหารระดับสูงสุดระดับกระทรวงจะมีความเป็นอิสระในการบริหารขึ้นตรงต่อรัฐมนตรี และมีการทำงานภายใต้ข้อตกลงในผลการปฏิบัติงาน ระบบการจัดการผลการปฏิบัติงาน (Performance Management System) ซึ่งข้อตกลงจะต้องมีความชัดเจนในความรับผิดชอบ (Responsibility) สามารถตรวจสอบความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานได้ (accountability) โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามข้อตกลงการปฏิบัติงานและทำสัญญาจ้างทุก 5 ปี

2. **กระทรวงการคลัง (The treasury)** กระทรวงการคลังเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับมอบหมายด้านการปฏิรูประบบราชการ กระทรวงการคลังมีหน้าที่ สำคัญ อาทิ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของงบประมาณประจำปี ของรัฐบาลและจัดเตรียมเอกสารงบประมาณและเอกสารกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องติดตามตรวจสอบบัญชีรายรับรายจ่าย หลักทรัพย์และหนี้สินของแผ่นดิน ตลอดจนจัดทำรายงานทางด้านการคลังของรัฐบาล และทำหน้าที่เสนอรายงานการใช้จ่ายต่อรัฐบาล แจกจ่ายเงินทุนไปให้กรมและติดตามกำกับการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้ขอรับการจัดสรร มาตรการการแทรกแซงโดยรัฐบาล

ที่เหมาะสม และมีส่วนร่วมในการทบทวนนโยบายต่างๆ โดยเฉพาะนโยบายที่มีผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากร รวมทั้งทำหน้าที่นำเอานโยบายการคลังเฉพาะเรื่องไปปฏิบัติ

3. สำนักงานนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี (Department of the Prime Minister and Cabinet) มีหน้าที่คือ ให้คำปรึกษาต่อนายกรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายและรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่เป็นเลขานุการให้กับคณะรัฐมนตรีและสภาบริหาร ทำหน้าที่ทบทวนผลความก้าวหน้าด้านนโยบายของกระทรวงทั้งหลาย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้เป็นนโยบายที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ การทบทวนนี้กระทำเป็นรายปี และคณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดลำดับความสำคัญของนโยบายของกระทรวง และทำหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดการประสานงานระหว่างกระทรวงอย่างมีประสิทธิภาพและทดสอบคุณภาพของคำปรึกษาที่มาจากกระทรวงทั้งหลาย

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญกับเครื่องมือด้านนโยบายในการดำเนินงานที่จะต้องมีการวัดผล พิจารณาคุณลักษณะของคุณภาพ และการบริหารคุณภาพ ใน The Public Finance Act 1989 ได้กำหนดให้กระทรวงมีการกำหนดผลการปฏิบัติงานในแต่ละระดับการให้บริการ โดยกระทรวงมีการแนะนำระบบประกันคุณภาพ และพยายามปรับปรุง เพื่อผลิตนโยบายที่มีคุณภาพสูงสุดเท่าที่เป็นไปได้ การบริหารภาครัฐมีการเพิ่มประสิทธิภาพโดยมีการจัดซื้อหรือให้ส่วนอื่นดำเนินการผลิตให้แทน โดยมีนโยบายเป็นผู้จัดหาแทนการเป็นผู้ผลิตเอง

อย่างไรก็ดีในการจัดการภาครัฐ รัฐบาลจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมซึ่งประเทศนิวซีแลนด์มีชนเผ่าเมารีที่เป็นชาวพื้นเมือง รัฐบาลจะต้องพิจารณาสนธิสัญญาไวตางี (Treaty of Waitangi) ซึ่งเป็นข้อตกลงที่อังกฤษได้ทำไว้กับชาวเมารีเมื่อเข้าครอบครองนิวซีแลนด์ในปี 1840 ที่มีการทำสัญญาไว้ว่าจะให้สิทธิในการเป็นผู้นำชนเผ่าอย่างเต็มรูปแบบแก่ชาวเมารีชนพื้นเมืองของนิวซีแลนด์ ในปัจจุบันสนธิสัญญาดังกล่าวยังเป็นข้อพิพาทและเป็นเรื่องที่เกิดการแบ่งแยกและความไม่พอใจกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเรื่องของความขัดแย้งและการจัดการเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับการจัดการภาครัฐ ในการให้บริการสาธารณะ ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาที่มีความท้าทายในการจัดการภาครัฐของสองวัฒนธรรม การออกแบบกลไกการส่งมอบบทบาทไปยังรัฐบาลท้องถิ่น การจัดการแรงงานสัมพันธ์ การเจรจาต่อรอง สัญญาจ้าง โอกาสการจ้างงานที่เท่าเทียมกัน ตรวจสอบการจัดการทรัพยากรทางการเงินและมนุษย์ และประเด็นด้านจริยธรรมในการบริหารจัดการสาธารณะ ประเด็นปัญหาเหล่านี้

ค่อนข้างซับซ้อนก่อให้เกิดความยากลำบากในการตอบคำถาม เช่น การเมือง กฎหมาย การบริหาร และ สถาบันต่างๆของประเทศควรจะสะท้อนขอบเขตของวัฒนธรรมในสังคมอย่างไร" เป็นต้น

ส่วนที่ 4 การบริหารงานที่อยู่นอกเหนือส่วนกลาง

ในส่วนนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงพื้นที่ที่มีปัญหาที่ซับซ้อนกันในการกำหนดนโยบายสาธารณะ เช่น พื้นฐานของชุมชนในการบริหารจัดการในการศึกษาสุขภาพและสวัสดิการสังคม พื้นที่เหล่านี้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างอำนาจการบริหารของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

ในช่วงกลาง 1980s นิวซีแลนด์ได้มีการทบทวนอำนาจบริหารของส่วนกลางและส่วนรอบเมืองหลวง โดยมีการนำทฤษฎีการกระจายอำนาจในรูปแบบของการโอนอำนาจ (Devolution) ซึ่งเป็นการโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อตัดสินใจในเรื่องต่างๆ จากระดับชาติลงสู่ระดับรัฐหรือระดับชุมชน และการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจในงานและอำนาจหน้าที่ลงสู่ระดับล่างด้วยอำนาจที่สูงสุดของส่วนกลาง มาเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาความซับซ้อนในการกำหนดนโยบายและการบริการสาธารณะ

ทั้งนี้ มีการกระจายอำนาจด้านต่างๆ เช่น การบริหารทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ การศึกษา และการบริการสังคม เป็นต้น โดยมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกระทรวงพัฒนาสังคม (the Department of Social Welfare) และมีการออกพระราชบัญญัติการบริหารทรัพยากร 1991 เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระจายทรัพยากรของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดความเท่าเทียมทางโอกาสในการได้รับบริการสาธารณะ

ส่วนที่ 5 การบริหารทรัพยากรบุคคล

ในส่วนนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารทรัพยากรบุคคลตามพระราชบัญญัติภาครัฐที่ได้มีการปฏิรูปตั้งแต่ปี 1988 โดยหน่วยงานรัฐได้พยายามพัฒนาและนำแนวคิดการบริหารงานทรัพยากรบุคคลมาปฏิบัติ โดยนำวิธีการกำหนดกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลแบบธุรกิจมาใช้ เพื่อกำหนดนโยบาย การจ้าง การดูแลรักษาเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จและสามารถแข่งขันได้ เนื่องจากลูกจ้างเป็นที่มาของความได้เปรียบทางการแข่งขัน การบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญโดยเป็นส่วนหนึ่งในความรับผิดชอบของผู้บริหารในสายงาน การบริหารงานทรัพยากรบุคคลจะต้องมีการกำหนดนโยบายการปฏิบัติ และการวัดผลการปฏิบัติที่ให้สอดคล้องกับ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ

โดยควรมีการลดกฎระเบียบเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการบริหาร เพิ่มการกระจายอำนาจและโอนงานไปยังผู้บริหารระดับล่าง (Line Manager) โดยผู้เขียนเชื่อว่าการกระจายอำนาจเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการปฏิรูปการบริหารงานบุคคล

ระบบบริหารงานบุคคลภาครัฐได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคน (Radical change) โดยมีสาระสำคัญที่ตามพระราชบัญญัติภาครัฐ (State Sector Act 1988) ดังนี้

1. ไม่มีหน่วยงานกลางในการบริหารงานบุคคลของภาครัฐ แต่จะมีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commission) ซึ่งมีหน้าที่สำคัญ ดังนี้
 - 1) เป็นผู้ว่าจ้างและกำหนดความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ (Chief executives)
 - 2) ตรวจสอบและประเมินผลงานของหัวหน้าส่วนราชการ
 - 3) ทำงานร่วมกับหน่วยงานกลางอีกสองแห่ง คือ กระทรวงการคลังและเลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อดูแลการบริหารราชการโดยรวม
 2. หัวหน้าส่วนราชการต้องมีการทำสัญญาจ้างกับรัฐ และเปลี่ยนสถานะจากข้าราชการประจำมาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีสัญญาว่าจ้าง 5 ปี
 3. หัวหน้าส่วนราชการมีหน้าที่รายงานตรงต่อรัฐมนตรี และมีอำนาจอิสระในการบริหารงานบุคคลในหน่วยงานของตนเกือบทั้งหมด เช่น การกำหนดกำลังคน การจัดจ้าง การเลื่อนขั้น การควบคุมทางวินัย เป็นต้น
 4. ให้ความสำคัญในเรื่องความเท่าเทียมในโอกาสการจ้างงานมากขึ้น
- ทั้งนี้ ผู้เขียนได้อธิบายถึงหลักการบริหารงานบุคคลขององค์การภาครัฐ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นความรับผิดชอบของนักบริหารสูงสุดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการได้เปลี่ยนมาเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (SSC) โดยมีบทบาทในการสรรหาและการประเมินผลงานข้าราชการ รวมทั้งผู้บริหารระดับสูง และได้กระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบออกไปยังหัวหน้าส่วนราชการ (CE) ในการจัดระบบบริหารงานบุคคลของภาคราชการและทบทวนปรับปรุงระบบโครงสร้างกระทรวง เช่น พิจารณาการเพิ่ม ลด รวม และการประสานงานบุคคลระหว่างกระทรวงด้วย

นอกจากนี้ ในการบริหารทรัพยากรบุคคลของนิวซีแลนด์ยังได้มีการตราพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน ปี ค.ศ. 1912 (The Public Service Act 1912) เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการจ้างงานระหว่างชายและหญิง ชนกลุ่มน้อย และมีการตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับสัญญาจ้าง ค.ศ.1991 (Employment

Contact Act 1991) ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำสัญญาจ้างเป็นรายบุคคลมากกว่าการทำสัญญาเป็นกลุ่ม และยังให้สิทธิแก่สหภาพในการเจรจาเพื่อทำให้เกิดการแข่งขันอีกด้วย

ส่วนที่ 6 การบริหารการเงิน

ผู้เขียนได้ให้สาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการทางการเงินที่น่าสนใจ โดยกล่าวว่ารัฐบาลได้มีการปฏิรูปด้านการเงินโดยมีการออกกฎหมายที่สำคัญทางการเงินคือพระราชบัญญัติการคลังสาธารณะ (Public Finance Act 1989) เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐปฏิบัติตามในการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องในระบบราชการแบบเดิมให้เป็นไปตามหลักการจัดการ (Managerialist Approach) ที่ได้รับการยอมรับ และต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางการเงิน (Fiscal Responsibility Act 1994) ซึ่งเป็นแนวการปฏิบัติที่ให้ข้อมูลเพื่อเป็นการตรวจสอบในความรับผิดชอบทางการเงิน

ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้เขียนได้เน้นถึงความสำคัญในการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ และการให้ข้อมูลการบริหารการเงินและงบประมาณเป็นการควบคุมการบริหารทางสำคัญระบบการเงินการคลังที่มีความชัดเจน โดยมีการให้หน่วยงานพิเศษและกระทรวงจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และความเคลื่อนไหวรายการบัญชีคงค้าง ซึ่งทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการที่จะต้องมีการรับผิดชอบของรัฐบาลและการมีผลประโยชน์ร่วม (Accountability and Collective Interest) การบริหารงานภาครัฐต้องมีการตัดสินใจในนโยบายต่างๆ ซึ่งทางคณะกรรมการข้าราชการ (SSC) ได้แนะนำให้มีการใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้วยมีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติงาน และคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วม

ส่วนที่ 7 ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ

ในส่วนนี้ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญกับเรื่องหลักความรับผิดชอบ (Responsibility) และความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบ (Accountability) โดยผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า “Responsibility” มีความหมายใกล้เคียงกับ คำว่า “Accountability” แต่มีนัยยะสำคัญที่แตกต่างกัน โดย Accountability แปลว่าความรับผิดชอบ แต่ เป็นความรับผิดชอบที่มาพร้อมรับกับความรับผิดชอบในผลของการกระทำ การดำเนินการ และการตอบสนองต่อสาธารณะ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้

ผู้เขียนได้เชื่อมโยง ความรับผิดชอบพร้อมตรวจสอบกระทำกับค่านิยม บรรทัดฐานที่ปฏิบัติ อยู่ในสังคมและจริยธรรม (Ethos and Ethics) โดยชี้ให้เห็นว่าความรับผิดชอบเป็นพื้นฐานการปรับปรุงการบริหารงานภาครัฐ โดยรัฐบาลจึงได้มีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

1. ส่งเสริมจรรยาบรรณของข้าราชการ รัฐบาลของประเทศนิวซีแลนด์จึงได้กำหนดหลักจรรยาบรรณของข้าราชการได้มีการกำหนดขึ้น เมื่อปี 1990 (Public Service Code of Conduct 1990) เพื่อกำหนดมาตรฐานของประพฤติที่เหมาะสมของข้าราชการและมาตรฐานของความซื่อสัตย์ โดยมีหลักการอยู่ 3 ข้อ คือ

- 1) ลูกจ้างต้องทำงานตามข้อผูกพันของสัญญาที่ทำไว้กับรัฐบาลด้วยความซื่อสัตย์ (Integrity)
- 2) ลูกจ้างต้องทำหน้าที่ของตนด้วยความซื่อสัตย์อย่างมุ่งมั่น และอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องรู้จักเคารพสิทธิของประชาชนและเพื่อนร่วมงาน
- 3) ลูกจ้างต้องไม่ทำให้นายจ้างและหน่วยงานเสียชื่อเสียงเพราะความประพฤติส่วนตัวของตน

2. ส่วนการส่งเสริมจรรยาบรรณผู้บริหารระดับสูง (Senior Public Servant) โดยผู้บริหารระดับสูงภาครัฐจะต้องถูกตรวจสอบทางการบริหาร

3. รัฐสภาได้มีระบบการควบคุมและตรวจสอบทั่วไป (Control and Auditor-General) ซึ่งทำหน้าที่เปรียบเสมือนสุนัขเฝ้าบ้านของรัฐสภา ในการปฏิบัติงานทางนิติบัญญัติจะต้องมีความรับผิดชอบทางการเมืองและการตรวจสอบได้ทางการบริหาร (Political Responsibility and Managerial Accountability)

4. หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการต่อสาธารณะ โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการปี 1982 (The Official Information Act 1982) หัวใจสำคัญคือ ข้อมูลข่าวสารของรัฐต้องเปิดเผย โดยจัดระบบบริการข้อมูลข่าวสารของทางราชการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้เกิดภาคส่วนต่างๆ ได้ควบคุมการทำงาน ตรวจสอบกิจการของรัฐให้เป็นไปอย่างโปร่งใส

สรุป

คุณค่าที่ได้จากหนังสือเล่มนี้ เชื่อมั่นได้ว่าผู้เขียนได้พยายามอธิบายอย่างละเอียดถึงการออกแบบกระบวนการดำเนินการ และการนำไปปฏิบัติเพื่อปฏิรูปการจัดการภาครัฐของนิวซีแลนด์ไว้อย่างน่าสนใจ โดยหนังสือสะท้อนคุณค่าต่างๆหลายประการ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ให้ความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางการปฏิรูปการบริหารภาครัฐของนิวซีแลนด์ ซึ่งได้มีการอธิบายถึงทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และการหลักการจัดการนิยมาเป็นแนวทางการเปลี่ยนแปลงการบริหารภาครัฐ ประยุกต์รูปแบบการทำงานแบบธุรกิจเอกชนเข้ามาใช้ในราชการ โดยส่วนราชการต้องสามารถผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้

2. ชี้ให้เห็นถึงการนำหลักการบริหารภาครัฐแนวใหม่มาปรับปรุงกระทรวง และจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐในแนวแบบพิเศษ (Crown Entities) มีการทบทวนและแยกหน่วยงานด้านเสนอแนะนโยบายออกจากหน่วยงานบริการ รวมทั้งปรับเปลี่ยนการบริหารกิจการของรัฐให้เป็นเอกชน โดยมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจหรือมีการจ้างให้เอกชนดำเนินการแทนรัฐในกิจการด้านบริการสาธารณะ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการของลูกค้าหรือประชาชน

3. ให้แนวทางการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ในการจัดตั้งคณะกรรมการข้าราชการเป็นหน่วยงานดูแลด้วยกำลังคนของภาครัฐทั้งหมด รวมทั้งมีการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลไปยังหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อให้เกิดความอิสระและความคล่องตัวไม่ถูกรอบงำจากฝ่ายการเมือง

4. ให้แนวทางการบริหารโดยยึดผลความสำเร็จของงาน โดยองค์การมีการกำหนดพันธกิจ กลยุทธ์ และแผนการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถประเมินวัดผลการปฏิบัติงานและติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และนำมาประเมินพิจารณาค่าจ้างอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมทั้งนำการวัดผลมาพิจารณาเพื่อการทำสัญญาการจ้างในฐานะเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ไม่ใช่เป็นการจ้างตลอดชีวิตตามแบบระบบราชการแบบดั้งเดิม

5. ให้แนวทางการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นโดยยึดหลักของการถ่ายโอนอำนาจและการกระจายอำนาจการบริหาร โดยส่วนกลางลดบทบาทลงเพื่อให้ส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่นด้านต่างๆ เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และสวัสดิการสังคม เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรมกับทุกกลุ่มในสังคม

6. ชี้ให้เห็นความสำคัญความรับผิดชอบ (Responsibility and Accountability) ในการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐจะต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการกระทำหรือการตัดสินใจการบริหารงานภาครัฐ ที่อยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและคุณธรรม (Ethos and Ethics)

7. ชี้ให้เห็นความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้มีประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลของรัฐอันเป็นการตรวจสอบอำนาจและการควบคุมการทำงานในกิจการของรัฐได้

อย่างไรก็ดีหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนให้ความสนใจและเห็นว่าแนวทางการบริหารภาครัฐแนวใหม่เป็นหลักที่ทำให้การบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่สุด โดยไม่ได้มีการชี้ให้เห็นถึงข้อด้อยหรือ

ข้อจำกัดของรูปแบบการบริหารภาครัฐของนิวซีแลนด์เมื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของประเทศต่างๆ ที่อาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับประเทศนิวซีแลนด์ได้

หนังสือการบริหารภาครัฐในรูปแบบนิวซีแลนด์เล่มนี้เป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่มีประโยชน์และมีความสำคัญสำหรับผู้ศึกษาทางด้านการบริหารภาครัฐ อาจารย์ และผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนผู้สนใจการบริหารองค์การภาครัฐได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

Boston, Jonathan, Martin, John, Pallot, June & Walsh, Pat. (1996). *Public management: the New Zealand model*. Oxford: Oxford University Press.

การจัดเตรียมต้นฉบับ

1. เป็นต้นฉบับที่ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารอื่นมาก่อน
2. ต้นฉบับควรมีความยาวไม่น้อยกว่า 10 หน้ากระดาษ A4
3. ภาษา สามารถใช้ได้ 2 ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
4. พิมพ์ด้วย Microsoft Word ใช้ตัวอักษร Cordia New ขนาด 14
5. แจ้งรายละเอียดของ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน ตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อหน่วยงานหรือสถาบัน ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ และอีเมลติดต่ออย่างครบถ้วนและถูกต้อง โดยจัดพิมพ์แยกแผ่นจากส่วนเนื้อหา
6. รายละเอียดของต้นฉบับที่เป็นบทความ
 - บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษาก่อนส่งมายังกองบรรณาธิการ
 - คำสำคัญ (Key words) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่ควรเกินอย่างละ 5 คำ
 - บทนำ
 - เนื้อหา
 - บทสรุป
 - บรรณานุกรม
7. รายละเอียดของต้นฉบับที่เป็นบทความวิจัย
 - บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษาก่อนส่งมายังกองบรรณาธิการ
 - คำสำคัญ (Key words) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่ควรเกินอย่างละ 5 คำ
 - บทนำ ประกอบด้วยความเป็นมา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ในการวิจัย
 - วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตของการวิจัย แผนงานและระยะเวลาทำการวิจัย
 - นิยามศัพท์เฉพาะ
 - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
 - การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้
 - ผลการวิจัย และการอภิปรายผล
 - ข้อเสนอแนะจากการวิจัย
 - ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - กิตติกรรมประกาศ
 - บรรณานุกรม
8. การเขียนบรรณานุกรมและการอ้างอิงทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ใช้รูปแบบดังต่อไปนี้
 - การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา
การเขียนอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหารูปแบบ APA Style ใช้ระบบ นาม-ปี ให้ข้อมูลผู้แต่ง ปีพิมพ์ และเลขหน้าที่ข้อความอ้างถึง
(ผู้แต่ง, ปีพิมพ์, เลขหน้า)
ตัวอย่าง

(จินตนา ลาภเจริญ, 2550, น. 200-205)

(Walker & Allen, 2004, pp. 498-499)

กรณีที่ไม่ปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีพิมพ์

(จินตนา ลาภเจริญ, 2550)

- การเขียนบรรณานุกรม

ให้เรียงลำดับเอกสารภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษ โดยมีรูปแบบการเขียนดังต่อไปนี้

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.(ปีพิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์ถ้ามี). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์

ตัวอย่าง

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7).

กรุงเทพมหานคร : ศรีอนันต์การพิมพ์.

Benjamin, S. B. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York : McGraw-Hill.

วารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ.(ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า.

ตัวอย่าง

สิริมา กิจวัฒน์ชัย. (2554).การพัฒนาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา MTH 353 : เทคนิคทางสถิติวิทยาทาง

การแพทย์. *วารสารพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยรังสิต*, 5(1), 29-39.

Showalter, D. A. (2012). Formation of breastfeeding attitudes among nursing students. *Clinical Lactation*, 3(2), 69-74.

หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, น. หรือ p. เลขหน้า.

ตัวอย่าง

คึกฤทธิ์ ปราโมช. (2538, 19 สิงหาคม). ชอยสนวนพลู. *สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์*. น.12-13.

Bright future seen for computer industry. (2001, June 25). *Bangkok Post*. p. 5.

หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่งต้นฉบับ. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่องที่แปล [ชื่อต้นฉบับ] (ชื่อผู้แปล, ผู้แปล). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์

ตัวอย่าง

บริกแฮม, อี. เอฟ., และฮุสตัน, เจ. เอฟ. (2544). *การจัดการการเงิน* [Fundamentals of financial management] (เจริญ

จำปาเงิน, ผู้แปลและเรียบเรียง). กรุงเทพมหานคร: บุ๊คเน็ต.

วิทยานิพนธ์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ปริญญาานิพนธ์ ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation หรือ วิทยานิพนธ์ ปริญญา
มหาบัณฑิต หรือ master's thesis). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

วีระ อำนวยพร.(2545) อิทธิพลของเก้าอี้ที่มีต่อคุณสมบัติทางกลของอิฐ. (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต)
ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยรังสิต.

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxxx>

ตัวอย่าง

จิรา เจียรศิริสิน. (2556). ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของไทยในอาเซียน. สืบค้น 21 มกราคม, 2558,
จาก <http://bts.dft.go.th/btsc/files/Bor>

บงการ หอมนาน. (2551). เทคโนโลยีกับการควบคุมด้วยตรรกะฟัซซี่ ตามขั้นตอน และฟังก์ชันสมาชิก. ไม้ไคร้คอมพิวเตอร์,
26(271), 153-156. สืบค้น 22 มิถุนายน 2554, จาก <http://www.dpu.ac.th/laic/page.php?id=5753>

สงบ ลักษณะ. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เสริมสร้างหรือทำลายการศึกษา. สืบค้น
จาก http://www.moe.go.th/main2/article/child_center.htm

Boonbluk, T., Rungrodsuwan, S., & Boonklea, W. (2015). *Preparation of learning management for teachers and
administrator for Asian Community : case study Wiang Pan School in Chiangrai Province.*

Retrieved May 19, 2013, from http://www.mfu.ac.th/school/liberalarts_new/wp-

ใบสมัครสมาชิก

วารสารรังสิตสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

ชื่อ-นามสกุล

หน่วยงาน/สถาบัน

ที่อยู่เลขที่..... ซอย..... ถนน

แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์ หมายเลขโทรศัพท์

ประสงค์สมัครเป็นสมาชิก

☐ 1 ปี 2 ฉบับ 240 บาท

☐ 2 ปี 4 ฉบับ 480 บาท

ตั้งแต่วันที่ เดือน ปี

(วารสารพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ: ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม)

สถานที่จัดส่งวารสาร

☐ ที่อยู่ตามด้าบนบน

☐ โปรดจัดส่งวารสารไปยังที่อยู่ตามนี้

ที่อยู่เลขที่..... ซอย..... ถนน

แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด

รหัสไปรษณีย์ หมายเลขโทรศัพท์

การชำระค่าสมาชิก

ธนาคณตส่งจ่าย นางจุรีรัตน์ เกลี้ยงแก้ว ปณ. พิวเจอร์ พาร์ค รังสิต 12130

จากนั้นกรุณาส่งใบสมัครสมาชิกและสำเนาหลักฐานการโอนเงินไปยัง

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต ที่หมายเลขโทรศัพท์ 02-997-2200 ต่อ 3473

หรือ อีเมล: jureerat.k@rsu.ac.th